ЯК АТРЫМАЦЬ ЭЛЕКТРОННЫ ПОДПІС?

4

ПАСТУПІЦЬ ЯШЧЭ НЕ ПОЗНА

5

Выдаецца з 9 жніўня 1917 г.
Родная газета на роднай мове
ЗВЯЗДА
31 ЖНІЎНЯ 2022 г.
СЕРАДА
№ 170 (29792)

МЯСЦОВАЕ САМАКІРАВАННЕ

З ПЕРШЫХ ВУСНАЎ

«ПАРТЫЯ — ГЭТА ЎЛАДА, А ЯНА ЦЯГНЕ ЯК ІДЭАЛІСТАЎ, ТАК І ПАЛІТЫЧНЫХ АВАНТУРЫСТАЎ»

Прэзідэнт Аляксандр Лукашэнка правёў нараду, прысвечаную законапраектам аб грамадзянскай супольнасці, дзейнасці палітычных партый і грамадскіх аб'яднанняў. Праект Закона Рэспублікі Беларусь «Аб грамадзянскай супольнасці» падрыхтаваны ўрадам па даручэнні Прэзідэнта. Прыняцце дадзенага закона дазволіць стварыць прававыя і арганізацыйныя асновы ўзаемадзеяння дзяржавы і грамадзянскай супольнасці, вызначыць кірункі далейшага развіцця грамадзянскай супольнасці ў мэтах забеспячэння народнага адзінства і незалежнасці Беларусі. Падыходы, якія прапануюцца ў праекце Закона аб дзейнасці партый і грамадскіх аб'яднанняў, з аднаго боку, дазволяць падняць на больш высокі ўзровень развіццё партыйнага будаўніцтва і грамадзянскай супольнасці ў краіне. З другога боку — актывізаваць работу палітычных партый, павысіць яе эфектыўнасць.

СТАР. 2

Фота БелТА.

КОРАТКА

- **Пазнаёміцца з гісторыка-культурнай спадчынай Беларусі можна будзе на сайце «Лічбавая зорка».**
- Вучэбны дапаможнік для першакласнікаў «Беларусь — наша Радзіма» выдадзены ў абноўленай канцэпцыі.
- **Турыстаў запрашаюць паслухаць роў аленяў у Белавежскай пушчы.**
- Вернікі могуць пакланіцца ў Мінску мiратачывай Локацкай іконе Прасвятой Багародзіцы «Замілаванне».

Важкі сноп Прыдзвіння

Фота БелТА.

У Дубровенскім раёне ўшаноўвалі хлебаробаў, якія намалацілі мільённую тону збожжа ў Віцебскай вобласці.

На здымку: **камбайнер Андрэй ШЭНДРЫК і яго памочнік Міхаіл ДРОБАТ намалацілі 2786 тон збожжа.**

ЦЫТАТА ДНЯ

Раман ГАЛОЎЧАНКА, прэм'ер-міністр:

«У адпаведнасці з даручэннем Прэзідэнта, спецыяльна створаная група цяпер разглядае пытанне аб мэтазгоднасці (у першую чаргу эканамічнай) будаўніцтва дадатковых энергаблокаў БелАЭС. Гэта больш аддаленая перспектыва. Тым не менш, на дадзеным этапе вельмі важна паспяхова завяршыць праект, прадугледжаны дзеючым кантрактам. За ім пільна назіраюць і суседзі, і сусветная ядзерная супольнасць. Летась быў уведзены першы энергаблок. У завяршальнай стадыі знаходзіцца будаўніцтва другога энергаблока. Неабходна ў сціслыя тэрміны завяршыць яго будаўніцтва пры безумоўным захаванні аксіём бяспекі і надзейнасці станцыі на ўвесь тэрмін яе эксплуатацыі. Тут мы вельмі канструктыўна працуем сумесна з «Расатамам».

ISSN 1990 — 763X

Сумесны праект „Звязды"
і Міністэрства па надзвычайных сітуацыях
ЖЫВІЦЕ Ў БЯСПЕЦЫ!

ЖЫЦЦЁВЫЯ ЎРОКІ

Неабходна навучыць сваіх дзяцей правілам паводзінаў дома, у школе і на вуліцы

Калі перад пачаткам навучальнага года бацькі думаюць, што задача нумар адзін для іх — адзець, абуць і сабраць партфель свайму дзіцяці ў школу, то памыляюцца. Гэта, вядома, правільна і важна, аднак галоўнае, аб чым павінны паклапаціцца бацькі школьнікаў, — бяспека. Толькі ўзброіўшы сваё дзіця ведамі аб тым, што рабіць, каб не трапіць у бяду, і як сябе паводзіць у надзвычайнай сітуацыі, калі яе не ўдалося пазбегнуць, можна быць спакойнымі, што з вашым нашчадкам нічога не здарыцца.

СТАР. 3

«ПАРТЫЯ — ГЭТА ЎЛАДА, А ЯНА ЦЯГНЕ ЯК ІДЭАЛІСТАЎ, ТАК І ПАЛІТЫЧНЫХ АВАНТУРЫСТАЎ»

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Аляксандр Лукашэнка падкрэсліў, што абодва гэтыя законапраекты вельмі актуальныя. Ён папярэдзіў, што прыняцце згаданых законаў будзе суправаджацца жорсткай крытыкай з усіх бакоў. «Нашы прыхільнікі будуць нас крытыкаваць за тое (справядліва), што мы несвоечасова праводзім гэтыя мерапрыемствы, разгортваем у краіне працэсы партыйнага будаўніцтва і, як вынік, стварэнне партый. Несвоечасова. Сітуацыя ў свеце вельмі напружаная, тым больш гэты свет вакол нас з напружаннем. У такія часы любая дзяржава пачынае мабілізавацца і канцэнтравацца вакол адной-дзвюх фігур і гэтак далей. У нас гэта — Прэзідэнт па Канстытуцыі і нікуды ад гэтага не дзенешся. А мы тут пачалі партыйнае будаўніцтва разгортваць. Натуральна, будуць ствараецца новыя цэнтры сілы. Натуральна, будзе структуравацца грамадства, вакол гэтых партый, будуць мабілізавацца людзі і гэтак далей. Гэта значыць, калі трэба аб'ядноўвацца, мы пачынаем працэс раз'яднання. Так нас будуць крытыкаваць нашы прыхільнікі, і будуць мець рацыю», — лічыць кіраўнік дзяржавы. З іншага боку, у выпадку прыняцця законапраектаў крытыка будзе выклікана недастатковай дэмакратычнасцю, стварэннем нейкай асаблівай палітычнай сістэмы грамадства. Па словах Аляксандра Лукашэнкі, будуць крытыкаваць за недастатковы радыкалізм.

«Я зыходжу з таго, што мы абяцалі. Мы ў свой час, яшчэ да прыняцця Канстытуцыі, і ў самой Канстытуцыі адлюстравалі гэта, абяцалі нашаму грамадству, што мы гэтыя пытанні будзем вырашаць. Абяцалі — трэба выконваць. Быццам і Канстытуцыю прымалі несвоечасова. Нас крытыкавалі нашы прыхільнікі, што трэба ад гэтага адмовіцца, што людзі не гатовыя. Аказалася, што людзі не дурнейшыя, а разумнейшыя за нас. Канстытуцыю падтрымалі, мы яе прынялі. Працэс канстытуцыйнай рэформы ўмацаваў нашае грамадства, а не раз'яднаў. Таму калі абяцалі — трэба выконваць», — канстатаваў Прэзідэнт. На яго думку, нягледзячы на складанасці і ўнутранага характару, і знешняга, гэты этап будзе пройдзены спакойна.

Кіраўнік дзяржавы звярнуў увагу, што ў сувязі з неадназначнасцю працэсаў у свеце, трэба ісці і рабіць крокі, улічваючы перш за ўсё тое, што адбываецца ў нас у краіне. «Фарміраваць кірункі партыйнага будаўніцтва грамадзянскай супольнасці трэба, зыходзячы з нашых рэалій», — падкрэсліў ён.

Выклікам трэба супрацьстаяць разам

Што да партый, то яны, па словах Прэзідэнта, сёння калі не існуюць, то вымалёўваліся на гарызонце. «Трэба зыходзіць з рэалій сённяшняга дня. Працэс будзе развівацца, мы таксама будзем удасканальваць партыйнае будаўніцтва і сваю грамадзянскую супольнасць. Строга прызямліцца і не адрывацца ад зямлі. Для нас гэта самае галоўнае сёння, каб не адысці ўбок і не нарабіць памылак», — канстатаваў ён.

Аляксандр Лукашэнка назваў абмеркаванне законапраектаў працягам аб'ектыўнага канстытуцыйнага працэсу. Па сутнасці, пачынаецца новы этап «добраўпарадкавання» грамадскага сектара. Ён нагадаў, што калі ў постсавецкіх рэспубліках з лёгкасцю адмаўляліся ад вопыту СССР і ішлі на сацыяльныя і палітычныя эксперыменты, у Беларусі не спяшаліся нешта хутка ламаць, падыходзілі да ўсіх пытанняў удумліва, не спяшаючыся. «Час паказаў, што правільна рабілі. Нам удалося захаваць прафсаюзы, камуністычную партыю, супраць якой ваявалі ўсе і, перш за ўсё, у Расійскай Федэрацыі. Але я бачыў, што гэта вайна супраць кампартыі заснаваная на асобасных перавагах першага прэзідэнта Расіі. Мы былі ў добрых адносінах, і я поўнасцю валодаў сітуацыяй. Я разумеў, што ісці гэтым шляхам не трэба. І як паказала жыццё, у нас кампартыя ніколі не была ворагам ці сапернікам тых працэсаў, якія мы праводзілі ў Беларусі», — сказаў кіраўнік дзяржавы. Ён падкрэсліў, што ў Беларусі ўдалося ўзнавіць вядучую маладзёжную арганізацыю — цяпер гэта БРСМ, піянерыю, Беларускі саюз жанчын, аб'яднанне ветэранаў.

«Мы будзем прад'яўляць патрабаванні да рэгістрацыі дзейнасці партый. Як вызначыць, правільна дзейнічае партыя ці не? У нас ёсць цудоўная арганізацыя — Усебеларускі народны сход. Там будуць прадстаўлены і палітычныя партыі, і грамадзянская супольнасць. Усебеларускі народны сход вызначыць контуры нашай будучыні, вызначыць тую каляіну, па якой будзе рухацца дзяржава. Прысутнічаць будуць усе. Будзьце ласкавыя прытрымлівацца курса, які будзе там вызначаны. Пайшлі налева, направа — партыя або грамадскае аб'яднанне павінна быць ліквідавана. Толькі так мы зможам утрымаць краіну ў нейкіх рамках. Гэта як прапанова ў законапраект. Калі гэта прымальна, гэта будзе добрая дарожная карта, дапусцім для міністра юстыцыі», — сказаў Аляксандр Лукашэнка. Па яго словах, у адваротным выпадку, адны будуць цягнуць на захад, іншыя — на ўсход, трэція — на поўнач ці на поўдзень.

Ён звярнуў увагу, што знаходзяцца і тыя, хто пад выглядам сацыяльных, дабрачынных, культурных праектаў спрабуе ўцягнуць беларусаў у прасоўванне інтарэсаў іншых дзяржаў. Па словах Аляксандра Лукашэнкі, гэтых людзей і арганізацыі мы бачылі ў 2020 годзе, бачныя яны і цяпер. Таму кіраўнік дзяржавы звярнуў увагу, што ў даным пытанні недапушчальныя дваякія тлумачэнні або шчыліны для тых, хто па-ранейшаму спіць і сніць, як укараніцца ў грамадзянскую супольнасць і разварушыць краіну знутры. «Гэтае пытанне і будзе вырашана гэтым глабальным курсам, які будзе адобраны Усебеларускім народным сходам. Яшчэ раз падкрэсліваю, Усебеларускі народны сход — гэта і орган улады, і Прэзідэнт. Гэта і нашы грамадскія арганізацыі, і партыі», — упэўнены ён.

Мір і развіццё: тут і цяпер

Аляксандр Лукашэнка канстатаваў, што палітычныя партыі павінны ісці ад жыцця. Па яго словах, гэта важна, паколькі мы не ведаем, што будзе не толькі паслязаўтра, але і заўтра. Свет мяняецца. «І мы, паабяцаўшы, задумалі гэты працэс, магчыма, не зусім своечасова. Будзем ісці акуратна. Нас у спіну ніхто не штурхае, ніхто не гоніць, мы робім усё для сваёй краіны. Пачнём з малога, будзем спакойна ўдасканальвацца да нейкіх Госпадам Богам прыдуманых дэмакратычных асноў. Госпадам прыдуманых, а не амерыканцамі», — падкрэсліў ён.

У Рэспубліцы Беларусь склалася свая сістэма дзяржаўнага ладу, якая вырашае гэтыя задачы. Яна даказала сваю жыццяздольнасць ва ўмовах знешняга і ўнутранага ціску. Аляксандр Лукашэнка заўважыў, што добрая тая мадэль, якая забяспечвае грамадзянам мір і развіццё. Прычым мір і развіццё менавіта тут і цяпер.

Кіраўнік дзяржавы прызнаўся, што сёння ўсё больш вяртаецца да таго, ад чаго адышоў падчас прыняцця Канстытуцыі. Магчыма, да гэтага прыйдзе новае пакаленне. «Я вывучаў партыйнае будаўніцтва і дзейнасць выбарных органаў ва ўсім свеце. Мы дарма не рызыкнулі прапанаваць людзям абіраць органы ўлады, асабліва Прэзідэнта, на Усебеларускім народным сходзе», — расказаў ён. Беларускі лідар растлумачыў, што палітыка і партыйная дзейнасць — гэта таксама прафесійная работа. УНС якраз і складаецца з прафесіяналаў, складае зрэз усяго грамадства. А далёка не ўсе выбаршчыкі могуць быць сапраўды паглыбленыя ва ўсе працэсы.

«Што, сёння Сі Цзіньпінь, які абіраецца на Усекітайскім сходзе народных прадстаўнікоў, што, ён не мае паўнамоцтваў? Ды больш, чым я і Пуцін разам узятыя. Вось мы недзе праявілі слабасць. Я пабаяўся, што права ў народа адбяром. Я сёння адчуваю, што мы дарма не ішлі ад гэтага. Перажылі б гэта, і мы б спакойна працавалі. А парламент абіралі б па акругах. Мы ўжо гэта ўпусцілі», — сказаў ён. Але, па словах Аляксандра Лукашэнкі, гэта не катастрофа. Калі трэба будзе — да гэтага можна вярнуцца.

«Другі варыянт быў у тым, што пачнуць мяне абвінавачваць, маўляў, я баюся народа, хачу трымацца за крэсла, збяру сваіх, і яны зноў абяруць мяне Прэзідэнтам. Ніколі не было ў мяне такой мэты, няма і ніколі не будзе. Я ўжо наеўся прэзідэнцтва. Не галоўная ў мяне задача захаваць уладу. Зусім такой праблемы няма», — канстатаваў кіраўнік дзяржавы.

Важны крок у дзяржаўным будаўніцтве

Прэзідэнт зрабіў акцэнт на тым, што ўключэнне партый у працэс прыняцця рашэнняў апраўдана ў тым выпадку, калі яны будуць спрыяць захаванню ўстойлівасці і развіццю палітычнай сістэмы. «Калі мы акрэслім курс і вось гэтую каляіну, у гэтым будзе ўся ўстойлівасць. Пачаў агітаваць за 1939 год і граніцу пад Мінскам у інтарэсах кагосьці — прывітанне, да сустрэчы, партыя ліквідуецца. Партыя — гэта ўлада, а яна цягне да сябе як ідэалістаў, так і палітычных авантурыстаў», — патлумачыў ён.

Кіраўнік дзяржавы расказаў, чаму некалі не актывізаваў партыйнае будаўніцтва. Хоць многія падштурхоўвалі, што трэба, адказнасць і іншае. «Ды ніхто ў Беларусі не падзеліць ніякай адказнасці. Які б Прэзідэнт ні быў, з якімі паўнамоцтвамі, усё роўна народ будзе на яго глядзець, і ўся адказнасць будзе на ім. Гэта я разумею. Але я заўсёды баяўся, што з'явяцца партыі, пачнуць фарміравацца ў іх грамадскія рухі, сілы і яны будуць грызці адно аднаго. Гэта ж неадкладна будзе перанесена ў грамадства. Я гэта праходзіў у парламенце. У першым Вярхоўным Савеце незалежнай Беларусі. Я бачыў, як там асобныя групы наязджалі адна на адну і як гэта імгненна пераносілася ў грамадства. Грамадства пачынала бударажыць», — расказаў ён. Аляксандр Лукашэнка падкрэсліў, што стварэнне партый і прадастаўленне ім права для таго, каб быць абранымі і заяўляць свае пазіцыі, будзе шырока перакінута ў наша грамадства. І тое трэба вытрымаць.

Валерыя СЦЯЦКО.

Ішлі ад жыцця

Як вялася работа над законапраектам аб грамадзянскай супольнасці, далажыў **кіраўнік Адміністрацыі Прэзідэнта Ігар СЕРГЕЕНКА.** «Улада павінна бачыць актыўнасць людзей, выбудоўваць з імі адпаведную работу, каб мець апору ў выглядзе сацыяльна адказнай грамадзянскай супольнасці. Менавіта для замацавання існуючых ужо на практыцы формаў узаемадзеяння і патрэбны адпаведны закон», — адзначыў ён. Па яго словах, у законапраекце максімальна ўлічаны станоўчы вопыт работы ўлады з недзяржаўнымі структурамі. Распрацоўшчыкі «ішлі ад жыцця». Таксама ў дакуменце вызначаны тыя структуры грамадзянскай супольнасці, якія будуць удзельнічаць у фарміраванні і рабоце Усебеларускага народнага сходу. Даецца і зразумелае азначэнне асноўных тэрмінаў.

«Пад грамадзянскай супольнасцю прапануецца разумець усіх, хто пастаянна пражывае ў Рэспубліцы Беларусь і ўваходзіць у розныя недзяржаўныя структуры, якія ўтвараюць сістэму самастойных грамадскіх інстытутаў і адносін. Да суб'ектаў грамадзянскай супольнасці (ці, як прапануюць некаторыя палітолагі, інстытутаў) прапануецца аднесці любыя аб'яднанні на аснове членства па-за залежнасцю ад колькаснага, тэрытарыяльнага або іншых цэнзаў, чыя статутная дзейнасць накіравана на вырашэнне задач дзяржавы і грамадства», — расказаў Ігар Сергеенка. На гэта Прэзідэнт прапанаваў яшчэ раз падумаць над фармулёўкамі, каб «не адсякаць людзей» і «не ўключаць выключна кагосьці».

У дакуменце пералічаны формы супрацоўніцтва ўлады і суб'ектаў грамадзянскай супольнасці: грамадскі кантроль, рэалізацыя дзяржаўнага заказу, удзел у рабоце калегіяльных утварэнняў дзяржорганаў і іншыя.

«У прадстаўленым праекце палітычныя партыі не разглядаюцца як спецыяльны ўпаўнаважаны суб'ект грамадзянскай супольнасці, хоць і з'яўляюцца часткай грамадска-палітычнай сістэмы», — заўважыў кіраўнік Адміністрацыі Прэзідэнта. Ён расказаў, што пры распрацоўцы закона зыходзілі з таго, як сёння развіваецца грамадзянская супольнасць. Гэтаму папярэднічала сур'ёзная работа і ў парламенце, у Адміністрацыі Прэзідэнта, работа з навукоўцамі, грамадазнаўцамі, палітолагамі, з кіраўнікамі грамадскіх аб'яднанняў, палітычных партый, шырокім колам спецыялістаў.

У тэму

Партыі павінны служыць нашым людзям

Пасля нарады ў Прэзідэнта **кіраўнік Адміністрацыі Прэзідэнта Ігар СЕРГЕЕНКА** сустрэўся з журналістамі і падвёў яе вынікі. Па яго словах, кіраўнік дзяржавы ў цэлым падтрымаў абодва законапраекты. Кіраўнік Адміністрацыі Прэзідэнта заўважыў, што ўжо сёння відаць формы ўзаемадзеяння грамадзянскай супольнасці і ўлады.

«Па сутнасці, у грамадзянскую супольнасць уваходзяць усе грамадзяне, якія жывуць на тэрыторыі Беларусі, удзельнічаюць у функцыянаванні тых ці іншых грамадзянскіх інстытутаў і ўступаюць у пэўныя грамадскія адносіны. Сёння на нарадзе абмяркавалі формы і структуры, якія з'яўляюцца часткай грамадзянскай супольнасці. Вядома, гэта тыя структуры, якія накіраваны ў сваёй дзейнасці на карысць нашай краіны, на канструктыўную работу», — адзначыў Ігар Сергеенка.

Сёння ў Беларусі дзейнічае 15 палітычных партый, каля 3000 грамадскіх арганізацый, Федэрацыя прафсаюзаў Беларусі і шэраг іншых аб'яднанняў. Па словах кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта, пасля ўступлення ў сілу закона аб палітычных партыях і грамадскіх арганізацыях мяркуецца, што сітуацыя зменіцца і ў колькасным, і ў якасным плане. Ён падкрэсліў, што дакумент накіраваны, перш за ўсё, на ўдасканаленне дзейнасці і на якасны складнік. «Не проста так, папяровая партыя, а за гэтым павінны стаяць канкрэтныя людзі, канкрэтная работа па прыцягненні тых ці іншых людзей у шэрагі партыі, выпрацоўка праграмы. Вядома ж, змены будуць. Папярэдні аналіз паказвае, што, напэўна, партыйнае поле будзе крыху вузейшым. Але затое застануцца тыя партыі, якія нешта з сябе ўяўляюць, пра якія ведаюць нашы грамадзяне», — падкрэсліў Ігар Сергеенка.

Міністр юстыцыі Сяргей ХАМЕНКА расказаў журналістам, што ў праекце закона мяркуецца дэклараваць шэраг прапаноў, якія павінны быць стратэгічнымі ў дзейнасці кожнай партыі. Гэта выкананне асноўных прынцыпаў захавання канстытуцыйнага ладу, недапушчэнне ніякіх відаў варожасці — ні рэлігійнай, ні нацыянальнай, ні любой іншай. Па словах міністра, на нарадзе ў Прэзідэнта ішла гаворка аб павышэнні статуснасці партый, іх актыўнасці ў жыцці грамадства. Прапануюцца самыя розныя навацыі: і актыўнасць у выбарчай кампаніі, і павышэнне ўзросту для заснавальнікаў.

«Асобна спыніліся на фінансаванні. Прычым цяпер прапануецца дазволіць фінансаванне з рэспубліканскага і мясцовага бюджэтаў партый, якія ўдзельнічаюць у палітычным жыцці дзяржавы. Але разам з тым уводзіцца шэраг абмежаванняў. Адно з абмежаванняў — наяўнасць фінансавання з замежных крыніц. Гэта адна з нагод для ліквідацыі партыі. Партыі ў нашай краіне павінны служыць нашым людзям», — падкрэсліў Сяргей Хаменка.

Даныя сацдаследавання: апазіцыі не давяраюць 76,6 % беларусаў

Апазіцыі не давяраюць 76,6 працэнта беларусаў. Такія даныя сацыялагічнага даследавання «Сацыяльнае мысленне пад санкцыйным рэжымам» карэспандэнту БелТА прывёў кіраўнік Аналітычнага цэнтра ЕсооМ Сяргей МУСІЕНКА.

Рэспандэнтам прапаноўвалася адказаць на пытанне: у якой ступені вы давяраеце апазіцыі? У цэлым не давяраюць 76,6 % беларусаў, у цэлым давяраюць 9,1 %, не змаглі адказаць 14,3 %.

«Ведаеце, узнікае пытанне: а за што давяраць? Давер павінен пацвярджацца нейкімі дзеяннямі. Мы бачым, па сутнасці, выраджэнне апазіцыі. Гэтыя звады, высвятленне адносін унутры самой апазіцыі. Гэта дзеянні, якія больш нагадваюць дрэнную п'есу. Адсутнасць дзеянняў або дзеянні на шкоду сваёй краіне і свайму народу: падтрымка санкцыйнага ціску, закрыццё граніц, спыненне авіязносін. Шчыра кажучы, не хочацца ўспамінаць гэтыя эпізоды, як ездзілі і прасілі ўвесці санкцыі супраць сваёй жа краіны, зрабіць шкоду нам, людзям», — адзначыў Сяргей Мусіенка.

**У ЯКОЙ СТУПЕНІ
ВЫ ДАВЯРАЕЦЕ АПАЗІЦЫІ?**

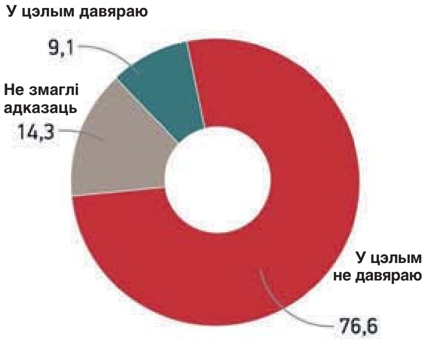

Кіраўнік Аналітычнага цэнтра ЕсооМ нагадаў даныя сацдаследавання, праведзенага ў лютым 2021 года. Тады беларускай апазіцыі ў цэлым не давяралі 63,4 % рэспандэнтаў, давяралі 17,2 %. Цяпер мы бачым істотны рост недаверу апазіцыі і ідавочнае падзенне даверу да яе.

«Давер да апазіцыі падае пры ўсёй заходняй інфармацыйнай падтрымцы. Тут можна доўга гаварыць. Але, на мой погляд, Міхаіл Булгакаў у сваёй вялікай п'есе «Бег», ды і ў іншых творах, вельмі выразна апісаў гэтыя працэсы. Класік казаў у п'есе «Бег»: вы разумееце, як можа ненавідзець чалавек, які ведае, што нічога не выйдзе, і які павінен рабіць? Людзі малаадукаваныя і дрэнна падрыхтаваныя. Думаю, было б выдатна, каб на сцэнах нашых тэатраў пайшлі п'есы Булгакава. Тое, што нават зараз у Кіеве адбываецца: на Андрэеўскім спуску, на доме Булгакава, № 13, знялі мемарыяльную дошку. Гэта чалавек, які нарадзіўся ў Кіеве, жыў і працаваў. Выстаяў пакуль помнік. Але гэта шмат аб чым гаворыць. Людзі, якія не могуць сябе праявіць, праяўляюць сябе ў такіх негатыўных справах. Нарабіць прыкрасці. Але каму перашкаджала гэтая дошка? Гэта барацьба з помнікамі, якая таксама апазіцыяй падтрымліваецца».

«Непакоіць іншае, што прысутнічае ўсё ж працэнт людзей, якія пры гэтым давяраюць апазіцыі, — растлумачыў ён. — Гэтыя працэсы, якія адбываліся ў 1926 годзе і цяпер за межамі нашай краіны, вельмі падобныя і ідэнтычныя. У Булгакава была п'еса, за якую МХАТ заплаціў яму ганарар, «Ізгоі», але яна не пайшла. Ізгоі — гэта той стан, які вельмі падыходзіць нашай апазіцыі. Цяпер маштаб гэтых асоб настолькі дробязны, што нават не цікавы ўсё больш і больш самім сабе. За ўвесь гэты час не выпрацавана ніякай стратэгіі, ідэй. Апазіцыя становіцца ўсё менш цікавай. Гэтыя людзі нікчэмныя і не патрэбныя сваёй радзіме — краіне, якой яны спрабуюць зрабіць дрэнна».

ЖЫЦЦЁВЫЯ ЎРОКІ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Дапамогуць у гэтым бацькам ратавальнікі. Каб папярэдзіць надзвычайныя сітуацыі і прыцягнуць увагу грамадскасці да праблемы траўматызму і гібелі дзяцей на пажарах, Міністэрства па надзвычайных сітуацыях праводзіць акцыю «У цэнтры ўвагі — дзеці».

УРОКІ БЯСПЕКІ

Пакуль бацькі адзявалі і абувалі сваіх дзяцей у гандлёвых цэнтрах, набывалі канцылярскія прылады, прапагандысты МНС расказалі ім аб правілах бяспечных паводзінаў, якім варта навучыць дзяцей. Каб гэта адбылося максімальна цікава, кожны з бацькоў атрымаў яркія брашуры, буклеты, памяткі і каляндарыкі, якія на ілюстрацыйным прыкладзе дапамагаюць эфектыўна запомніць правілы бяспекі і звяртацца да іх у любы час. Дзецям жа ратавальнікі прапанавалі здаць «Экзамен па бяспецы», гэтым самым праверыўшы іх веды.

Другі этап акцыі чакае школьнікаў ужо ў сценах іх навучальных устаноў, а таксама ў месцах масавага знаходжання людзей. У школах дзецям будзе прапанавана паўдзельнічаць у тэматычных «Уроках бяспекі», на якіх яны атрымаюць наглядна-выяўленчую прадукцыю, што дапаможа ім разабрацца ў правілах бяспечных паводзінаў. Настаўнікаў чакаюць інструктажы па пажарнай бяспецы. Сустрэнуцца ратавальнікі і з бацькамі: для іх падрыхтаваны тэматычныя відэафільмы. Не абыдзецца і без прафілактычных гутарак. Калі з пэўных прычын у бацькоў не атрымаецца наведаць школу, то супрацоўнікі МНС самі прыйдуць да іх у працоўныя калектывы. Усё з той жа мэтай — пагаварыць пра бяспеку іх дзяцей.

АДКУЛЬ ЧАКАЦЬ БЯДЫ?

Аднак колькі б ратавальнікі ні папярэджвалі аб небяспецы, не нагадвалі правілы паводзінаў у той ці іншай сітуацыі, арганізаваць бяспечнае існаванне свайго дзіцяці ў большасці выпадкаў здольныя толькі бацькі. Па-першае, варта растлумачыць сваім дзецям, што будоўля — гэта не дзіцячая пляцоўка, дзе можна гуляць. Таксама важна папярэдзіць дзяцей: ніякіх гульняў на чыгунцы, а таксама сэлфі на фоне цягніка. Варта знайсці лепшае месца для фотасесіі, чым шматпавярховік. Важна данесці дзецям, каб яны пазбягалі такіх небяспечных аб'ектаў, як вышкі, закінутыя будынкі, гарышчы, яры, кар'еры.

РЭКАМЕНДАЦЫІ ДЛЯ ШКОЛЬНІКАЎ:

— не забывайся зачыняць за сабой на ключ уваходныя дзверы;
— не адчыняй дзверы незнаёмым, калі застаешся дома адзін;
— не карыстайся электрычнымі прыборамі;
— не гуляй каля адчыненых вокнаў;
— не размаўляй з незнаёмцамі на вуліцы, не садзіся ў чужы аўтамабіль;
— не выбірай месцам для гульні будаўнічыя пляцоўкі, закінутыя памяшканні, пусткі, кар'еры, пляжы каля вадаёмаў;
— уважліва пераходзь праезную частку, не гуляй каля дарогі.

Па-другое, кантралюйце знаходжанне дзяцей падалей ад вогнішча, не дапускайце самастойнага выкарыстання імі адкрытага агню. Увогуле пры развядзенні кастроў патрэбна быць надзвычай асцярожнымі. Нельга выкарыстоўваць для падпалу лёгкаўзгаральныя і гаручыя вадкасці. Месца для вогнішча варта выбіраць падалей ад хат і сельскагаспадарчых пабудоў. Каб выключыць паўторнае ўзгаранне, пасля дагарання вуглёў неабходна паліць вогнішча вадой.

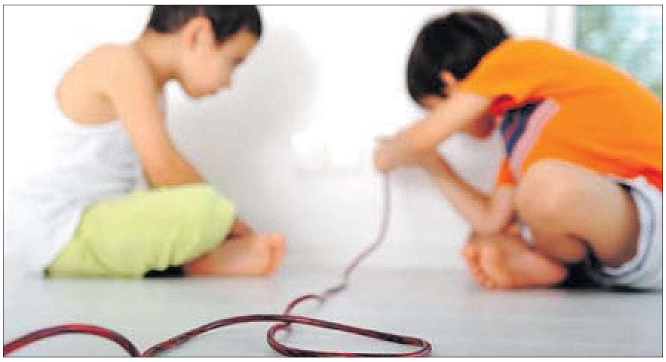

Па-трэцяе, зрабіце свой дом не толькі прыгожым і ўтульным, а яшчэ і бяспечным. Абмяжуйце доступ дзяцей, асабліва малых, да электрапрыбораў. І, нарэшце, зачыніце вокны! Або зрабіце так, каб з іх не маглі выпасці дзеці. Спадзявацца на маскітную сетку не варта: яна абсалютна не ўтрымлівае вагі нават самага маленькага дзіцяці.

Па-чацвёртае, навучыце малых правільна пераходзіць дарогу. Мала расказаць ім, што перш чым пераходзіць дарогу, варта паглядзець па баках. Пры гэтым няважна, знаходзіцеся вы на пешаходным пераходзе ці не. Не рэкамендуецца слухаць музыку падчас перасячэння праезнай часткі, а таксама адцягваць сваю ўвагу на гаджэты.

Па-пятае, варта быць асцярожнымі з беспрытульнымі жывёламі. Нельга іх правакаваць, як тое часта робяць дзеці: крычаць, пагражаць або кідаць у іх камянямі. Хоць справа тут, вядома, не толькі ў бяспецы.

Па-шостае, малалетнія павінны ведаць, што размова з незнаёмцамі — для іх табу. А тым больш нельга пагаджацца на прапановы чужых людзей кудысьці пайсці або паехаць з імі.

Калі ваша дзіця дастаткова дарослае, каб самастойна знаходзіцца дома, вы павінны ведаць, чым яно займаецца, калі гуляе, то з кім. У такім выпадку бацькі павінны быць на сувязі са сваімі гарэзамі. Не лішнім будзе змадэляваць сітуацыю, калі дзіця адно дома, і незнаёмыя людзі пазванілі ў дзверы. Алгарытм паводзінаў просты: ні ў якім разе не адчыняць і не даваць выгляду, што ты адзін або адна дома.

І яшчэ вельмі важная дэталь — ваша дзіця павінна ведаць свой адрас, тэлефон, а таксама тэлефон ратавальнікаў і алгарытм іх выкліку: патэлефанаваць, сказаць, што адбылося, дзе вы знаходзіцеся, назваць сваё імя і прозвішча, нумар тэлефона.

Навучыць непаўналетняга правілам паводзінаў дома, у школе і на вуліцы нескладана. Усяго адна такая гутарка можа зберагчы яго ад розных пагроз, якіх у нашым свеце нямала.

Вераніка КАНЮТА.

ШТО Ў СВЕЦЕ РОБІЦЦА

Амерыканцы назвалі ваенную кампанію ЗША ў Афганістане памылкай

Палова (54 %) апытаных амерыканцаў назвала памылкай распачатую ў 2001 годзе ваенную кампанію ЗША ў Афганістане. Пра гэта сведчаць вынікі апытання грамадскай думкі, праведзенага сацыялагічнай службай Gallup.

Адзначаецца, што пры гэтым 46 % грамадзян падтрымалі рашэнне амерыканскіх улад.

Сярод прыхільнікаў Дэмакратычнай партыі 58 % лічаць, што не варта было ўводзіць войскі ЗША ў Афганістан (гэта самы высокі паказчык з лютага 2014 года — 61 %). Сярод Рэспубліканскай партыі такой пазіцыі прытрымліваюцца 37 % грамадзян (гэта рэкордны ўзровень з лістапада 2021 года).

Апытанне праводзілася 1—23 жніўня, у ім узялі ўдзел 1006 паўналетніх грамадзян ЗША.

У Крамлі пракаментавалі пагрозы Зяленскага аб намеры «вярнуць» тэрыторыі

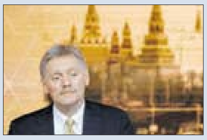

Прэс-сакратар Прэзідэнта Расіі Дзмітрый Пяскоў пракаментаваў пагрозы прэзідэнта Украіны Уладзіміра Зяленскага вярнуць былыя ўкраінскія тэрыторыі.

«Спецыяльная ваенная аперацыя працягваецца, яна працягваецца метадычна, у адпаведнасці з планамі, і ўсе мэты будуць дасягнуты», — сказаў прадстаўнік Крамля падчас брыфінгу.

23 жніўня прэзідэнт Украіны Уладзімір Зяленскі заявіў падчас саміту «Крымская платформа», што Кіеў верне Крым любым спосабам.

У сакавіку 2014 года ў Крыме прайшоў рэферэндум, па выніках якога паўвостраў стаў тэрытарыяльнай часткай Расіі, а Севастопаль — горадам федэральнага значэння.

Гадавая інфляцыя ў Літве дасягнула рэкордных за 25 гадоў значэнняў

У Літве ў жніўні гадавая інфляцыя, паводле папярэдніх звестак, дасягнула 21,1 %. Гэта стала рэкордным паказчыкам за апошнія 25 гадоў, паведамляе ТАСС са спасылкай на літоўскі Дэпартамент статыстыкі.

У мінулым месяцы гэты паказчык складаў 20,9 працэнта. Адзначаецца, што такі скачок гадавой інфляцыі ў краіне не назіраўся ўжо чвэрць стагоддзя.

Больш за ўсё на інфляцыю паўплывала падаражанне электра- і цеплаэнергіі, газу, цвёрдага паліва, транспартных тавараў і паслуг, а таксама шэрага прадуктаў харчавання.

ЭЛЕКТРОННЫ ПОДПІС

для крэдыту, страхоўкі, пакупак

Сэканоміць час (не выходзячы з дому ці офіса), паскорыць працэс афармлення здзелак, мець зносіны па ўсім свеце, не пакідаючы краіну... Гэтыя і іншыя магчымасці адкрывае фізічным і юрыдычным асобам электронны лічбавы подпіс (ЭЛП) пад электронным дакументам. Гэта аналаг звыклага факсіміле на паперы, які мы пакідаем ад рукі. У пэўным сэнсе такі подпіс з'яўляецца вынікам дзеяння чалавека. Што зрабіць, каб атрымаць ЭЛП, і як ім карыстацца, — тэма чарговага артыкула нашай рубрыкі, у якой тлумачэнні даюць спецыялісты Нацыянальнага цэнтра электронных паслуг.

МІЛЬЁН ДАКУМЕНТАЎ ЗА МЕСЯЦ

Сёння электронны лічбавы подпіс шырока прымяняецца ў Беларусі — грамадзяне атрымалі ўжо каля 1,5 мільёна сертыфікатаў ЭЛП. Яны пачалі выдавацца ў нашай краіне з 2014 года ў межах створанай дзяржаўнай сістэмы кіравання адкрытымі ключамі (ДзяржСКАК). То-бок беларусы атрымалі магчымасць выкарыстоўваць лічбавы подпіс, які афіцыйна і юрыдычна прызнаецца ў асноўных дзяржаўных інфармацыйных сістэмах і рэсурсах, расказаў **Дзяніс САКРАТАРОЎ, вядучы спецыяліст аддзела электроннай камерцыі Нацыянальнага цэнтра электронных паслуг:**

«Калі вы прапусцілі момант прадаўжэння сертыфіката ЭЛП, то ў рэгістрацыйным цэнтры працягнуць яго дзеянне можна і праз тры месяцы з моманту, як ён скончыўся».

— Дзяржсістэма кіравання адкрытымі ключамі пабудавана як іерархічная структура, на чале якой створаны так званы каранёвы цэнтр. Яму падпарадкоўваецца Рэспубліканскі цэнтр для сведчання, які ўваходзіць у структуру нашага Нацыянальнага цэнтра электронных паслуг і выдае сертыфікаты ЭЛП, што прызнаюцца афіцыйна і юрыдычна на дзяржаўным узроўні. А аказанне паслуг адбываецца ў рэгістрацыйных цэнтрах па ўсёй краіне — у іх чалавек і атрымлівае сертыфікаты ЭЛП.

Найперш электронныя подпісы выкарыстоўваюцца ў электронным дакументаабароце. Да сістэмы міжведамаснага электроннага дакументаабароту далучыліся ўжо 15,5 тысячы арганізацый, якія абменьваюцца дакументамі, падпісанымі ЭЛП. Штодня такім чынам перадаецца ад 40 да 50 тысяч пакетаў электронных дакументаў, а за месяц — каля мільёна. З павелічэннем колькасці электронных паслуг на адзіным партале ўзрастае і карыстанне сэрвісамі з дапамогай ЭЛП.

Традыцыйна карыстаюцца лічбавым подпісам юрыдычныя асобы і індывідуальныя прадпрымальнікі. Яны, напрыклад, абменьваюцца электроннымі накладнымі, падпісваюць справаздачы, падаюць падатковыя дэкларацыі.

УЗРОЎНІ ДАВЕРУ

ЭЛП дазваляе ўсталяваць даволі высокі ўзровень даверу да грамадзяніна і, адпаведна, прапанаваць яму большы спектр паслуг, сцвярджае спецыяліст:

— Калі чалавек звяртаецца па атрыманне электронных паслуг, ён можа рабіць тое некалькімі спосабамі. Самы нізкі ўзровень даверу, калі вы заходзіце на сайт, карыстаючыся толькі лагінам і паролем. Адназначна сказаць, ці вы гэта, немагчыма. Можа, хтосьці завалодаў гэтымі звесткамі або вы іх некаму перадалі. Сярэдні ўзровень — калі патрэбна дадатковае пацвярджэнне вашых дзеянняў. Напрыклад, калі вы карыстаецеся інтэрнэт-банкінгам, і трэба ўвесці пароль, які прыходзіць у СМС на ваш тэлефон. Магчымасць, што вы згубілі і пароль, і тэлефон, малаверагодная. Высокі ўзровень даверу стварае выкарыстанне ЭЛП, паколькі сертыфікат адкрытага ключа электроннага подпісу выдаецца чалавеку асабіста ў рукі (яго нельга атрымаць нават па генеральнай даверанасці). Тым, хто звяртаецца на партал электронных паслуг апошнім спосабам, даступны найбольшы спектр сэрвісаў.

ПЕРШАЕ ВЫДАННЕ

Каб атрымаць электронны лічбавы подпіс упершыню, па яго прыйдзецца ісці ў рэгістрацыйны цэнтр самому, падкрэсліў спецыяліст і абазначыў кошт стандартных паслуг, па якія звяртаюцца кліенты.

Так, выдаванне сертыфіката ЭЛП на два гады з выдачай носьбіта ЭЛП для бюджэтных арганізацый каштуе 123,36 рубля. Гэткі ж сэрвіс камерцыйным арганізацыям абыдзецца ў 135 рублёў. А фізічным асобам — 121,8 рубля.

Пэўным чынам сэканоміць на лічбавым подпісе (каб не прадаўжаць яго кожныя тры гады) фізічныя асобы могуць, атрымаўшы новы лічбавы пашпарт, дзе тэрмін дзеяння ЭЛП — дзесяць гадоў: столькі ж, колькі самой ID-карткі.

«ЭЛП дазваляе ўсталяваць даволі высокі ўзровень даверу да грамадзяніна і, адпаведна, прапанаваць яму большы спектр паслуг».

Тым не менш, калі чалавеку трэба пацвердзіць свае паўнамоцтвы ў якасці юрыдычнай асобы ці індывідуальнага прадпрымальніка, яму, акрамя сертыфіката фізічнай асобы, неабходна атрымаць яшчэ атрыбутны сертыфікат, дзе гэтыя паўнамоцтвы будуць указаны, абазначыў вядучы спецыяліст НЦЭП:

— Існуюць тры віды атрыбутных сертыфікатаў. Першы — каб падаваць справаздачы ў Фонд сацыяльнай абароны насельніцтва (ФСАН). Другі — базавы атрыбутны сертыфікат — прымаецца асноўнымі дзяржаўнымі інфармацыйнымі сістэмамі: падатковымі органамі, «Белдзяржстрахам», ФСАН і іншымі. Трэці — для самазанятых асоб, якія могуць ажыццяўляць дзейнасць без рэгістрацыі ў якасці індывідуальнага прадпрымальніка.

АБМЕЖАВАННІ НА ГОД, ДВА ЦІ ТРЫ

Сертыфікат адкрытага ключа ЭЛП мае абмежаваны тэрмін дзеяння. Юрыдычныя асобы могуць атрымаць яго на год ці два (калі заказваюць апошні на звычайны носьбіт — флэшку). Або на тры гады (калі электронны подпіс заказваюць на мабільны). Мабільных лічбавых подпісаў у краіне, дарэчы, пакуль няшмат — каля 15 тысяч з 1,5 мільёна выдадзеных. Фізічныя асобы могуць атрымаць ЭЛП на адзін, два ці тры гады.

— Абмежаванне тэрміну дзеяння сертыфіката робіць гэтую тэхналогію больш бяспечнай, бо неабходна падтрымліваць актуальнасць інфармацыі, якая ўваходзіць у сертыфікат ЭЛП, — растлумачыў неабходнасць перыядычнага абнаўлення лічбавага подпісу Дзяніс Сакратароў. — Акрамя таго, сертыфікаты выдаюцца з праграмным забеспячэннем на аснове ліцэнзіі (якая прадугледжана на год-два).

Такім чынам з сертыфікатам электроннага лічбавага подпісу на Адзіным партале электронных паслуг (АПЭП) звязаны тры паслугі: дыстанцыйнае прадаўжэнне тэрміну дзеяння сертыфіката для фізічных асоб і ІП (6.0.00), дыстанцыйнае прадаўжэнне тэрміну дзеяння сертыфіката для юрыдычных асоб (6.0.01 і 6.0.02).

ПРАДАЎЖЭННЕ ТЭРМІНУ ДЗЕЯННЯ АНЛАЙН І АФЛАЙН

Пры прадаўжэнні тэрміну дзеяння сертыфіката ЭЛП выдаецца новы сертыфікат на наступны перыяд. Калі ў юрыдычнай асобы ёсць, напрыклад, сертыфікат на два гады, то ў межах працягнення яго дзеяння яшчэ на год ці два робіцца сертыфікат ЭЛП без змянення ў ім даных. Перыяд дзеяння, як і перыяд прадаўжэння работы сертыфіката, яго ўладальнік выбірае сам.

Калі для прадаўжэння тэрміну дзеяння сертыфіката ЭЛП звяртацца ў рэгістрацыйны цэнтр, то юрыдычная асоба (для бюджэтных арганізацый) за два гады працягу заплаціць 76,86 рубля. Гэткі ж сэрвіс для камерцыйных арганізацый каштуе 84,18 рубля. Для фізічных асоб — 77,34 рубля. Зрабіць тое ў рэгістрацыйным цэнтры можна ў любы момант дзеяння папярэдняга сертыфіката. Пры гэтым новы сертыфікат пачне дзейнічаць толькі пасля таго, як скончыцца тэрмін работы папярэдняга, акцэнтаваў увагу Дзяніс Сакратароў:

— Калі вы атрымалі сертыфікат у 2020 годзе тэрмінам на два гады, то працягнуць перыяд яго работы можна ў любы момант. Не трэба чакаць заканчэння тэрміну дзеяння і наступлення справаздачнага перыяду, які заўсёды суправаджаецца чэргамі ў рэгістрацыйныя цэнтры. Напрыклад, у тым жа 2020-м вы можаце прадоўжыць тэрмін яго дзеяння яшчэ на два гады, і ў вас акажуцца на руках два сертыфікаты, якія будуць дзейнічаць бесперапынна адзін за адным.

Калі вы прапусцілі момант прадаўжэння сертыфіката ЭЛП, то ў рэгістрацыйным цэнтры працягнуць яго дзеянне можна і праз тры месяцы з моманту, як ён скончыўся. Калі прайшло больш часу, прыйдзецца зноў праходзіць праз працэдуру першаснага выдавання сертыфіката.

Магчымасці прадаўжэння дзеяння сертыфіката лічбавага подпісу анлайн для бюджэтных арганізацый не прадугледжана. А вось камерцыйныя арганізацыі могуць зрабіць тое дыстанцыйна (праз партал) за 75,18 рубля на два гады. А фізічныя асобы — за 75,12 рубля. Прычым зрабіць гэтак можна, нават знаходзячыся ў іншай краіне, — дастаткова ўвайсці ў асабісты кабінет на АПЭП і адправіць запыт на дыстанцыйнае выдаванне сертыфіката. Новыя рэквізіты доступу (лагін і пароль) да сертыфіката прыйдуць уладальніку анлайн.

— Дыстанцыйна прадоўжыць тэрмін дзеяння сертыфіката, калі ён ужо скончыўся, немагчыма. Прыйдзецца ісці ў рэгістрацыйны цэнтр. Нявыгадна прадаўжаць тэрмін анлайн і надта загадзя, бо прадоўжаны праз інтэрнэт сертыфікат пачне дзейнічаць адразу, як вам яго выдадуць (прадоўжаць) на наступны перыяд. То-бок у вас будуць проста два дзеючыя сертыфікаты, тэрміны работы якіх накладуцца адзін на другі, — папярэдзіў спецыяліст. — Таму дыстанцыйна варта прадаўжаць яго за некалькі дзён да сканчэння тэрміну дзеяння.

Варта адзначыць, што ў юрыдычных асоб паслуга па дыстанцыйным прадаўжэнні ЭЛП работніка аказваецца ў два этапы. Работнік такой асобы не можа сам прадоўжыць або абнавіць дзеянне свайго сертыфіката (а таксама здзейсніць любую іншую працэдуру з ім) без дазволу і пацвярджэння кіраўніка арганізацыі, таму ў апошняга таксама павінен быць лічбавы подпіс.

«Найперш электронныя подпісы выкарыстоўваюцца ў электронным дакументаабароце. Да сістэмы міжведамаснага электроннага дакументаабароту далучыліся ўжо 15,5 тысячы арганізацый, якія абменьваюцца дакументамі, падпісанымі ЭЛП».

АБНАЎЛЕННЕ — ТОЛЬКІ ДЛЯ ЮРЫДЫЧНЫХ АСОБ

Калі ў юрыдычнай асобы змяніліся нейкія даныя (акрамя УНП, бо нельга абнавіць сертыфікат з адной арганізацыі на другую — прыйдзецца атрымліваць новы сертыфікат), сертыфікат лічбавага подпісу трэба абнавіць. Зрабіць тое можна толькі ў рэгістрацыйным цэнтры, паколькі любое змяненне патрабуе пацвярджэння такога факта з прысутнасцю ўладальніка сертыфіката.

— Калі, напрыклад, у арганізацыі адбылася вялікая ратацыя кадраў, то можна заказаць абнаўленне сертыфіката з захаваннем тэрміну яго дзеяння. Напрыклад, прайшло паўгода з моманту дзеяння сертыфіката, разлічанага на два гады, вы можаце абнавіць яго і карыстацца ўвесь час, які застаўся. Такая працэдура каштуе для камерцыйных арганізацый 35,82 рубля, — абазначыў Дзяніс Сакратароў. — Можна абнавіць сертыфікат і без захавання тэрміну яго дзеяння. Напрыклад, абнавіць існуючы сертыфікат на імя новага супрацоўніка і ўстанавіць новы тэрмін яго дзеяння. Гэта абыдзецца камерцыйнай структуры ў 87,48 рубля. Бюджэтныя арганізацыі аддадуць за абнаўленне з захаваннем тэрміну 32,64 рубля, без захавання — 79,86 рубля.

Фізічная асоба, калі ў яе змяніліся даныя (напрыклад, прозвішча), у прынцыпе не можа абнавіць свой сертыфікат — толькі прадоўжыць тэрмін яго дзеяння або атрымаць новы.

Штомесяц аказваецца ад 500 да 800 дыстанцыйных паслуг па выдачы сертыфікатаў ЭЛП. Усяго анлайн выдана ўжо звыш 13,5 тысячы сертыфікатаў. 60 % з іх атрымалі індывідуальныя прадпрымальнікі, 36 % — юрыдычныя асобы. Як фізічныя асобы сертыфікаты ЭЛП атрымала каля 50 чалавек.

Ірына СІДАРОК.

НЦЭУ
КЛЮЧ У СВЕТ ЛІЧБАВЫХ МАГЧЫМАСЦЯЎ
ЭЛП выкарыстоўваецца:
- для атрымання паслуг у электронным выглядзе
- у сістэмах электроннага дакументаабароту
- пры абмене электроннымі накладнымі
- для падачы падатковых дэкларацый і справаздач у ФСАН
- для рэгістрацыі прадпрыемстваў і індывідуальных прадпрымальнікаў
- для напаўнення інфармацыяй дзяржаўных баз даных

Падрабязней – на сайце https://nces.by ў раздзеле «ДзяржСКАК».
Нацыянальны цэнтр электронных паслуг. УНП 191700161

Будзь у курсе!

Атрымаць рабочую прафесію яшчэ не позна

Прыём у асобных установах прафесійна-тэхнічнай адукацыі падоўжаны да 15 верасня

Як праінфармавалі ў Міністэрстве адукацыі, прыём працягваецца пераважна па прафесіях будаўніцтва, машынабудавання, дрэваапрацоўкі, лёгкай прамысловасці і сельскай гаспадаркі — там, дзе засталіся незапоўненыя месцы.

Фота edu.gov.by.

Асобы, якія паступаюць ва ўстанову адукацыі для атрымання прафесійна-тэхнічнай адукацыі, падаюць у прыёмную камісію наступныя дакументы: заяву на імя кіраўніка ўстановы адукацыі па ўстаноўленай форме; арыгіналы дакумента аб адукацыі і дадатак да яго; медыцынскую даведку аб стане здароўя па форме, устаноўленай Міністэрствам аховы здароўя; дакументы, якія пацвярджаюць правы абітурыента на льготы пры прыёме на навучанне; 6 фатаграфій памерам 3 х 4. Больш падрабязную інфармацыю можна атрымаць на сайтах устаноў адукацыі і сайце Міністэрства адукацыі.

У 2022 годзе прыём ажыццяўляюць 122 установы прафесійна-тэхнічнай адукацыі па больш як 250 прафесіях. Акрамя таго, прыём для навучання па рабочых прафесіях ажыццяўляюць 43 установы адукацыі іншых узроўняў, якія рэалізоўваюць адукацыйныя праграмы прафесійна-тэхнічнай адукацыі. На ўзровень прафесійна-тэхнічнай адукацыі плануецца прыняць 26 тысяч чалавек.

Сістэма прафесійна-тэхнічнай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі аператыўна рэагуе на змяненні на рынку працы. Пастаянна ўдасканальваецца навукова-метадычнае забеспячэнне адукацыйнага працэсу: з удзелам арганізацый — заказчыкаў кадраў — абнаўляюцца адукацыйныя стандарты, тыпавыя навучальныя планы і праграмы па вучэбных прадметах і прафесійных дысцыплінах.

Большасць устаноў прафесійна-тэхнічнай адукацыі ажыццяўляе падрыхтоўку па некалькіх прафесіях, што дае выпускніку магчымасць атрымаць некалькі кваліфікацый і, адпаведна, быць канкурэнтаздольным на рынку працы.

Важны момант — прадастаўленне выпускнікам устаноў прафесійна-тэхнічнай адукацыі гарантаванага першага рабочага месца шляхам размеркавання, а таксама шляхам працаўладкавання ў лік броні ў адпаведнасці з заканадаўствам аб занятасці насельніцтва.

Надзея НІКАЛАЕВА.

ООО «Атрейда»

извещает о проведении электронных торгов в форме аукциона по продаже имущества

Предметы электронных торгов (Лоты):

№ лота	Предмет электронных торгов (Лот)	Начальная цена предмета торгов (Лота), в т. ч. НДС 20 %
155	Полуприцеп KOGEL S24-1, 2017 г. в. Регистрация РФ	18 070 бел. руб.
156	Прицеп KASSBOHRER MAXIMA, 2021 г. в. Регистрация РФ	18 070 бел. руб.

Местонахождения предмета торгов: Минский р-н., п. Привольный, ул. Мира 2б.

Дата и время начала и завершения электронных торгов:
ЛОТ № 155: с 30.09.2022 09.00 до 18.10.2022 16.00.
ЛОТ № 156: с 30.09.2022 09.00 до 21.10.2022 16.00

Электронные торги проводятся на электронной торговой площадке ООО «Атрейда» (*наименование оператора электронной торговой площадки*) по электронному адресу **www.atrada.by**

Аукционный взнос по каждому Лоту в размере 800,00 белорусских рублей должен быть внесен по реквизитам:

Получатель	Общество с ограниченной ответственностью «Атрейда»
Адрес	г. Минск, ул. Гамарника, 30, пом. 295
УНП	193050935
р/с	ОАО «БНБ-Банк» BY83BLNB30120000253733000933 (BYN) BY22BLNB30120000253733001643 (RUB)
БИК	BLNBBY2X

Величина первого Шага электронных торгов по лоту составляет 5 % (пять процентов): 903,50 бел. руб.

Победителем электронных торгов признается участник, предложивший максимальную цену за лот.

Договор купли-продажи должен быть подписан не позднее 20 дней со дня завершения электронных торгов.

Победитель (Претендент) аукциона по каждому лоту обязуется оплатить Аукционный сбор – фактические затраты на организацию и проведение электронных торгов, включающих изготовление документации, необходимой для их проведения, в размере 271,29 бел. руб. и вознаграждения услуг Организатора торгов, которое составляет 10 % от конечной стоимости предмета торгов, в течение 5 календарных дней, с момента подписания протокола электронных торгов.

Справочная информация по тел.+375445275555 (*дата, время и адрес доступа (ознакомления) с предметом электронных торгов осуществляется по предварительному согласованию с организатором торгов)*.

УНП 193050935

Школа Холмса

СЛЕДЧЫЯ НА ВУЧЭБНЫХ «КВАДРАТАХ»

Збіраць доказы, прыкмячаць дэталі, маляваць следавую карціну... Змадэляваныя месцы здарэнняў і супрацьпраўных дзеянняў адпрацавалі маладыя следчыя Гомельшчыны. Упраўленне Следчага камітэта Беларусі па Гомельскай вобласці правяло маштабны вучэбна-метадычны збор для супрацоўнікаў, якія менш як год на службе.

На адным з навучальных месцаў змадэлявана сітуацыя выяўлення цела чалавека са слядамі гвалтоўнай смерці. Ачэпленая тэрыторыя на беразе ракі імітуе трагічны фінал п'яных «вечарынак»: сляды алкаголю, адпачынку кампаніі, але тут жа і «труп» і меркаваная «прылада забойства». Відавочныя і ўтоеныя дэталі здзяйснення змадэляванага злачынства, базавыя лініі і ўмоўныя пункты — аб'екты-«прывязкі», якія потым дапамогуць маладым следчым найбольш дакладна перадаць следавую карціну.

— Важна, што гэтае змадэляванае месца злачынства можна інтэрпрэтаваць на розныя выпадкі, якія трэба будзе адпрацоўваць следчым у рэальнай практыцы. Гэта могуць быць хуліганскія дзеянні на прыродзе, незаконная здабыча рыбы і многія іншыя супрацьпраўныя дзеянні, якія былі ўчынены ў месцах, дзе цяжка фіксаваць тэрыторыю агляду. Дзякуючы таму, што маладыя следчыя адпрацуюць тут важныя практычныя навыкі, яны на любым месцы здарэння — ці то поле, лес, бераг ракі — змогуць нашмат лягчэй арыентавацца, — тлумачыць **часова выконваючы абавязкі начальніка крымінальнага аддзела УСК па Гомельскай вобласці Андрэй КАШЭВІЧ**.

УЧЕБНОЕ МЕСТО № 2
Обнаружение трупа с признаками насильственной смерти
КОМИТЕТ СЛЕДС

Дасведчаны следчы дае і дадатковыя «ўступныя» маладым супрацоўнікам:

— Цяпер яны адпрацоўваюць месца здарэння без іншых спецыялістаў, таму звяртаем увагу на абавязковыя задачы, якія трэба вырашыць на месцы здзяйснення рэальнага злачынства. Важна ўмець дакладна фіксаваць месца здарэння і для далейшай зверкі паказанняў падазронага і сведкаў.

На гэтым навучальным «квадраце» ўдалося ацаніць работу **маладога следчага Гомельскага гарадскога аддзела СК Кацярыны СМАРЧКОВАЙ.** Родам яна з Буда-Кашалёўскага раёна, таму падчас размеркавання, прызнаецца, многія раілі прасіцца на службу ў свой раён:

— Маўляў, там спакайней, меншая нагрузка, але я свядома пайшла туды, дзе больш работы, хачу цяжкасцяў, — дзеліцца Кацярына. — Малады супрацоўнік — як губка, усё ўбірае, таму яму для работы распісваюць розныя катэгорыі спраў, каб была магчымасць паспрабаваць сябе ў розных кірунках. Я зразумела, што мне падабацца, напрыклад, даследаваць справы аб хуліганстве, сітуацыі бываюць вельмі складаныя і неадназначныя.

На другім навучальным «квадраце» — месца смяротнай аварыі. Тут з маладымі калегамі працуе **следчы па асабліва важных справах следчага ўпраўлення УСК Максім ГУЗЯЕЎ**. Вельмі важна падрабязна зафіксаваць размяшчэнне аб'ектаў і ўсіх дэталяў карціны месца ДТЗ, каб потым паставіць выразныя пытанні перад экспертамі-крыміналістамі, звяртае ўвагу вопытны следчы УСК, які на службе спецыялізуецца на расследаваннях спраў аб ДТЗ.

Размяшчэнне цела «загінулага» (па легендзе — пад коламі аўтамабіля) вывучае **малады супрацоўнік Дзяніс МІХАЛЬЧАНКА.** Следчы Гомельскага гарадскога аддзела СК толькі распачаў службу.

— Вучыўся завочна ва ўніверсітэце, потым служыў ва ўнутраных войсках, быў у судовым канвоі, — з дазволу старэйшага дае невялікае інтэрв'ю малады чалавек. — У мяне была мара ўсяго жыцця — служыць у СК, таму пасля войска працягнуў вучыцца, навучальную практыку праходзіў у сваім цяперашнім аддзеле. Як пазаштатны супрацоўнік у групе стажыроўкі на добраахвотных пачатках папрацаваў каля паўгода. Прайшоўшы ўсе гэтыя прыступкі, стаў следчым.

Падзенне «пацярпелага» з вышыні пры правядзенні рамонтных работ на няправільна ўстаноўленых будаўнічых рыштаваннях — легенда чарговага навучальнага месца. На ім змадэлявана сітуацыя атрымання вытворчай траўмы. Дзеліцца досведам адпрацоўкі такіх месцаў здарэнняў з маладымі калегамі **намеснік начальніка аддзела ўпраўлення працэсуальнага кантролю Раман ЯКІМЕЦ.**

Суразмоўнік адзначае — акалічнасці атрымання вытворчай траўмы вельмі розныя. На падобным месцы здарэння важна сабраць як мага больш звестак пра сітуацыю, якая адбылася. На асаблівым кантролі — уменне маладых следчых камунікаваць, збіраць інфармацыю.

— Для маладога супрацоўніка вельмі важны прыклад практычных навыкаў ад старэйшых калег, — карыстаецца магчымасцю і дзякуе свайму калектыву за падтрымку і дапамогу **следчы Чачэрскага РАСК Мікіта СЕКУНАЎ.** Малады супрацоўнік за першы тыдзень работы змог дастойна прыняць «баявое хрышчэнне» — адпрацаваў два вельмі складаныя выезды на здарэнні са смяротным зыходам.

Як адзначыла **намеснік начальніка аддзела аналізу практыкі і метадычнага забеспячэння папярэдняга расследавання УСК Яўгенія ЧЫКУНОВА**, падчас збору маладыя следчыя могуць прайсці таксама практыка-арыентаваныя заняткі па расследаванні злачынстваў у сферы інфармацыйных тэхналогій, атрымаць новыя веды па медыцынскай і псіхалагічнай падрыхтоўцы.

Ужо не першы год упраўленне Следчага камітэта Беларусі па Гомельскай вобласці арганізоўвае для маладых супрацоўнікаў следчых падраздзяленняў вобласці такія вучэбна-метадычныя заняткі. Галоўная задача — дапамагчы следчым, якія толькі паступілі на службу, у тым ліку выпрацаваць алгарытмы ўзаемадзеяння з органамі дазнання і экспертамі на месцы здарэння.

— Зрабіць усё магчымае, каб пераход ад тэарэтычных ведаў да практычнай службы прайшоў хутка, спакойна, прафесійна, — падкрэсліў падчас адкрыцця вучэбна-метадычнага збору **начальнік УСК па Гомельскай вобласці Сяргей УДОВІКАЎ**.

Кіраўнік ведамства ў рэгіёне нагадаў аб значнай рабоце па падтрымцы маладых супрацоўнікаў, якую праводзіць Следчы камітэт Беларусі:

— Навучальны збор — адзін са спосабаў папрацаваць з маладымі следчымі. Пройдзе зусім няшмат часу, і ад іх рашэнняў будуць залежаць лёсы людзей. Таму вельмі важна, каб гэтыя рашэнні былі прафесійныя, разумныя і, самае галоўнае, дастойныя і ўзважаныя, — адзначыў Сяргей Удовікаў.

Між тым, па выніках вучэбна-метадычных збораў следчых Гомельшчыны былі адзначаны імёны маладых супрацоўнікаў, якія найбольш вызначыліся пры адпрацоўцы вучэбных месцаў здарэнняў і ўдзеле ў спартыўна-масавай праграме заняткаў. Дыплом I ступені для калектыву Рэчыцкага РАСК заваявала Ксенія Карпенка, другое месца — за Данілам Багатавым, які на зборах прадстаўляў Жлобінскі РАСК, дыпломам III ступені ўзнагароджаны малады супрацоўнік Чачэрскага РАСК Мікіта Секунаў.

Наталля КАПРЫЛЕНКА.
Фота УСК па Гомельскай вобласці.

Краіна здароўя

Вядучая рубрыкі Алена КРАВЕЦ.
Тэл. (017) 311-17-36.

Скажыце, доктар!..

ДА БОЛЮ Ў ПЯЧОНКАХ

Ці можна самому зразумець, што час лячыцца надышоў?

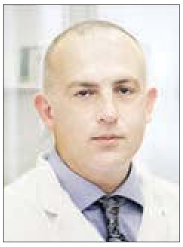

КАЛІ верыць амерыканскім урачам, штогод толькі ў ЗША ад цырозу печані гіне амаль 50 тысяч чалавек. У нас цыроз печані ўваходзіць у першую дзясятку сярод прычын смерці. Чаму ўзнікае гэтая грозная хвароба, як яе пазбегнуць і ці можна павярнуць працэс назад, мы разбіраліся з нейрахірургам, навуковым супрацоўнікам аддзялення пухлін галаўнога мозга РНПЦ анкалогіі і медыцынскай радыялогіі імя М. М. Аляксандрава, выкладчыкам кафедры неўралогіі і нейрахірургіі БелМАПА Гуменам ГАРБАНІДЖАДАМ.

— Доктар Гумен, спачатку давайце вызначымся, якія функцыі выконвае печань і навошта яна нам?

— Печань — самая вялікая залоза ў нашым арганізме, і ў яе вельмі шмат функцый. Яна выконвае столькі работы, што без яе наш арганізм не выжыў бы. Усе рэчывы, якія назапашваюцца ў кішэчніку, акрамя тлушчаў, праходзяць праз печань. Яна абясшкоджвае таксіны, удзельнічае ў абмене цукру і ва ўтварэнні некаторых вітамінаў, назапашвае глікаген, выпрацоўвае жоўць, вызначае, дзе тыя ці іншыя хімічныя злучэнні мусяць назапашвацца і куды накіроўвацца. І гэта толькі павярхоўны пералік.

Чаму гэту залозу назвалі печанню? Лічыцца, што ў ёй самая высокая тэмпература — амаль 40 градусаў. І калі кроў праз яе праходзіць, таксама грэецца. Таму ад слова «печ» і пайшла назва.

— Растлумачце, як рэчывы з кішэчніка трапляюць і праходзяць праз печань.

— Праз варотную вену, гэта буйны вянозны ствол. Ён збірае кроў ад усіх няпарных органаў брушной поласці — страўніка, селязёнкі, кішэчніка, падстраўнікавай залозы, акрамя ніжняй трэці прамой кішкі. І гэтая кроў праходзіць праз печань — у гадзіну праз яе прапампоўваецца каля 90 літраў! І дадзеная залоза «вызначае», што пакінуць, што назапасіць, што нейтралізаваць, што знішчыць.

— І менавіта печань нейтралізуе эфект некаторых лекаў?

— Так. Бо яна мае ўласцівасць навучацца. Калі ёй штосьці не падабаецца, яна тое рэчыва нейтралізуе. Але спачатку ў маленькай колькасці. Калі рэчыва працягвае паступаць, то печань навучаецца яго нейтралізоўваць, і з кожным разам робіць тое ўсё больш і больш актыўна. Таму людзям, якія прымаюць пэўныя лекі, з часам павялічваюць дозу, бо талерантнасць да іх з часам павышаецца. І доктар ведае, які працэнт бярэ на сябе печань, таму мяняе дазіроўку прэпарату, каб ён мог прайсці праз такі бар'ер.

Тое ж самае датычыцца і алкаголю. З часам для дасягнення пэўнай ступені ап'янення яго патрабуецца больш і больш. Бо кожны раз печань усё лепш разумее, як яго нейтралізаваць.

Часам печань можа адно хімічнае злучэнне пераўтвараць у іншае. І для вытворчасці лекаў гэта вельмі важна. Была сумная гісторыя, калі ў Германіі фармацэўтычны канцэрн шырока рэкламаваў прэпарат для заспакаення цяжарных жанчын, а ў выніку нарадзілася вялікая колькасць дзяцей з недаразвітымі верхнімі і ніжнімі канечнасцямі. Бо гэты прэпарат, калі праходзіў праз печань, ператвараўся ў рэчыва, што шкодзіла развіццю плода.

— Ці церпіць сама печань ад такой дзейнасці?

— Безумоўна, калі яна выратоўвае наш арганізм, то ахвяруе сабой. Часам, калі таксічныя рэчывы доўга паступаюць у арганізм, няважна, у маленькай ці вялікай колькасці, яны пашкоджваюць клеткі нашай печані, і мы гэта называем фіброзам ці цырозам. Калі з фіброзам можна яшчэ неяк пазмагацца, то цыроз — амаль незваротны працэс.

— Як згаданы працэс адбываецца?

— Любыя таксічныя рэчывы, якія праходзіць праз варотную вену, могуць пашкодзіць клеткі печані — гепатацыты. Пры гэтым у печані ёсць і іншыя клеткі — зорчатыя. Калі нармальныя клеткі печані разбураюцца, зорчатыя пачынаюць замяшчаць іх фібрознай і рубцовай тканкай. І сама гэта тканка выклікае запаленчы працэс. А ён, у сваю чаргу, узбуджае зорчатыя клеткі, і яны яшчэ больш выпрацоўваюць фібрознай тканкі. У выніку печань не выконвае свае функцыі. Адсюль павялічваецца яе памер, пагаршаецца фільтрацыя і адбываюцца рэчы, якія выклікаюць ланцуговую рэакцыю. Таму лепш, каб такі працэс не пачынаўся, бо яго складана спыніць.

— Як праяўляецца цыроз печані?

— Калі пачынаюцца змяненні ў структуры тканак печані, змяншаецца ўзровень бялку — альбуміну. Калі ўявіць печань як фільтр, то каб вадкасць прайшла праз яго, патрэбна порыстая структура. Чым больш забіваюцца «поры» ў печані, тым больш патрэбны ціск, каб праштурхнуць кроў. Таму калі ў печані пачынае ўтварацца злучальная тканка, фільтрацыя ўскладняецца, павялічваецца ціск у варотнай вене. Адпаведна, ён павялічваецца ў селязёнцы. Таму падае ўзровень трамбацытаў. Нізкі ўзровень альбуміну і трамбацытаў (і тыя, і іншыя задзейнічаны ў згусальнасці крыві) вядзе да пагаршэння ўласцівасці згусальнасці крыві. І ўсе іншыя фактары згусальнасці пагаршаюцца.

Дрэнна абясшкоджваецца білірубін, з-за чаго ў выніку развіваецца жаўтуха. У людзей з цырозам печані жоўтая скура і вочныя склеры. Пасля пачынаецца жоўцекамянёвая хвароба — ланцужок запушчаны і праблемы ўзнікаюць адна за другой. Камяні ў жоўцевым пузыры прыводзяць да запалення ў дванаццаціперснай кішцы, падстраўнікавай залозе і ў выніку вядуць да цукровага дыябету. Таму людзі, якія доўга носяць камяні ў жоўцевым пузыры, у выніку атрымліваюць цукровы дыябет ці парушэнне талерантнасці да глюкозы. І пасля выдалення камянёў цукровы дыябет застанецца — гэта хвароба на ўсё жыццё. Таму своечасова іх выдаляць вельмі важна.

Пасля змяншаецца вага — чалавек моцна худзее. Пачынаецца асцыт — назапашванне вадкасці ў брушной поласці. Гэта прыводзіць да яшчэ больш нізкага ўзроўню альбуміну, і тут яшчэ больш пачынаюць «пацець» сасуды, яшчэ больш вылучаецца з іх вадкасці. Вадкасць, якая знаходзіцца ў брушной поласці, пачынае сціскаць унутраныя органы. Яны пачынаюць горш працаваць, што ў выніку можа прыводзіць да поліарганнай недастатковасці і нават да хранічнай ныркавай недастатковасці. Гэта выклікае павелічэнне ўзроўню аміяку ў нашым арганізме, што разам з падзеннем мачавіны вядзе да атручэння галаўнога мозга і энцэфалапатыі. Такія людзі горш разумеюць, не адчуваюць болевага сіндрому.

За кошт таго, што павялічваецца ціск у варотнай вене, пачынаюцца адкрывацца шунты. Гэта злучэнні паміж сасудамі, якія ў норме мусяць быць закрытымі і кроў праз іх не праходзіць. Калі за кошт вялікага ціску шунт адкрываецца, адбываецца скід вянознай крыві туды, куды не трэба. Гэта вядзе да варыкознага пашырэння вен у брушной поласці. Мы называем гэты сіндром «галава мядузы».

Яшчэ горш, калі здараецца варыкознае пашырэнне вен стрававода. Падчас гастраскапіі ў такога пацыента мы бачым гронкі, як на варыкозных нагах. І яны могуць кроватачыць. А паколькі людзі з цырозам маюць парушэнні згусальнасці крыві, то такі крывацёк вельмі цяжка спыніць. Уводзіцца спецыяльны зонд, які прыціскае вену, і крывацёк спыняецца. Але калі знімаецца зонд, крывацёк паўтараецца, і людзі ад яго гінуць. Па статыстыцы, 50 % пацыентаў паміраюць пасля другога крывацёку.

У пацыентаў з цырозам развіваецца лёгачная гіпертэнзія, бо мяняецца структура тканак лёгкіх, і кроў пачынае дрэнна праходзіць праз іх. І пры гэтым левыя перадсэрдзе і жалудачак, каб праганяць кроў праз лёгкія, пачынае працаваць з напружаннем, што можа скончыцца сардэчнай недастатковасцю, інфарктам міякарда, спыненнем сэрца.

— Колькі па часе развіваецца цыроз печані і колькі чалавек з ім можа пражыць?

— Ён развіваецца не за адзін і не за два дні, а дастаткова доўга. І ў кагосьці можа прывесці да смерці менш чым за год, у некага — праз некалькі гадоў.

Каварства хваробы ў тым, што на пачатковай стадыі яе дастаткова цяжка дыягнаставаць. Не існуе спецыфічных аналізаў на цыроз. Звычайна дадзенае захворванне мы дыягнастуем, калі ўжо маюцца сур'ёзныя наступствы, бачныя ў тым ліку на УГД. Мяняюцца многія паказчыкі ў біяхімічным аналізе крыві — АЛТ, АСТ, шчолачная фосфатаза, узровень білірубіну. Але яны сведчаць, што працэс актыўна ідзе. Праўда, на стадыі фіброзу з гэтым яшчэ можна пазмагацца.

У мяне быў пацыент, які здаваў аналізы АЛТ, АСТ, шчолачную фосфатазу, каб паглядзець, можа ён яшчэ ўжываць алкаголь ці ўжо не. Калі гэтыя паказчыкі зменены, адмова ад алкаголю не так ужо і паўплывае. Таму лепш да гэтага не даводзіць.

Каб вызначыць, фіброз ці цыроз, урач бярэ пункцыю печані ці робіць такое даследаванне, як эластаграфія, калі вымяраецца шчыльнасць печані. У норме для хірурга печань па шчыльнасці мусіць быць, як язык. Калі яна больш цвёрдая, там ёсць неспрыяльныя змены.

Людзі, у якіх развіваецца цыроз печані, пастаянна адчуваюць агульнае недамаганне, дэпрэсіўны стан, слабы апетыт, у іх зменены стул, пякотка, сверб скуры. Аднак гэта тыя сімптомы, якія многія могуць у сябе знайсці і яны часта звязаныя з іншымі захворваннямі. Не кожнае абследаванне пакажа, што такі стан звязаны з няправільнай работай печані. Калі маецца цыроз, звычайна ў такіх пацыентаў даўно былі розныя скаргі.

— Што знішчае нашу печань? Як зразумець, што мы ўжываем шмат таксінаў?

— Печань нейтралізуе шмат таксінаў, але яна і аднаўляецца. Нават калі хірург з нейкай прычыны адрэжа вялікі кавалак печані, то яна «адрасце». Увогуле печань мае дастаткова вялікі рэсурс.

«Яшчэ горш, калі здараецца варыкознае пашырэнне вен стрававода. Падчас гастраскапіі ў такога пацыента мы бачым гронкі, як на варыкозных нагах. І яны могуць кроватачыць».

Яе пашкоджанне адбываецца ў двух выпадках. Першы — калі ў наш арганізм паступае яд, які блакуе яе работу і пачынае знішчаць. Найчасцей такое адбываецца пры атручэнні грыбамі і часта патрабуе перасадкі печані.

Другая прычына — алкаголь. У нашай цывілізацыі, асабліва ў славян, дзе выкарыстанне алкагольных напояў адбываецца з любой нагоды, сярод прычын цырозу печані ён займае першае месца. Калі спіртное ў невялікай колькасці паступае ў арганізм, наша печань спраўляецца са сваёй задачай. Але калі яно паступае пастаянна і ў немалой колькасці, рэсурсы печані вычэрпваюцца. Адпаведна, клеткі печані пачынаюць гінуць. Якая колькасць алкаголю прывядзе да хваробы, сказаць складана, гэта індывідуальна. Ёсць людзі, якія на працягу жыцця шмат п'юць, і печань з горам напалам спраўляецца. Нельга сказаць, што яна не церпіць, але арганізм яшчэ можа функцыянаваць. А ёсць людзі, якія пасля ўжывання невялікай колькасці алкагольных напояў непрацяглы тэрмін — напрыклад, пілі ў адпачынку — атрымліваюць цыроз печані.

Акрамя таго, цыроз можа быць звязаны з прыёмам некаторых прэпаратаў вялікімі дозамі пры цяжкіх захворваннях.

«Тое ж самае датычыцца і алкаголю. З часам для дасягнення пэўнай ступені ап'янення яго патрабуецца больш і больш. Бо кожны раз печань усё лепш разумее, як яго нейтралізаваць».

— Напрыклад, калі пры анкалагічных захворваннях прызначаюць цяжкую хіміятэрапію...

— Тут з дзвюх бед мы выбіраем меншую. Або мець здаровую печань і памерці праз паўгода, або мець дрэнную печань і пражыць, скажам, яшчэ пяць гадоў.

Да цырозу, дарэчы, можа прыводзіць і вірусная паталогія — гепатыт В і С. У групе рызыкі наркаманы і людзі, якія вядуць хаатычнае палавое жыццё. Вірус можа трапіць і праз пераліванне крыві, і праз раны, і праз палавыя кантакты.

— Што можа аблегчыць жыццё з цырозам печані?

— Тут нельга праводзіць самалячэнне і варта звярнуцца да доктара. Займаецца такімі пацыентамі гастраэнтэролаг, ён прызначае дыету. Найперш трэба зменшыць ужыванне солі аж да нуля. Пры пэўных відах цырозу патрэбнае павышанае ўжыванне бялку, дзесьці ўмеранае. Вельмі шкодна есці вялікімі порцыямі, яны мусяць быць маленькімі, але частымі. Неабходна выключыць з рацыёну газіраваныя і энергетычныя салодкія напоі — гэта звязана з цукрам, які яны ўтрымліваюць. Вельмі добра сябе зарэкамендавала капуста брокалі. Прычым карысная не апрацаваная тэрмічна, а ў выглядзе смузі. Раніцай нашча рэкамендуецца выціскаць лімон і разбаўляць яго вадой, піць за паўгадзіны да сняданку. Прычым костачкі лімона таксама рэкамендуецца разжоўваць.

Ёсць яшчэ прэпараты, якія маюць агульную назву гепатапратэктары, але не варта чакаць ад іх цудаў. Калі цыроз печані пачаўся, карысць ад іх, як ад тушэння пажару шклянкай вады. Але вось калі ўрач прызначае сур'ёзныя прэпараты, то для аблягчэння работы печані прызначаюцца і гепатапратэктары.

— А што падыдзе для прафілактыкі?

— Ужываць смузі з брокалі і піць нашча разведзены лімонны сок нікому не пашкодзіць. Ну і прымаць гепатапратэктары пры сур'ёзным лячэнні. Таксама важна ўсведамляць, што калі мы займаемся лячэннем печані ці прафілактыкай, то нават невялікая колькасць алкаголю зводзіць на нішто ўсе нашы старанні. Увогуле, калі ёсць магчымасць пазбягаць алкагольных напояў, лепш ёю не грэбаваць.

МЯСЦОВАЕ САМАКІРАВАННЕ

31 жніўня 2022 г. № 33 (669)

Штотыднёвы
дадатак
газеты
ЗВЯЗДА

ГАЗЕТА ДЛЯ ВЫБАРШЧЫКАЎ І ДЭПУТАТАЎ МЯСЦОВЫХ САВЕТАЎ

ГРОШЫ ДЛЯ ІНІЦЫЯТЫЎНЫХ

Як Магілёўская абласная асацыяцыя мясцовых Саветаў дэпутатаў заахвочвае актывістаў

Мары здзяйсняюцца! Тое, што яшчэ нядаўна было ўсяго толькі словамі, нарэшце набыло выразныя формы — у выглядзе арэляў, атракцыёнаў і трэнажораў. Летась асацыяцыя правяла конкурс праектаў грамадзянскіх ініцыятыў і выявіла мноства актыўных грамадзян, якія гатовыя садзейнічаць развіццю тэрыторый свайго месца жыхарства. Конкурсны адбор прайшлі найлепшыя ідэі. Частка ўжо рэалізаваная, яшчэ некалькі ў рабоце. Іх увасабляюць у жыццё самі ініцыятары з удзелам прадстаўнікоў улады, грамадскасці, прадпрымальнікаў пры дапамозе фінансавай падтрымкі Банка развіцця Рэспублікі Беларусь праз Магілёўскую абласную асацыяцыю мясцовых Саветаў дэпутатаў.

Новае жыццё «Дубкоў»

Зона адпачынку з такой назвай апошнім часам была ў заняпадзе, і жыхары мікрараёна Дачны ў Магілёве неаднаразова спрабавалі звярнуць на яе ўвагу ўлад. **Дэпутат гарсавета Раман КРЫВАШЭІН**, які тут жыве, прайшоўся па закінутай пляцоўцы, каб ацаніць, у якую суму можа абысціся добраўпарадкаванне некалі папулярнага месца адпачынку. Потым з улікам пажаданняў насельніцтва і яго згодай паўдзельнічаць у добрай справе ён напісаў праект і падаў заяўку на конкурс. Ідэя была падтрымана і асацыяцыяй, і Магілёўскім гарвыканкамам. Мэр Магілёва Уладзімір Цумараў даручыў уключыць аб'ект у бягучы план па добраўпарадкаванні. Мікраараён дастаткова малады, тут шмат дзяцей і моладзі, а вось пляцоўка, дзе можна было б і пагуляць, і спортам пазаймацца, і адпачыць, сапраўды, зусім не адпавядала сучасным патрабаванням.

У работу ўключыліся ўсе — УКП, «Магілёўзелянбуд», Магілёўскае прадпрыемства цеплаэнергетыкі, «Гарсвятло», грамадскія аб'яднанні.

На рэалізацыю праекта праз Магілёўскую абласную асацыяцыю мясцовых Саветаў дэпутатаў Банкам развіцця было накіравана 20 тысяч рублёў бязвыплатнай дапамогі. Сем тысяч ахвяравалі дэпутаты гарсавета з членскіх узносаў асацыяцыі. Яшчэ 2,5 тысячы рублёў сабралі жыхары. За гэтыя грошы была створана дзіцячая пляцоўка і набыта гульнявое абсталяванне.

— Для камунікацыі паміж удзельнікамі праекта мы стварылі ў «Вайберы» групу і ўвесь час былі на сувязі, — расказвае Раман Крывашэін. — Асабліва актыўна яна спрацавала падчас стварэння спартыўнай пляцоўкі. Праз яе літаральна за дзве гадзіны людзі сабралі грошы на баскетбольны шчыт.

Акрамя дзіцячай пляцоўкі і зоны адпачынку, на закінутых плошчах з'явіліся футбольная, валейбольная і баскетбольная пляцоўкі. Прычым валейбольная — выключна дзякуючы пажаданням жыхароў сярэдняга ўзросту. Прыгожы ландшафт, сучаснае абсталяванне, шмат лавак — аб'ект атрымаўся сапраўды прывабны. Яго прэзентацыя прайшла па-святочнаму — з песнямі, майстар-класамі, спартыўнымі спаборніцтвамі.

— Асабліва прыемна, што гэтая пляцоўка запатрабаваная, — адзначае Раман Валер'евіч. — Калі я раніцай еду на работу, там ужо ёсць людзі. А пазаймацца варкаўтам да нас цяпер прыязджаюць аматары з іншых куточкаў Магілёва. Папулярныя вулічныя трэнажоры — на іх любіць займацца моладзь. А вось аматары спіртных напояў і іншых шкодных звычак пакінулі згаданае месца. Раней яны тут любілі пасядзець. Затое тых, хто паважае спорт і актыўны спосаб жыцця, стала больш. Такія ініцыятывы вельмі патрэбныя і карысныя.

Падарунак дзецям

Не менш святочным было адкрыццё дзіцячай комплекснай спартыўна-гульнявой пляцоўкі ў Бабруйску. Удзел у ім бралі старшыня Бабруйскага гарвыканкама Аляксандр Студнеў, старшыня Бабруйскага гарсавета дэпутатаў Міхаіл Жалудоў, прадстаўнікі дэпутацкага корпуса, бабруйскіх прадпрыемстваў, жыхары мікрараёна.

стар. 9

ЧЫРВОНААРМЕЙСКАЯ, 9

Наталля КАЧАНАВА:

«Сістэма адукацыі — прыярытэтны напрамак дзяржаўнай сацыяльнай палітыкі»

Фота sovrep.gov.by.

У Мінску 29 верасня прайшоў гарадскі форум педагагічных работнікаў «Сталічная адукацыя: пункты росту і стратэгіі развіцця». Мэтай сустрэчы стала абмеркаванне прыярытэтных напрамкаў развіцця адукацыйнай сферы. Таксама ўдзельнікі форуму закранулі пытанні інклюзіўнасці ў адукацыйным працэсе, прааналізавалі работу сталічнай сістэмы адукацыі і паставілі задачы на новы навучальны год. Падчас мерапрыемства Старшыня Савета Рэспублікі Наталля Качанава звярнула ўвагу на неабходнасць індывідуалізацыі падыходаў да выхавання і навучання дзіцяці.

— Кіраўнік дзяржавы заўсёды гаварыў аб неўласцівых функцыях педагогаў, аб тым, што мы сёння павінны разгрузіць настаўніка і даць яму магчымасць займацца індывідуалізацыяй падыходаў да выхавання і навучання дзіцяці. Работа педагога павінна быць накіравана на работу з вучнем. Няма ненавучаемых, але каб дзеці развіваліся, з імі трэба працаваць індывідуальна, — падкрэсліла спікер верхняй палаты беларускага парламента.

Старшыня Савета Рэспублікі акцэнтавала, што сістэма адукацыі з'яўляецца прыярытэтным напрамкам дзяржаўнай сацыяльнай палітыкі, бо гэта будучыня краіны.

— Выхаванне падрастаючага пакалення, чалавека — патрыёта сваёй краіны асабліва актуальнае ў Год гістарычнай памяці. У няпростых умовах сучаснага свету, дзе ў цяперашні момант адбываецца геапалітычны падзел, мы павінны разумець, што толькі сапраўды адданыя сваёй краіне, свайму народу людзі могуць рабіць так, каб краіна развівалася, і ў яе была будучыня. Таму на плечы педагогаў ускладзена сур'ёзная адказнасць па выхаванні падрастаючага пакалення, — сказала яна.

Таксама спікер звярнулася да пытанняў інклюзіўнай адукацыі. Наталля Качанава распавяла, што ў Савеце Рэспублікі ствараць спецыяльны савет, які будзе займацца каардынацыяй работы міністэрстваў адукацыі, аховы здароўя, працы і сацыяльнай абароны.

— Дзеці з фізічнымі і псіхалагічнымі асаблівасцямі — гэта нашы дзеці, і яны павінны вучыцца разам. Педагогі нашых устаноў павінны ўмець працаваць з дзецьмі, у якіх ёсць інваліднасць, — рэзюмавала Старшыня Савета Рэспублікі.

У сваю чаргу, міністр адукацыі Андрэй Іванец засяродзіў увагу на тым, што Міністэрства адукацыі разам з Камітэтам па адукацыі Мінгарвыканкама і галоўнымі ўпраўленнямі па адукацыі абласцей вядзе мэтанакіраваную работу, каб выпускнікі беларускіх навучальных устаноў увайшлі ў эканоміку краіны.

— Сёння мы кажам аб тым, што сістэма адукацыі — гэта падрыхтоўка кадраў для ўсёй краіны. Аснова нашай моцнай эканомікі — моцныя рэгіёны. У сувязі з гэтым Мінск займае асаблівае месца. Таму што гэта сталіца, гэта адзін з самых вялікіх кантынгентаў, якія вучацца і на ўзроўні ўстаноў дашкольнай адукацыі, і агульнай сярэдняй адукацыі, ну і, вядома, гэта Мека студэнтаў, — адзначыў міністр.

Арына КАРПОВІЧ.

ШКОЛА, СЯМ'Я, РАДЗІМА — ТРЫ «КІТЫ» ФАРМІРАВАННЯ СВЕТАПОГЛЯДУ

Праекты патрыятычнага выхавання моладзі Кармянскага раёна ацанілі дэпутаты Гомельшчыны

Лідарская пазіцыя ўстановы адукацыі ў сацыякультурнай прасторы аграгарадка — з такім пасылам вясковая школа ў Ліцвінавічах, што на Кармяншчыне, была прадстаўлена ў праграме выязнога семінара з удзелам старшынь раённых Саветаў дэпутатаў і кіраўніка дэпутацкага корпуса Гомельшчыны — Кацярыны Зенкевіч. Сустрэчу прысвяцілі патрыятычнаму выхаванню моладзі праз захаванне гістарычнай спадчыны.

Дэпутатам было цікава даведацца, што навучальную ўстанову ў Ліцвінавічах — самым буйным сельскім населеным пункце Кармянскага раёна — 104 гады таму як эксперыментальную адукацыйную камуну заснаваў знакаміты партыйны дзеяч, педагог Панцеляймон Лепяшынскі. Летась сярэдняя Ліцвінавіцкая школа перажыла другое нараджэнне: аднавіла работу пасля маштабнай мадэрнізацыі і рэканструкцыі і прыняла звыш 150 вучняў не толькі з аграгарадка, але і шасці навакольных вёсак.

Старшыня Гомельскага абласнога Савета дэпутатаў Кацярына ЗЕНКЕВІЧ, старшыня Кармянскага райвыканкама Яўген БЕЛАШ і старшыня Кармянскага раённага Савета дэпутатаў Таццяна ШЭХЦЕР падчас наведвання школы ўручылі партфелі будучым першакласнікам.

— Школа ў сельскай мясцовасці — гэта цэнтр культурнага жыцця, — аб тым, як інавацыйная дзейнасць вучняў сельскай навучальнай установы з багатай гісторыяй умацоўвае патрыятычны дух дзяцей і падлеткаў, дэпутатам расказаў **дырэктар Ліцвінавіцкай сярэдняй школы, член Маладзёжнага савета пры Кармянскім райсавеце дэпутатаў Іван ІГНАЦЕНКА.**

На тэрыторыі школы таксама прайшло пасяджэнне Маладзёжнага савета і Савета старшакласнікаў раёна. Старшыня Маладзёжнага савета пры Кармянскім райсавеце дэпутатаў Яўген Дзергачоў пазнаёміў гасцей з дзейнасцю ініцыятыўнай моладзі раёна і яе патрыятычнымі праектамі.

— У рамках дыялогавай пляцоўкі ініцыятыўная моладзь Кармяншчыны падзялілася вопытам распрацоўкі патрыятычнага маршруту з нагоды 79-й гадавіны вызвалення раёна ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў. Члены Маладзёжнага савета і Савета старшакласнікаў пры райсавеце дэпутатаў скарысталіся магчымасцю і папрасілі старшынь раённых Саветаў дэпутатаў з рэгіёнаў Гомельшчыны расказаць, да якіх патрыятычных праектаў далучаецца моладзь населеных пунктаў іх раёнаў, — адзначыў Іван Ігнаценка.

Моладзь раёна таксама запрасіла дэпутатаў Гомельшчыны наведаць храм Свяціцеля Мікалая Цудатворца ў Карме. Пра работу з моладдзю раёна ў сферы духоўнага выхавання расказаў **іерэй Георгій АРЛОЎСКІ.**

— Моладзь, выхаваная на найлепшых традыцыях і духоўным вопыце беларускага народа, — гэта наша шчаслівая старасць і залог паспяховага развіцця дзяржавы і грамадства, — падкрэсліў свяшчэннаслужыцель.

Член маладзёжнага Савета пры Кармянскім райсавеце дэпутатаў Дзяніс Рыбянкоў прапанаваў дэпутатам паспрабаваць свае сілы ў праходжанні квэсту аб асновах праваслаўнай культуры, перапляценні беларускіх традыцый і царкоўных таінстваў. Моладзь раёна таксама падзялілася першымі праектамі, якія яны цяпер рэалізоўваюць у межах нядаўна заключанага пагаднення аб супрацоўніцтве паміж Маладзёжным саветам пры Кармянскім райсавеце дэпутатаў і аддзелам па рабоце з моладдзю Гомельскай епархіі Беларускай праваслаўнай царквы.

Любоў да Радзімы пачынаецца з любові да сям'і і дому. Гэтымі і іншымі прынцыпамі патрыятычнага выхавання дашкалят у межах семінара падзяліўся калектыў дзіцячага садка № 5 гарадскога пасёлка Карма.

— Дашкольны ўзрост — самы спрыяльны для ўспрымання дзіцем крыніц нацыянальнай культуры. Імкнёмся развіваць у дзетак гонар за сваю краіну. І ў гэтым працэсе ўдзельнічаюць усе — і школа, і сям'я, і ўлада, — звярнула ўвагу **загадчыца дашкольнай установы адукацыі Святлана СІТДЗІКАВА.**

Яна паведаміла пра ўдзел педагогаў і выхаванцаў у праектах, самых розных акцыях і чэленджах.

— Пачынаем тлумачыць дзецям значэнне паняцця «радзіма» з правядзення віртуальнай квэст-экскурсіі «Ад малой радзімы — да вялікай краіны», — адзначыла Святлана Сітдзікава.

У дзіцячым садку дэпутатаў запрасілі на квэст-экскурсію, прапанавалі ацаніць тэматычныя відэаролікі і стаць рэспандэнтамі апытання, якое, дарэчы, правялі самі дзеці. Малыя падрыхтавалі для гасцей таксама сваё дзіцячае прывітанне і прэзентавалі дэпутатам падарункі — значкі з фігуркамі буслоў як сімваламі міру і чысціні. На памяць аб сустрэчы старшыня Гомельскага абласнога Савета дэпутатаў Кацярына Зенкевіч перадала спартыўны інвентар у падарунак дашкалятам.

Наталля КАПРЫЛЕНКА,
Фота Кацярыны РЫЖАНКОВАЙ.

МЕРКАВАННЕ

САМЫ БЛІЗКІ ПРАДСТАЎНІК УЛАДЫ

Як дэпутаты Глівінскага сельскага Савета дапамагаюць землякам

На тэрыторыі гэтага сельсавета ў Барысаўскім раёне Мінскай вобласці знаходзіцца 37 вёсак і працуюць 12 дэпутатаў пярвічнага тэрытарыяльнага ўзроўню. Старшыня Глівінскага сельвыканкама Дзмітрый ЛІПНІЦКІ з усімі падтрымлівае пастаянныя сувязі.

«Гэта, можна сказаць, пасрэднікі паміж мясцовай уладай і насельніцтвам. Сельсавет вялікі па тэрыторыі: каб аб'ехаць усе населеныя пункты, неабходна шмат часу. На дапамогу прыходзяць дэпутаты. Яны першыя памочнікі і дарадцы ва ўсіх справах і пачынаннях. І самі дэпутаты выказваюць нямала цікавых прапаноў па добраўпарадкаванні, стварэнні больш камфортнага жыцця для сваіх землякоў. Яны жывуць сярод мясцовых людзей, ведаюць кожнага з іх, клопаты, праблемы», — лічыць Дзмітрый Ліпніцкі.

Дэпутат сельсавета — першы, да каго звернецца жыхар вёскі, калі яму патрэбна дапамога. Шэраг мясцовых пытанняў можна вырашыць менавіта на гэтым узроўні. Напрыклад, па замене ліхтароў вулічнага асвятлення, вывазе смецця, уладкаванні дарогі. І для гэтага дэпутат сельскага Савета неабавязкова павінен быць кіраўніком сельгасарганізацыі або прадпрыемства. Існуе меркаванне, што ў такіх большыя матэрыяльныя і фінансавыя магчымасці, каб вырашаць пытанні мясцовых жыхароў.

«Насамрэч, поспех дэпутацкай дзейнасці залежыць ад ступені адказнасці і актыўнасці народнага абранніка. Нашы дэпутаты не дзеляць пытанні на першачарговыя і другасныя. Калі чалавек звярнуўся, значыць, мае патрэбу ў дапамозе. І яшчэ важная ўмова — дэпутат павінен натхняць на добрыя справы асабістым прыкладам, працаваць поплеч са сваімі выбаршчыкамі», — упэўнены старшыня Глівінскага сельвыканкама.

Ён расказвае, як дэпутат Святлана Жук дапамагла ў зборы сродкаў на ўладкаванне агароджы вакол могілак у Навасёлках. Частку сродкаў выдзеліў сельскі Савет. Усяго на тэрыторыі сельсавета 15 грамадзянскіх могілак, дзесьці яны знаходзяцца ў населеных пунктах, дзесьці — у лясных масівах. Дэпутаты тлумачаць мясцовым жыхарам, што прывесці ўсё ў парадак цалкам за кошт бюджэту нерэальна, таму неабходны парытэтныя ўмовы — фінансаванне з бюджэту плюс сродкі жыхароў.

«Апошнім часам людзі з разуменнем ставяцца да такой прапановы, — кажа Дзмітрый Ліпніцкі. — У вёсцы Навішчына, што на мяжы Барысаўскага, Чэрвеньскага і Бярэзінскага раёнаў, у асноўным жывуць каталікі. Яны за асабістыя сродкі адрамантавалі капліцу, замянілі агароджу на могілках, самі косяць траву. Гэта добры прыклад грамадскай ініцыятывы. Мы таксама падтрымліваем сувязі з праваслаўнай царквой, прызначана сустрэча з настаяцелем храма айцом Фёдарам, мясцовым насельніцтвам, будуць прысутнічаць і дэпутаты. Народныя абраннікі арганізоўваюць і суботнікі, у якіх удзельнічаюць самі, сумесна з вучнямі даглядаюць месцы масавых пахаванняў, абеліскі часоў Вялікай Айчыннай вайны. Падзяка прадпрымальніку, дэпутату Уладзіміру Хомічу, які выдзяляе піламатэрыялы для патрэб жыхароў сваёй мясцовасці — нешта агарадзіць, падрамантаваць».

Дэпутаты Глівінскага сельскага Савета розных прафесій і ўзростаў. Ёсць пенсіянер, майстар лесу, трактарыст лясніцтва, педагогі, аграном. Але ўсіх іх аб'ядноўвае жаданне зрабіць населеныя пункты, якія яны прадстаўляюць, больш прыгожымі, добраўпарадкаванымі, камфортнымі. Для іх не бывае дробязных пытанняў, заўсёды гатовы аказаць пасільную дапамогу, выслухаць любога. А калі праблема не па плячы, звяртаюцца ў сельвыканкам.

Яшчэ адно важнае звяно мясцовага самакіравання — вясковыя старасты. Іх жыццё малой радзімы і клопаты землякоў хвалююць не менш, чым дэпутатаў. Менавіта пад іх кіраўніцтвам жывуць канкрэтныя населеныя пункты. У Глівінскім сельсавеце 16 старастаў.

Жыхары вёскі Забашавічы не першы год выбіраюць старастай Марыю Шлому. Яна вельмі адказны чалавек.

«Напрыклад, патэлефанавала нядаўна, маўляў, згубіла паперку з нумарам тэлефона мясцовага прадпрымальніка — патрэбен камбайн для абмалоту збожжа на прысядзібных участках. Я нагадаў ёй нумар. Яна адразу ж папярэдзіла людзей, калі прыедзе камбайн. У жыхароў ёсць выбар, куды звяртацца — да прыватніка або ў гаспадарку. Дарэчы, КСУП «Чарневічы» таксама выдзяляе тэхніку для ўборкі ўраджаю з прыватных участкаў. І людзі глядзяць, дзе танней, дзе выгадней расцэнкі», — канстатуе Дзмітрый Ліпніцкі.

Каб заахвоціць старастаў, штогод сельвыканкам уручае самым актыўным граматы, падзякі і прызы.

Старшыня Глівінскага сельвыканкама не сумняваецца, што дэпутаты Сельскіх саветаў патрэбныя людзям. Старшыня не заўсёды даедзе да аддаленых вёсак, а дэпутаты, старасты там жывуць, і яны заўсёды на сувязі з сельскім Саветам.

«Магчыма, можна скараціць іх колькасць. Больш дасканала падыходзіць да вылучэння кандыдатаў у дэпутаты, прапаноўваць найбольш ініцыятыўных, нераўнадушных людзей, — разважае старшыня сельвыканкама. — Але, безумоўна, дзякуючы іх намаганням людзям жыць лягчэй і лепш».

Таццяна ЛАЗОЎСКАЯ,
фота аўтара.

ГРОШЫ ДЛЯ ІНІЦЫЯТЫЎНЫХ

(Заканчэнне. Пачатак на 7-й стар.)

Ініцыятарам стварэння карыснага аб'екта выступіла старшыня таварыства ўласнікаў дома № 32 па Георгіеўскім праспекце Алена Мілова. Прызнаецца, што ідэя з комплекснай пляцоўкай, дзе можна і дзецям пагуляць, і дарослым адпачыць, ужо лунала ў паветры. Таму калі стала вядома пра конкурс, яна параілася з жыхарамі свайго дома і калегамі з іншых дамоў, якія вывучылі вопыт на сваіх участках, і прыйшла да высновы: трэба дзейнічаць. Ужо існавала і падыходзячая пляцоўка, агульная для чатырох дамоў. Дзеці там любілі паганяць мяч, але фактычна тое было з рызыкай для жыцця, бо побач дарога. Агульная сума, якую сабралі жыхары чатырох шматпавярховікаў, склала 20 тысяч рублёў. Яе хапіла якраз на абсталяванне зачыненай футбольнай пляцоўкі. З падрыхтоўкай зоны пад яе дапамаглі шматлікія бабруйскія прадпрыемствы, у тым ліку Бабруйская фабрыка мастацкіх вырабаў, якая зрабіла значныя зніжкі на агароджу.

Праз Магілёўскую абласную асацыяцыю мясцовых Саветаў дэпутатаў паступіла 16 тысяч рублёў дапамогі на ўладкаванне гульнявой пляцоўкі і зоны адпачынку. На гэтыя сродкі набыта ўсё, што трэба для актыўнасці дзяцей, — арэлі, горкі, лесвічкі, разумныя трэнажоры, пясочніца.

— Вялікі дзякуй усім, хто ўдзельнічаў і дапамагаў ва ўладкаванні нашай пляцоўкі, — выказалася Алена Мілова. — Гэта вялізная радасць для нашых дзяцей, ім ёсць чым тут заняцца, дзе пагуляць. Хочацца, каб рабяты бераглі тое, што маюць, займаліся спортам, раслі моцнымі і спрытнымі.

Гэты вопыт так натхніў Алену, што яна падумвае рэалізаваць яшчэ адну ініцыятыву з дапамогай бабруйскага прадпрыемства «Фандок». А яшчэ марыць, каб павялічылася колькасць вытворцаў гульнявога абсталявання. Манапалістам гэтага кірунку, кажа яна, застаецца пакуль завод у Мінску, цэны на прадукцыю якога балюча «кусаюцца».

— Абсталяванне якаснае, але ж цана — дзевяць тысяч рублёў за комплекс, — уздыхае яна. — Я не знайшла іншых вытворцаў дзіцячага абсталявання ў Беларусі. Прапануюць або асобныя адзінкі, або без гарантыі. Мне падаецца, што гэта недапрацоўка нашых вытворцаў. Яны б маглі нядрэнна на гэтым зарабіць. Бо калі здаецца дом, трэба, каб да яго была і дзіцячая пляцоўка. Іх прадукцыя была б запатрабаваная.

І нават з фантанам

У мікрараёне Цэнтральны ў Чавусах актывісты наогул паклапаціліся добраўпарадкаваць зону адпачынку з фантанам! У рамках грамадзянскай ініцыятывы тут адбылося адкрыццё дзіцячай пляцоўкі «Мацней! Вышэй! Больш! Разумней!». Лакацыя створана пры падтрымцы Магілёўскай абласной асацыяцыі мясцовых Саветаў дэпутатаў, дэпутацкага корпуса і раённых грамадскіх аб'яднанняў. Маленькія жыхары горада атрымалі магчымасць не толькі гуляць тут і катацца на каруселях, але і ведаць, як той казаў, у твар сваіх землякоў. Тут размешчаны стэнды з інфармацыяй і партрэтамі Герояў Савецкага Саюза, Працы, вучоных, спартсменаў. Гэта вельмі важная акалічнасць, кажуць жыхары, якія прысвяцілі аб'ект Году гістарычнай памяці. Ініцыятарам праекта выступіла шматдзетная маці Вольга Стручкова.

— Знамянальна, што колькасць прыкладаў, калі насельніцтва не столькі патрабуе, колькі прапануе і бярэ жывы ўдзел у стварэнні ўмоў для агульнага адпачынку, занятказ спортам, гульняў для дзяцей, павялічваецца, — адзначае **дырэктар Магілёўскай абласной асацыяцыі мясцовых Саветаў дэпутатаў Паліна ЦЕРАШКОВА**. — Мы з задавальненнем падтрымліваем гэтыя праекты. У стадыі рэалізацыі грамадскія ініцыятывы ў Быхаве, Клімавічах, іншых населеных пунктах Магілёўскай вобласці. Добра, што ў нас ёсць неабыякавыя людзі, якія сваім настроем зараджаюць і іншых. Не сумняваюся, што з іх дапамогай мы зможам рэалізаваць самыя грандыёзныя і амбіцыйныя планы.

Нэлі ЗІГУЛЯ.
Фота з архіва абласнога Савета дэпутатаў.

МІКРАРАЁН У НОВЫМ РАКУРСЕ

У Гродне на месцы здымак культавага кінафільма «Белыя росы» з'явіцца вялікі сквер

Ад былой ускраіны горада, дзе нараджалася легендарная кінакарціна, амаль нічога не засталося. Горад, які ў кінафільме бязлітасна наступае на патрыярхальны вясковы ўклад, цалкам адпавядае сучаснаму стану Гродна. На месцы драўляных дамоў выраслі «высоткі», з'явіліся паркоўкі, дзіцячыя пляцоўкі... Увогуле, вёску змяніла гарадская інфраструктура, а вось зялёных зон амаль не засталося.

У сувязі з гэтым ініцыятыўная група грамадзян пры падтрымцы гарадскога Савета дэпутатаў прадставіла на абласны конкурс грамадзянскіх ініцыятыў праект па стварэнні ў мікрараёне вялікага гарадскога сквера. І месца якраз знайшлося — участак былой балоцістай пусткі. На добраўпарадкаванне сквера выдзелена 70 тысяч рублёў. Мяркуецца, што поўнасцю работы будуць завершаны ў наступным годзе, які супадае з юбілеем кінафільма «Белыя росы».

У горадзе ў гонар стужкі з'явілася вуліца Белыя росы. Ёсць прапанова так назваць і будучы парк. Памяць аб здымках культавага фільма ўвасоблена ў скульптурнай кампазіцыі — на ўзгорку сярод шматпавярховікаў стаіць стары Хвядос са сваім суседам Цімафеем, а побач ляжыць верны дварняк Валет. Непадалёку ўстаноўлены той самы калодзеж, які відаць у кадры дома, дзе жыў Хвядос.

Многія жыхары памятаюць той сезон. Вось і мужчына, які спыніўся паглядзець на новабудоўлю, згадаў некаторыя факты. Напрыклад, як ён быў здзіўлены, калі прыехаў з камандзіроўкі і ўбачыў у прыватным сектары новы дом. Як так? Ішла гаворка аб зносе дамоў, а тут новы пабудавалі. Аказалася, што спецыяльна для здымак. Мужчына з акна свайго дому мог назіраць за некаторымі здымачнымі момантамі.

— Цяпер тут пануе горад, але яшчэ не забудавалі пустку, дзе была вёска. Як відаць, яе рыхтуюць пад паркавую зону. Як вам такая ідэя? — пытаюся ў пенсіянера.

— Вельмі добра, бо навокал дамы, а зеляніны мала. Парк упрыгожыць мікрараён, у тым ліку і царкву, якая тут будуецца, — выказаў сваё меркаванне мужчына. — Работы вядуцца хуткімі тэмпамі, сам назіраў, як машыны з пяском ідуць адна за адной. Відаць, што кабель ужо пралажылі, значыць, будуць хутка ставіць ліхтары. Мы думалі, што ў цэнтры будзе фантан, але нам растлумачылі, што гэта клумбы.

Старшыня камітэта тэрытарыяльнага грамадскага самакіравання пры ЖЭСе № 13 Яніна РОЎБУЦЬ гатовая падключыцца да добраўпарадкавання паркавай зоны мясцовых жыхароў. Яна лічыць, што для мікраараёна Дзевятоўка, дзе пражывае да 60 тысяч гараджан, парк неабходны. Для рэалізацыі праекта пры ЖЭСе створана грамадская ініцыятыўная група.

— Мы будзем удзельнічаць у пасадцы дрэў, дапаможам у добраўпарадкаванні парку, стварэнні зон адпачынку для розных катэгорый насельніцтва. Пару гадоў таму высадзілі некалькі алей, думаю, будзем рухацца і далей, — расказвае яна. — Чакаем гэты парк. Спадзяюся, што ён стане цэнтрам культурнага жыцця мікраараёна, і наш музычна-паэтычны клуб «Каравела», які працуе пры ЖЭСе, таксама зможа выступаць у ім падчас свят.

— Ідэя парку вельмі станоўча ўспрынята жыхарамі мікраараёна, — падкрэсліў **старшыня Гродзенскага гарадскога Савета дэпутатаў Барыс ФЁДАРАЎ** і расказаў, як яны з мэрам горада Мечыславам Гоем паехалі аглядаць участак.

— Мы выйшлі з аўтамабіля, стаім, разважаем перад пусткай, а там нізіна такая, амаль што балота. І тут жанчыны да нас падыходзяць і адразу з пытаннем: «Што, ізноў нешта будуць будаваць? Толькі гэтых шматпавярховікаў тут не хапала, і так усё забудавана!». А мэр кажа: «Не, тут будзе парк». І рэакцыя жанчын адразу стала іншай, яны пацішэлі, па ўсім было відаць, што ідэя ім даспадобы, — успамінае старшыня гарсавета.

Тэма азелянення мікраараёна Дзевятоўка ўзнікла даўно. Людзі неаднаразова звярталіся да ўладаў з прапановай аб стварэнні зялёных зон. Але на гэта неабходныя вялікія сродкі. Гарсавет выйшаў з адпаведным праектам на абласны конкурс грамадзянскіх ініцыятыў, і конкурсная камісія яго ўхваліла.

Гэта першы такога кшталту абласны конкурс, прысвечаны Году гістарычнай памяці. Ён скіраваны на падтрымку і стымуляванне грамадзянскіх ініцыятыў для вырашэння сацыяльна значных праблем мясцовага значэння. Арганізатарамі конкурсу з'яўляюцца Гродзенская абласная асацыяцыя мясцовых Саветаў дэпутатаў і Гродзенскі абласны Савет дэпутатаў. Дарэчы, такі конкурс ужо рэалізаваны летась на рэспубліканскім узроўні. Але гродзенцы вырашылі стварыць свой фонд з капіталам у 200 тысяч рублёў. Меркавалася, што будуць фінансавацца 4-5 праектаў. Паркавая зона ў Дзевятоўцы — адзін з самых буйных.

Барыс Фёдараў успамінае, як выбіралі ўчастак. Разглядаліся два варыянты. Адзін не задавальняў з-за невялікіх памераў.

есто, где снимался в 1983 году
дожественный фильм "Белые росы"
Игорь Добролюбов

Бачыўся больш маштабны праект. І пад яго якраз падышоў участак каля будучага храма. Гэта вялікая тэрыторыя, недалёка ад новай гарадской магістралі.

— Шанцаў, што наш праект выйграе, было шмат, бо ён сур'ёзны, глабальны. Тут і подпісы не абавязкова збіраць, па адных зваротах было відаць, што ён будзе падтрыманы насельніцтвам. Было відавочна — гэта людзям патрэбна. У выніку нам пералічылі не 50, а 70 тысяч рублёў. І сродкі ўжо паступілі ў гарвыканкам, — распавядае старшыня гарсавета. — Магчыма, фінансава падтрымае і бюджэт горада. Цяпер справа за намі. Заказчыкам і будучым уласнікам выступае гарадская ЖКГ. У сваю чаргу, камунальнікі будуць прыслухоўвацца і да прапаноў мясцовых жыхароў.

Папярэднія работы ўжо праведзены. Па-першае, паднялі нізіну на 1,5 метра, дзеля чаго перавезлі безліч пяску з катлаванаў новабудоўлі. Грунт вазілі ўсю зіму і вясну. Самым праблемным было пытанне, ці хопіць наогул грунту, настолькі шмат яго спатрэбілася.

Большая частка сквера ўжо засыпана, засталося падсыпаць працэнтаў 30 плошчы. Паралельна ідуць работы па пракладцы камунікацый і бардзюра. Увосень мяркуецца пачаць пасадку зялёных насаджэнняў. Прычым не зусім малых саджанцаў, а больш дарослых — тэхналогіі дазваляюць тое зрабіць. Прадпрыемства «Зелянбуд» вызначыць і пароды дрэў.

— Парк будзем уводзіць паэтапна, як толькі будзе гатовая інфраструктура яго часткі — дарожкі, ліхтары, лаўкі, сметніцы, алеі, малыя архітэктурныя формы. Завяршэнне ўсяго сквера, хутчэй за ўсё, адбудзецца ў 2023 годзе. Але асноўныя работы будуць завершаны сёлета, — паведаміў Барыс Фёдараў.

У горадзе даўно не вяліся работы па стварэнні такіх паркавых зон. Упершыню пустка, якая ўтварылася з-за знесеных дамоў і часткі былога балота, ператвараецца ў вялікі гарадскі сквер, які запаўняе ўсю прастору. Як запэўніў старшыня гарсавета, ніякіх пабудоў тут не плануецца ўзводзіць, акрамя храма, што будуецца на ўскрайку будучага парку. Да царквы праз парк будуць пракладзены дарожкі.

Дарэчы, да добраўпарадкавання гатовыя падключыцца і вернікі. Аб гэтым старшыні гарсавета паведаміў настаяцель царквы. У якасці партнёраў выступіць і гарадская арганізацыя БРСМ.

Абмяркоўваецца пытанне па пераносе калодзежа і драўляных скульптур Хвядоса, Цімафея і Валета на тэрыторыю парку. Магчыма, з'явяцца іншыя архітэктурныя формы, звязаныя з вядомай кінакарцінай. І нагода для гэтага ёсць — парк пачне функцыянаваць у 2023-м, у год юбілею «Белых рос».

Маргарыта УШКЕВІЧ,
фота аўтара.

ГАРАДСКОЕ АСЯРОДДЗЕ

ЭРА СМЕЦЦЕПРАВОДАЎ ЗАВЯРШАЕЦЦА

Да пачатку новага года ў Брэсце плануюць завяршыць пераход на новую форму абыходжання з цвёрдымі бытавымі адходамі

У нашым доме па вуліцы Луцкай мікрараёна Кавалёва смеццеправод закрылі напярэдадні новага 2021 года. Да той пары ў ваколіцы былі падрыхтаваны тры пляцоўкі з заглыбленымі кантэйнерамі. Спачатку некаторыя жыльцы выказвалі пэўную незадаволенасць, маўляў, трыццаць гадоў карысталіся зручнасцямі смеццеправоду, няхай так і застаецца. Калі люкі камер на кожным з паверхаў заварылі, нехта нават пакінуў пакет са смеццем каля дзвярэй пад'езда, нібыта ў знак пратэсту. Ну, а потым усё наладзілася.

Пілотны праект

Асабліва адчуваліся перавагі цяпер, напрыклад, у сёлетнюю жнівеньскую спёку, калі паветра прагравалася ледзь не да 35 вышэй за нуль. У гэты час каля пад'езда, як раней, не стаялі перасоўныя кантэйнеры са спецыфічным пахам, вецер не насіў паперы ды пластыкавыя пакеты па наваколлі, вароны не раскідвалі рэшткі харчовых адходаў, як бывала.

Мікрараён Кавалёва стаў гарадскім пілотным праектам па пераходу на больш цывілізаваную форму збору бытавых адходаў. З гэтай нагоды да гараджан звярнуўся праз свой тэлеграм-канал старшыня гарвыканкама Аляксандр РАГАЧУК, папрасіў праявіць разуменне. І ўвесь час рэалізацыі праекта трымаў работу на кантролі.

Тады ў дамах на тэрыторыі, абмежаванай вуліцамі 28 Ліпеня, Валгаградскай і Луцкай, закрылі смеццепрыёмныя камеры. Замест 156 выкатных кантэйнераў зрабілі 17 пунктаў збору адходаў — аснасцілі 13 месцаў заглыбленымі ёмістасцямі і чатыры наземныя пляцоўкі. Калі раней на гэтым участку спецтэхніка працавала цэлы дзень, то пасля закрыцця смеццеправодаў стала спраўляцца за тры гадзіны. Эканомія відавочная, і не толькі эканомія, стала больш зручна ўсім: аграмаднаму смеццявозу кожны дзень даводзілася літаральна манеўрыраваць у двары, які застаўлены машынамі, у такой сітуацыі аўтаўладальнікам заставалася меней месца для паркоўкі.

Варта сказаць, што на пачатку рэалізацыі праекта ў выканаўчыя органы ўлады яшчэ паступалі скаргі ад жыльцоў. Але цяпер наадварот: як выглядае, людзі задаволеныя вынікам. Пляцоўкі ёсць практычна ва ўсіх напрамках ад любога дома. Таму нескладана па дарозе на прыпынак, калі спяшаешся на працу альбо ідзеш у краму, на пошту, у Дом быту, прыхапіць пакет са смеццем. Магчыма, некаму даводзіцца прайсці лішнія 100 альбо 200 метраў. Але ж ёсць і яўныя перавагі. Не трэба цярпець асабліва ў спёку непрыемны пах. А бывалі ж выпадкі, калі нядобрасумленныя жыльцы забівалі смеццеправод буйнагабарытнымі адходамі, і тады праблема датычылася ўсіх жыльцоў пад'езда.

Па дзяржаўнай праграме

У краіне гэтая кампанія праводзіцца даўно. Першым горадам, дзе цалкам адмовіліся ад смеццеправодаў, быў Гомель, некалькі гадоў таму далучыўся Гродна, там наогул работу правялі ў рэкордныя тэрміны, амаль за паўгода.

Зараз ажыццяўляецца дзяржаўная праграма «Камфартабельнае жыллё і спрыяльнае асяроддзе на 2021—2025 гады».

У верасні мінулага года Брэсцкі аблвыканкам прыняў рашэнне стварыць графік закрыцця смеццеправодаў ва ўсіх шматпавярховых дамах, якія аснашчаны смеццепрыёмнымі камерамі. Гэту работу плануецца завяршыць да канца бягучага года.

Паводле інфармацыі намесніка дырэктара па санітарнай ачыстцы Брэсцкага смеццеперапрацоўчага завода Сяргея ТАРАСЕВІЧА, штомесяц у абласным цэнтры закрываецца 90—95 смеццеправодаў. Напрыклад, у красавіку закрылі 95 камер у 43 дамах, праз месяц яшчэ больш, словам, работа паспяхова працягваецца.

Галоўны вынік работы, што праводзіцца, відавочны для ўсіх: з усталяваннем вонкавых пляцовак санітарны стан горада паляпшаецца. З'яўляецца магчымасць раздзельнага збору бытавых адходаў. Грамадзяне паступова прывыкаюць сартаваць смецце. Калі ёсць пляцоўка, дзе ўстаноўлены розныя кантэйнеры — для шкла, для паперы, для пластыку, — чалавек мае рэальную магчымасць сартаваць смецце. І гэта спрацоўвае, з кожным годам аб'ёмы раздзельна сабраных адходаў у горадзе растуць.

Вызначыцца з месцам

Работа па абсталяванні новых пляцовак праводзіцца пад эгідай смеццеперапрацоўчага завода.

КПУП «БРЕСТСКИЙ МУСОРОПЕРЕРАБАТЫВАЮЩИЙ ЗАВОД»
приемный пункт вторичного сырья
www.bmpz.by
29-330-22-69
44-557-02-32

Як расказаў Сяргей Тарасевіч, часам вельмі не проста бывае вызначыць месца для новай кантэйнернай пляцоўкі. Даводзіцца выслухоўваць пажаданні, а то і нараканні жыльцоў. Найперш на месцы збіраецца камісія, у якую ўваходзяць спецыялісты завода, прадстаўнікі адміністрацыі раёна горада, санітарнай службы, камунальнай гаспадаркі, мясцовыя дэпутаты. Улічваюцца асаблівасці дваровай тэрыторыі, скажам, блізкасць дзіцячага садка альбо школы, санітарныя патрабаванні, ну, і пажаданні жыльцоў. Калі маецца на ўвазе размяшчэнне паглыбленай ёмістасці, то работа пачынаецца з кансультацыі спецыяліста па тэхнічных параметрах. У гэтым месцы, скажам, могуць праходзіць камунікацыі, таму размясціць пляцоўку не ўяўляецца магчымым, нават калі тут настойліва просяць жыльцы. Тады разглядаюцца іншыя варыянты. Часам бывае так, што людзі просяць размясціць кантэйнеры ў крокавай даступнасці ад таго альбо іншага пад'езда, але прапанаванае імі месца не задавальняе жыльцоў першага паверха, бо аб'ект акажацца ў іх пад вокнамі. Тады даводзіцца шукаць кампраміснае рашэнне. Да таго ж заўсёды трэба ўлічваць магчымасці манеўрыравання буйнагабарытнага транспарту, які будзе забіраць змесціва гэтых кантэйнераў.

Галоўны вынік работы, што праводзіцца, відавочны для ўсіх: з усталяваннем вонкавых пляцовак санітарны стан горада паляпшаецца. З'яўляецца магчымасць раздзельнага збору бытавых адходаў. Грамадзяне паступова прывыкаюць сартаваць смецце. Калі ёсць пляцоўка, дзе ўстаноўлены розныя кантэйнеры — для шкла, для паперы, для пластыку, — чалавек мае рэальную магчымасць сартаваць смецце.
І гэта спрацоўвае, з кожным годам аб'ёмы раздзельна сабраных адходаў у горадзе растуць.

І яшчэ, варта пагадзіцца са спецыялістамі, што кантэйнерных пляцовак не павінна быць зашмат, а то горад рызыкуе ператварыцца ў царства смецця, хай сабе і цывілізаванага. Чым іх будзе болей, тым больш складана падтрымліваць чысціню і парадак навокал. Патрэбны разумны баланс на карысць экалагічнай абстаноўкі горада.

На карысць экалогіі

Дарэчы, яшчэ нейкія паўтара дзясятка гадоў усе камунальна-бытавыя адходы Брэста вывозілі на палігон у Маларыцкім раёне — гэта за 40 кіламетраў ад абласнога цэнтра. Горы смецця назапашваліся і атручвалі глебу, ваду, навакольнае асяроддзе. Пасля таго, як у 2010 годзе быў узведзены смеццеперапрацоўчы завод, сітуацыя ў экалагічным плане стала кардынальна змяняцца. Зараз смецце прывозяць на прадпрыемства, арганічныя адходы тут перапрацоўваюць на біягаз, астатнія сартуюць і накіроўваюць на адпаведныя заводы па перапрацоўцы.

У свой час у выніку актыўнага міжнароднага супрацоўніцтва завод стаў набываць кантэйнеры для прыватнага сектара, сучасную тэхніку для транспарціроўкі смецця. Менавіта такое супрацоўніцтва дазволіла рэалізаваць больш за пяць гадоў таму ўсталяванне першай падземнай пляцоўкі для збору смецця. Такія заглыбленыя кантэйнеры былі зманціраваныя каля дамоў па вуліцы Марозава і па вуліцы Вароўскага. Кожная падобная «падземка» абслугоўвае да тысячы чалавек. Жыльцы шматкватэрных дамоў хутка ацанілі такі еўрапейскі падыход да збору смецця. Як бачым, вопыт прыйшоўся даспадобы, напрацоўкі паспяхова ўкараняюцца ў іншых раёнах горада. Цяпер работа актыўна вядзецца ў мікрараёне Усход.

Святлана ЯСКЕВІЧ.

МЯСЦОВАЕ САМАКІРАВАННЕ
ГАЗЕТА ДЛЯ ВЫБАРШЧЫКАЎ І ДЭПУТАТАЎ МЯСЦОВЫХ САВЕТАЎ

РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ № 15
ад 17 лютага 2009 года выдадзена
Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.
Заснавальнікі: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда».

Выдавец — Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда»

Дырэктар — галоўны рэдактар
КАРЛЮКЕВІЧ
Аляксандр Мікалаевіч.

www.zviazda.by

e-mail: info@zviazda.by

(для зваротаў):
zvarot@zviazda.by

АДРАС РЭДАКЦЫІ:
220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10а.
КАНТАКТНЫ ТЭЛЕФОН 311 17 35;
e-mail: info@zviazda.by
Газета аддрукавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП № 02330/106 ад 03.04.2009. 220013, г. Мінск, прасп. Незалежнасці, 79/1.

Тыраж 14.804. **Нумар падпісаны ў 19.30**
30 жніўня 2022 года.

БЫВАЮЦЬ ПАМЫЛКІ МЕНШЫЯ І БОЛЬШЫЯ

Анекдот. Жонка з мужам паўгода спрачаліся, дзе лепей правесці водпуск — на Кіпры ці на Мальдзівах? Урэшце — засталіся дома, распачалі рамонт.

...У той год ён нават завяршаўся: мы фарбавалі дзверы, як раптам прыляцела муха — села на свежую фарбу. На адно імгненне, як быццам, бо тут жа ўзляцела... Праўда, нізенька, а далей — і зусім — ледзьве адпаўзла: пакінула падставу на роздум. Бо мы ж таксама, здараецца, некуды «ўліпаем». Думаем: гэта так, выпадкова, нічога страшнага, наступстваў не будзе. А яны — часам самыя трагічныя — ужо «на пятах»... І насіць іх потым ажно да скону.

«ЗАЛА» ЧАКАННЯ

У вёсцы, нават вялікай, знаёмыя ці не ўсе — хоць па чутках, хоць назіркам.

Ну вось напрыклад: Таня ведае Яню. Ведае, што яна з мясцовых, з карэнных, што ў свае — наўскідку — гадоў сорак яшчэ не замужам і, кажуць, не была, што жыве адна, але дом трымае; што работа ў яе цяжкая, не жаночая — збірае па вёсках малако.

Што Яня ведае пра Таню? Што яна замужняя і, можна сказаць, шчаслівая, бо Максім яе — ну хоць да раны прыкладзі: не курыць, не п'е (а ўжо ж прыгажун, спакайняк...), што абое яны працуюць у горадзе, што тут, у вёсцы, гадоў колькі таму пасадзілі сад і паставілі дом...

Ці «сутыкаліся» жанкі?

Можна сказаць так, бо віталіся — у краме, на вуліцы; а можна сказаць не, бо не размаўлялі, здаецца, ні разу. А тут...

Надоечы ў адзін аўтобус зайшлі. І Яня села. Побач з ёю вольнае месца было. Таня прыладкавалася побач, спытала, адкуль тая едзе.

— Ды ў горад па цвікі матнулася, — з ахвотай адказала жанчына. — Я ж новы плот сабе стаўлю — драўляненькі. Не люблю ні жалезных, ні бетонных у рост чалавека... Ды і некага наймаць — не па мне... А так — слупкі яшчэ добрыя, жэрдкі і штыкетнік ёсць, цвікоў во набрала і буду біць пакрысе. Сама я, усё сама, — расказвала жанчына, па горла, відаць, намаўчаўшыся. — Я ж, ты ведаеш, адна жыву. Бо за каго тут замуж ісці — звяліся мужыкі, далібог звяліся! Адны інваліды вакол: той, паглядзіш, гультай, якіх свет не бачыў, той — за бутэльку родную маці прадасць, той дурны як бот... Вось каб твой Максім аўдавеў...

— ?!

— ...Я за яго б з падскокам!

...Святая прастата.

Ці справа жыццёвая?

ПАРАДОКС

На леташнi штогадовы абход: адзін візіцёр правяраў аплату электраэнергіі, амаль следам прыйшоў другі: ці ўсё ў парадку з газам?.. Сімпатычны чалавек — малады, усмешлівы...

— Кавы? Гарбаты? — спыталі пасля ўсяго.

— Не, — закруціў галавою. — Я ж дзве вуліцы абышоў: тры кубкі ўжо выпіў. Чацвёрты, будзе залішні.

...Парадокс: ад чацвёртай чаркі нябось не адмаўляўся б! А кава з гарбатай чамусьці лішнія?

ХОЦЬ СТОЙ, ХОЦЬ ПАДАЙ

«Мы любім бываць у Надзі», — гучала калісьці ў рэкламе. І ўжо, напэўна, даўно забылася б, калі б мы не бывалі. І не любілі... Яшчэ і таму, што Надзіны дзеці вучаць беларускую.

— Разувацца не трэба, — аднекуль з кухні загадвае дачка. — Праходзьце ў залу, сядайце на дыван.

Прапанова, згадзіцеся, досыць нечаканая... Але ж добраму чалавечку добра і ў запечку: на дыван дык на дыван, нам не прывыкаць:

— Пакуль мэблі не было, — гукаем у адказ, — мы таксама гасцей на падлозе прымалі.

— Прычым тут падлога? — з'явіўшыся ў вітальні, акругляе вочы дзяўчынка.

— А што — ваш дыван на сцяну вісіць?..

— Не... Ён стаіць.

З гутаркай мы заходзім у залу і, вядома ж, бачым, што пасадзіць нас хацелі не на дыван (у сэнсе — не на «ковер»), а на «диван», то-бок на канапу. Каля яе ўжо і столік накрыты — з кубкамі для кавы...

— Во, — смяецца дзяўчынка, — а я ж думала, што «диван» ён і ёсць дыван. Ну хіба ж не дурніца?!

Напэўна не, калі прызнае...

А іншыя — не хочуць. Для прыкладу — рэкламнае: «Тот, кто утром кофе пьет, // Целый день не устает», нейкі «знаўца» беларускай пераклаў як: «Той, хто ранкам каву п'е, // Цэлы дзень не ўстае».

І потым яшчэ даказваў, што гэта — правільна, бо ёсць жа ў беларускай слова «ўставаць»?!

ЖЫВЁМ... І ПОМНІМ?

Байцы ўспаміналі (і ўспамінаюць, пакуль) мінулыя дні, дзеці часам слухалі і слухаюць, што-нішто запамінаюць, а то і запісваюць. Цытата: «Мы тады наступалі, ішлі не першыя суткі. Кухня за намі не паспявала, так што былі не еўшы... Ногі ледзь перастаўляліся, плечы абрываў рыштунак. Але ж вось яно, месца дыслакацыі... Хто мог, нешта з'еў і нават абмыўся, хто не мог — падаў і тут жа засынаў. Мяне паставілі вартавым, таму я спаў стоячы, у абдымку з вінтоўкай... А тут, як на ліха, дзяжурны абход — генерала з нейкай світай прынесла. Убачыў, што сплю, — і ў гвалт: «Што?! Як?! Пад трыбунал яго!..» Вінтоўку памкнуўся вырваць, але я не аддаў: спаў і трымаў.

Генерал тады пацішэў: загадаў прынесці насілкі, даставіць мяне ў медсанбат. Там, ні разу не прачнуўшыся, я праспаў трое сутак».

«Цяпер майго таты ўжо няма, — пісала дачка. — А калі жыў, пра вайну амаль не расказваў — не мог, душылі слёзы. Ён быў санітарам, трапляў у акружэнне, партызаніў, дайшоў да Кёнігсберга, дзе яго вельмі цяжка кантузіла. Але ён выжыў, вярнуўся дамоў.

І цяпер жыву я».

І жывём мы.

ТРЭБА ЧАКАЦЬ

Вёска, хатка: вонкава — невялічкая і старая... Іншая справа — унутры: прасторная кухня з усімі «наваротамі» (з душавой кабінай, з бойлерам, мікрахвалеўкай...), зала ў карцінах, кніжных паліцах...

Пакуль разглядаліся (першы раз у гасцях), пакуль віталіся з гаспадыняй, — з кухні пах кавы прыплыў — свежазмолатай, зваранай; гаспадар з падносам з'явіўся.

— Божухна, малайчына які!.. І дзе ж знаходзяць такіх вось?

Мы, відаць, не першыя, хто пра гэта пытаўся, бо ў гаспадыні адказ гатовы быў:

— Я свайго не знайшла, я свайго... дачакалася.

Ён, па словах жонкі, як многія быў: і рабіць нічога не хацеў, і не слухаў, і крыўдзіў часта, і выпіваў; нават, здаралася, начаваць не прыходзіў, пакуль пад машыну не трапіў.

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

А там — паўгода ў бальніцы, група інваліднасці.

— Час упушчаны, здароўя ніякага, у дзяцей свая дзятва. Так што новы дом нам ужо не паставіць. Дык муж во ў гэтым выгоды зрабіў, — хваліцца гаспадыня. — Я сябе хоць пад старасць чалавекам адчула...

Больш як 20 гадоў пачакаўшы.

НА ЎСЁ СВОЙ ЧАС

...У садзе нагой не ступіць: за тыдзень нападала яблыкаў — жоўтых, спелых, сакаўных. З'еў бы, здаецца, усе. І як на ўчарашні розум — пачаў бы вось з гэтых, трошкі пабітых (бо не паляжаць). А вось на сённяшні...

Гісторыю расказалі — пра мужчыну, які вельмі любіў памідоры і таму сеяў-вырошчваў расаду, пікіраваў, кожнае каліўца пераносіў у грунт, даглядаў...

Дзякаваць богу, не марна: вырасціў ураджай — акуратненька сабраў яго, перанёс у хату, расклаў на падаконнях. Няхай, маўляў, паляжыць, няхай яшчэ і вочы пацешыць.

І ён, вядома ж, цешыў, але да пары: хутка на адным з памідораў агароднік плямку заўважыў. Што было рабіць? Акуратненька выразаў яе, а памідорык з'еў.

Назаўтра яшчэ колькі штук аказаліся з плямамі — з'еў таксама. І на паслязаўтра...

Такім чынам гэты аматар памідораў на працягу тыдняў еў іх — не сказаць, што гнілыя, але ж...

Кабета, якая расказала гэтую гісторыю, завяршыла яе нечакана: «У пару ўсё трэба... Нават любіць!»

Хто б спрачаўся?

ТОЛЬКІ ПРАЎДУ...

З чаго пачынаецца ваш дзень? — любяць пытаць журналісты ў палітыкаў, артыстаў, гаспадарнікаў, у зорак эстрады.

Адна з іх адказала так: «З кубачка добрай кавы і цыгарэты». Што, між іншым (мы гадоў 20 знаёмыя), чыстая праўда, але...

Жыве тая зорачка ў звычайным панэльным доме разам з зяцем і дачкой. Яны цяпер малое чакаюць. І каб курыць — у хаце... ды божа барані!

Таму цешча, прадраўшы раніцай вочы і ўскінуўшы на плечы халат, паўзе ў кухню і ўжо з яе — на лесвічную пляцоўку, у ціхі закуток за смеццеправодам. На суседчыну скрынку з бульбай ставіць папяльнічку і кубачак з кавай, на сваю — садзіцца сама, запальвае сярнічку... пачынае дзень.

Знаёмы рэдактар некалі казаў: «Народ павінен ведаць праўду, толькі праўду, але не ўсю».

БЫВАЮЦЬ ПАМЫЛКІ МЕНШЫЯ І БОЛЬШЫЯ

Анекдот, а можа, і праўда. На шумнай бяседзе два бацькі на сваіх дачок пазіралі. «Ну, твая прыгажуня!» — казаў адзін. «І твая... Што аблічча, што фігурка... Так складзена!» — «Трэба знаць, хто складаў!»

Гэта — пра Лілечку, пра Піліпаўну, бо яна і цяпер жанчына прывабная, а ўжо некалі, як расказвалі, — хлопцы гужам за ёй хадзілі. А найсмялейшыя — дык яшчэ і даганялі, пыталіся: «Дзяўчына, а што вы робіце сёння вечарам?»

Вечары ў яе, ну вядома ж, былі занятыя. Але ў той і з тым кавалерам яна чамусьці згадзілася схадзіць у кіно. І сустрэцца ў нядзелю... І хутка — пазнаёміцца з яго бацькамі, выйсці замуж.

З паўгода там пабыла, як галушка па масле плавала, а потым...

Як ні стараўся муж, як ні дагаджаў, як ні кляўся дзеля яе, дзеля іх (!) разбіцца ў дошку, наадрэз адмовілася «звязваць рукі» — даношваць яго дзіця, ляпнула дзвярыма, уцякла... «Я цябе не люблю!» — даводзіла мужу, бо лічыла, што любіць іншага. І той — казалі — як быццам, разводзіцца? Значыць, можа...

Гадамі нечага чакала, гадамі — не без таго — сустракалася то з адным, то з другім, то з трэцім. А потым стала не да таго: неяк хутка і разам пастарэлі, занядужалі бацькі, пачала хварэць сама.

...Амаль год ужо сіднем сядзіць у кватэры: ні яна куды, ні да яе... Сацыяльны работнік хіба прыходзіць — двойчы на тыдзень. У іншыя дні, а галоўнае, ночы яна адна. І аб чым тады толькі не думае, чаго не ўспамінае!

Найчасцей — чамусьці свайго першага і апошняга мужа, які, напэўна ж, не даў бы ёй захварэць (альбо вылечыў... Ці хворую насіў бы на руках...), які ўвесь час даводзіў, што нельга нічога адкладваць — трэба ствараць сям'ю, будаваць жыццё, які так любіў...

Ядвігін Ш.: *«Бываюць раны большыя і меншыя. Меншыя — гояцца, і па іх і знаку няма. Большыя — гояцца, але па іх застаюцца рубцы. Гэтак на целе. Бываюць раны большыя і меншыя. Меншыя гояцца; па іх застаюцца рубцы. Большыя заўсёды крывавяцца. Гэтак на сэрцы. Бываюць раны большыя і меншыя. Меншыя заўсёды крывавяцца. Большыя — залечвае толькі... смерць.*

Гэтак на душы».

Бываюць памылкі меншыя і большыя: каб выправіць іх, не хапае жыцця.

Валянціна ДОЎНАР.

Ад яе ж.

Знаёмая дзяўчынка ўсё лета ў вёсцы пражыла — з бабуляй і прабабуляй: дыхала чыстым паветрам, піла сырадой, ела «жывыя вітаміны», гойсала на ровары, купалася ў рэчцы...

У жніўні вольніца скончылася — прыехала маці, забрала дачку ў горад.

Сама цяпер водзіць у садок, сама па вечарах укладвае спаць — зычыць спакойнай ночы ды салодкіх сноў.

— І табе дабранач! — адказвае дзяўчынка і заўжды дадае. — Дай, божа, здаровенькай легчы, здаровай устаць!

З вёскі пажаданне прывезла. Ад бабуль.

Здароўе на талерцы

СЕМКІ РАЗЛАДУ

Чым небяспечныя дары сланечніку

Урач-дыетолаг, член Нацыянальнай асацыяцыі дыетолагаў і нутрыцыёлагаў Марына Макіша папярэдзіла расіян аб небяспецы семак сланечніку.

Эксперт патлумачыла, што праблема заключаецца ў іх высокай каларыйнасці. Паводле яе слоў, 50 грамаў ачышчаных семак даюць арганізму каля 400 кілакалорый. Супастаўную колькасць энергіі ўтрымлівае цэлы абед.

Макіша лічыць, што бескантрольнае ўжыванне семак вядзе да прыбаўлення вагі, якое часта суправаджаецца пагаршэннем здароўя. «Таму што за наборам вагі ідзе «паломка» ўсяго энергетычнага абмену ў арганізме, унутрысістэмнае запаленне і цэлы букет захворванняў», — сцвярджае яна.

На думку ўрача-дыетолага Міхаіла Гінзбурга, у семак ёсць і іншыя непрыемныя ўласцівасці. У прыватнасці, яны могуць выклікаць алергію і ўяўляюць пагрозу для людзей з гастрытам і язвай страўніка.

Каго мы бачым!

З АДЗІНКАЙ У ГАЛАВЕ

Адкрыта здольнасць рыб да матэматыкі

Даследаванне, праведзенае ў Бонскім універсітэце ў Германіі, прадэманстравала, што рыбы Зебра Мбуна (Pseudotropheus zebra) і скаты (Potamotrygon motoro) могуць хутка дадаваць і адымаць адзінку з лічбаў ад аднаго да пяці. Праца навукоўцаў была апублікаваная ў часопісе Scientific Reports.

Каб праверыць, ці змогуць рыбы рабіць простыя вылічэнні, даследчыкі змясцілі іх у спецыяльныя камеры. Там былі ўсталяваныя два экраны. Рыбам паказвалі выявы: да прыкладу, пяць кропак на адным і тры — на іншым экране.

Яны выпадковым чынам выбіралі бок і атрымлівалі (або не атрымлівалі) узнагароду. З часам рыбы і скаты вучыліся звязваць візуальныя стымулы на экранах з жаданым вынікам. Пасля гэтага даследчыкі ўскладнілі задачу: рыбам паказвалі фігуры жоўтага і сіняга колеру і давалі пяць секунд, каб запомніць колькасць і колер фігур. Іх навучылі распазнаваць, што жоўтыя знакі азначаюць складанне на адзінку, а сінія — адыманне на адзінку.

Затым рыбе трэба было выбраць паміж двума экранамі: адна выява з дадатковай фігурай і іншая — на адну фігуру менш. Напрыклад, калі рыбе паказвалі малюнак з трыма сінімі фігурамі, то яна павінна была дадаць адзін да трох і выбраць вароты з чатырма фігурамі.

У даследаванні ўдзельнічалі восем Зебр Мбуна і восем скатаў. З іх шэсць Зебр Мбуна і тры скаты навучыліся лічыць: яны спраўляліся з задачкамі ў 78 і 94 працэнтах выпадкаў адпаведна. Адыманне давалася ім складаней: абодва віды атрымлівалі правільныя адказы ў 69 і 89 працэнтах выпадкаў адпаведна.

Навукоўцы адзначаюць, што вынікі дапаўняюць узрослую колькасць доказаў таго, што кагнітыўныя здольнасці некаторых рыб неабходна перагледзець.

Вось у чым справа!

КАНТАКТНЫЯ ІМПУЛЬСЫ

Знойдзены механізм перадачы інфармацыі паміж грыбамі

Ва Універсітэце заходняй Англіі даведаліся, што грыбы камунікуюць адно з адным, як людзі, выкарыстоўваючы замест мовы электрычныя сігналы. Такія даныя вынікаюць з матэрыялу ў часопісе Royal Society Open Science.

Адзначаецца, што грыбы абменьваюцца інфармацыяй у выглядзе электрычных імпульсаў з дапамогай гіфаў — ніткападобных структур пад зямлёй. Пры судакрананні з драўнінай хуткасць сігналаў моцна павялічвалася, высветлілі вучоныя.

Падчас эксперыменту былі вывучаны чатыры віды грыбоў: энокі, шчылиннік звычайны, прывідны грыб і кардыцэпс кітайскі. Актыўнасць іх стасункаў вымяралі з дапамогай мікраэлектродаў, устаўленых у каланізаваны міцэліем субстрат. Як аказалася, у перадачы сігналаў ёсць нейкая заканамернасць: у актыўныя перыяды грыбы казалі да 50 «слоў», а самым «таварыскім» прызналі від шчылінніка.

Цяпер навукоўцы спрабуюць высветліць, ці сапраўды паміж грыбамі адбываецца камунікацыя, ці гэта проста вынік кончыкаў гіфаў, якія нясуць у сабе зарад.

Біялогія з анатоміяй

А ШТО ДУМАЕ КАКАДУ?

Выяўлены сакрэт даўгалецця папугаяў

Навукоўцы Таварыства Макса Планка (Германія) устанавілі, што такія віды папугаяў, як пунсовы ара і жаўтахохлы какаду, маюць надзвычай доўгую сярэднюю працягласць жыцця — да 30 гадоў. Паводле вынікаў даследавання, апублікаванага ў часопісе Proceedings of The Royal Society B: Biological Sciences, гэта тлумачыцца адносна вялікім памерам мозгу, што садзейнічае больш развітым кагнітыўным здольнасцям.

Даследчыкі прааналізавалі даныя звыш 130 тысяч асобін папугаяў з больш чым тысячы заапаркаў. Гэта дазволіла камандзе навукоўцаў атрымаць першыя надзейныя ацэнкі сярэдняй працягласці жыцця 217 відаў папугаяў, што складае больш за палову ўсіх вядомых відаў.

Потым навукоўцы разгледзелі дзве гіпотэзы. Згодна з першай, адносна большы мозг павялічвае працягласць жыцця. Іншымі словамі, птушкі з больш развітымі кагнітыўнымі здольнасцямі з большай верагоднасцю выжываюць у дзікай прыродзе. Другая гіпотэза заключаецца ў тым, што адносна вялікі мозг расце даўжэй, а значыць, патрабуе большай працягласці жыцця. Першапачаткова даследчыкі больш схіляліся да другой здагадкі.

Аднак вынікі мадэлявання раскрылі, што павялічаны памер мозгу дазволіў павялічыць працягласць жыцця папугаяў за кошт палепшаных кагнітыўных здольнасцяў. У будучыні каманда плануе высветліць, ці маглі сацыяльнасць і культурнае навучанне ў папугаяў таксама садзейнічаць павелічэнню працягласці жыцця.

Тэхналогіі будучыні

І НІЯКІХ ДРАПІН

Стварылі «лекавую» плёнку для смартфонаў

Спецыялісты Цэнтра кампетэнцый Нацыянальнай тэхналагічнай ініцыятывы (НТІ) «Лічбавае матэрыялазнаўства: новыя матэрыялы і рэчывы» на базе МДТУ імя Баўмана стварылі з тэрмапластычнага палімера самааднаўляльную ахоўную плёнку для смартфонаў, здольную «загойваць» драпіны на экране смартфона пры награванні фенам.

«Для «залечвання» драпін дастаткова нагрэву да 50—60 градусаў з дапамогай звычайнага фена. Па выніках выпрабаванняў максімальная ступень аднаўлення механічных уласцівасцяў тэрмапластычнай плёнкі склала 95 працэнтаў на працягу 48 гадзін. Візуальна паверхня аднаўлялася амаль цалкам», — цытуе прэс-службу кампаніі ТАСС.

Адзначаецца, што эфектыўнасць аднаўлення захоўваецца для пашкоджанняў глыбінёй да 1,5 міліметра. Таксама ў кампаніі падкрэслілі, што кошт такіх ахоўных плёнак, па чаканнях спецыялістаў, будзе супастаўным з замежнымі аналагамі.

«Падобныя ахоўныя пакрыцці таксама могуць выкарыстоўвацца ў аўтамабілебудаванні, пры вытворчасці фота- і камп'ютарнай тэхнікі, тэлевізараў і іншых прылад», — дадалі ў кампаніі.

Нябачная пагроза

З ЧЫСТАЙ МІСКІ

Трэба даглядаць посуд гадаванца, як свой

Амерыканскі ветэрынар Джэймі Уітэнбург назвала правілы мыцця сабачых місак і растлумачыла, чаму гэта трэба рабіць кожны дзень.

Уітэнбург адзначыла, што важна ставіцца да міскі гадаванца гэтак жа, як і да сваёй талеркі, і мыць яе пасля кожнага прыёму ежы. «Калі ў вас увайшло ў звычку тыднямі, а то і месяцамі не мыць міску з ежай, пара нешта мяняць», — заклікала яна.

Ветэрынар рэкамендуе мыць міскі цёплай вадой з мылам ці ў пасудамыйцы. Пры выкарыстанні сухога корму трэба кожны раз прамываць савок ці мерную шклянку, якім яго насыпаюць.

Спецыялістка звярнула ўвагу і на міскі з вадой: іх варта прамываць не радзей, чым кожныя тры дні, каб па краях не ўтваралася ліпкая і слізкая біяплёнка.

Неабходнасць сачыць за чысцінёй посуду сваіх гадаванцаў Уітэнбург тлумачыць тым, што ў ёй заводзяцца патагенныя бактэрыі, якія разам з ежай трапляюць у арганізм сабакі.

Сяргей СТАРЫНАЎ.

Фота з адкрытых крыніц.

ЛОДАЧНЫХ СПРАЎ МАЙСТАР

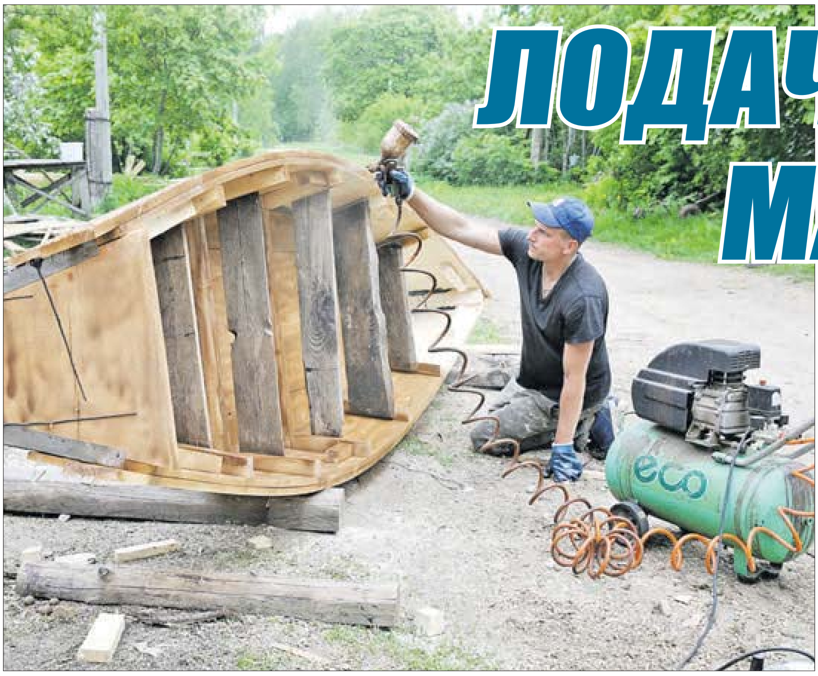

ЖЫХАР горада Сянно Дзмітрый ВІЛЬЧЫНСКІ навучыўся ад бацькі рабіць звычайныя, але надзейныя лодкі. Напачатку дапамагаў, набіраўся досведу, цяпер робіць пласкадонку адзін, без памагатых. На гэтую справу яму хапае ўсяго толькі два дні — ні больш, ні менш. На жаль, ахвотных мець драўляную лодку значна менш, чым тых, хто купляе ў краме гумавую альбо пластыкавую. Таму Дзмітрый нячаста бярэ ў рукі цяслярскі інструмент. Асноўная праца ў трыццацідвухгадовага мужчыны — будаваць жыллё ў сталіцы. Лодкі для яго як хобі, бо хочацца, а яшчэ ведае: трэба захоўваць традыцыю, берагчы яе, бо лодачных майстроў можна пералічыць на пальцах адной рукі.

Дзмітрый як эксклюзіўны майстар ужо паспеў стварыць сабе імідж і стараецца трымаць марку. Лодкі ў яго адна ў адну, быццам блізняты — чатыры з паловай метра ў даўжыню і метр дваццаць у шырыню. На барты ідуць дзве дошкі па дваццаць сантыметраў. Усё звычайна і проста. Але паспрабуй зрабіць дзве аднолькавыя! Не ў кожнага так атрымліваецца. Лодкі Вільчынскага пазнавальныя звонку і лёгкія на вадзе. Іх сапраўды ўжо ведаюць, бо не адна гайдаецца на сенненскіх азёрах. Ёсць вільчынскія пласкадонкі і ў Брэсце, і ў Гродне, і ў Віцебску, і ў Паставах, нават на Браслаўскіх азёрах.

Анатоль КЛЯШЧУК, фота аўтара.

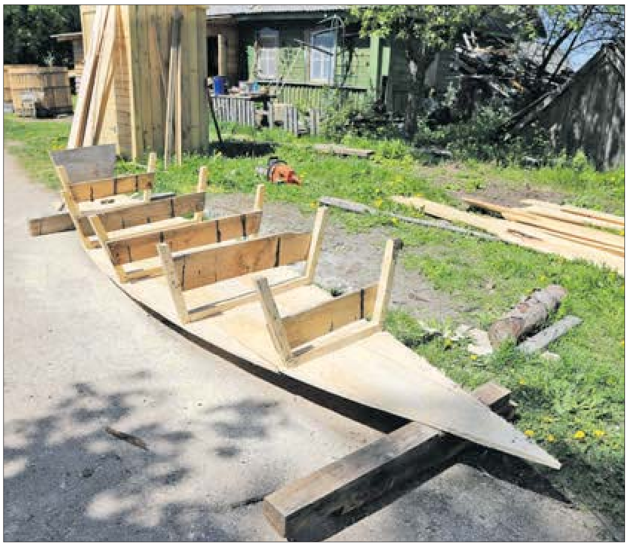

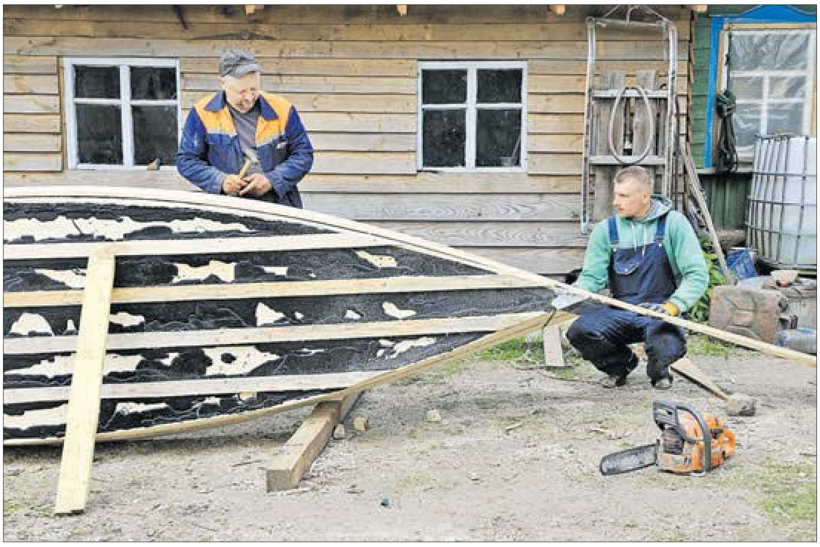

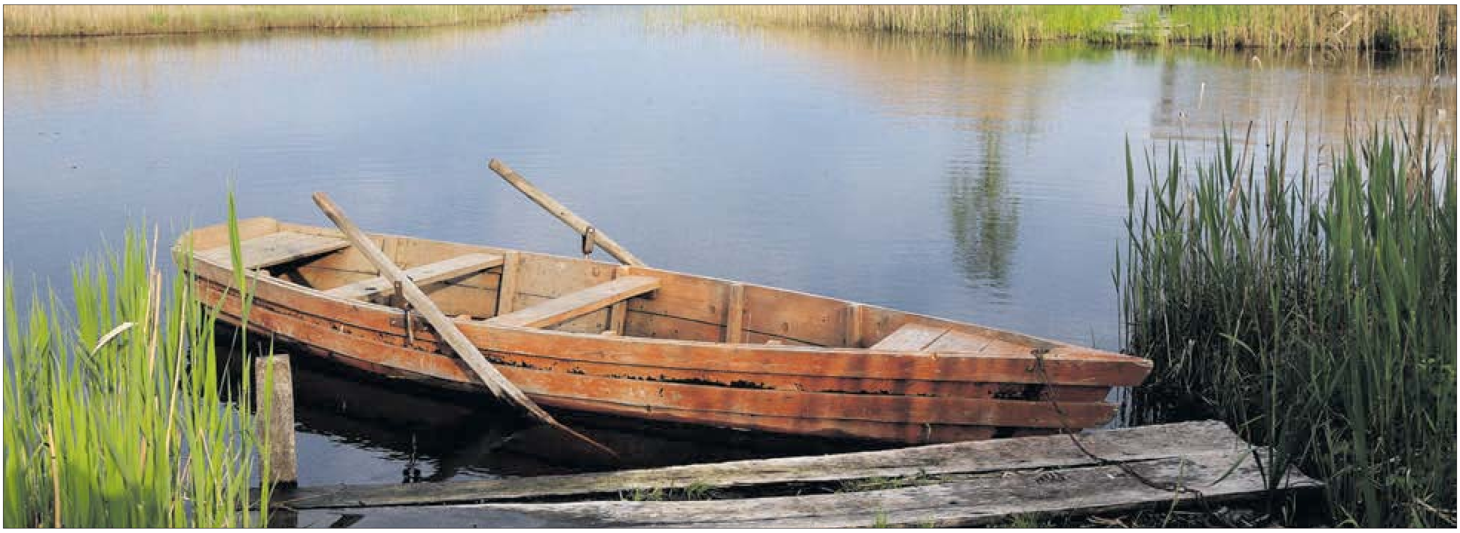

Центр
Промышленной
Оценки

- Организация аукционов
- Оценка всех видов имущества

Извещение о проведении электронных торгов

Организатор аукциона: ЗАО «Центр промышленной оценки», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703, оф. 5. Сайт в интернете: www.cpo.by

Продавец: ОАО «Лидахлебопродукт», Гродненская область, г. Лида, ул. Булата, 1. Тел.: (0154) 65 25 01

Оператор ЭТП: ООО «ИПМ-Консалт оценка», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703, оф. 4б. www.ipmtorgi.by

Предмет электронных торгов

Лот № 1	**Здание зерносклада** (здание специализированное сельскохозяйственного назначения), инв. номер 420/С-47036 общей площадью 576,4 кв. м. Адрес: Гродненская обл., Лидский р-н, Дитвянский с/с, 13/5, зерносклад в районе д. Евсеевичи. **Сведения о земельном участке с кадастровым номером 423683200027000031:** предоставлен на праве аренды (по 16.05.2072 г.) общей площадью 0,3517 га для строительства и обслуживания здания зерносклада

Начальная цена с НДС 20 %: 42 480,00 белорусских рублей

Задаток 10 % от начальной цены предмета электронных торгов в белорусских рублях перечисляется на р/с BY47 BELB 3012 0028 5000 3022 6000 в ОАО «Банк БелВЭБ», БИК BELBBY2X, УНП 191021390, получатель платежа – **ЗАО «Центр промышленной оценки»**

Срок подписания договора купли-продажи: 15 рабочих дней после электронных торгов

Условия оплаты предмета электронных торгов

Если между продавцом и покупателем (победитель электронных торгов, либо единственный участник электронных торгов, согласившийся приобрести предмет электронных торгов по начальной цене, увеличенной на 5 %) в течение срока, установленного для подписания договора купли-продажи, не достигнута договоренность по срокам и о порядке оплаты предмета электронных торгов, такая оплата должна быть произведена в течение **30 (тридцати) календарных дней** после заключения договора купли-продажи

Электронные торги проводятся в соответствии с регламентом электронной торговой площадки «ИПМ-Торги», размещенным по адресу: www.ipmtorgi.by

Победитель электронных торгов, либо единственный участник электронных торгов, согласившийся повысить начальную цену предмета электронных торгов на 5 %, обязан возместить организатору торгов затраты на их проведение и оплатить вознаграждение **6 %** от цены продажи в течение 3 дней после проведения электронных торгов

Организатор электронных торгов имеет право снять предмет аукциона с электронных торгов в любое время до момента определения победителя электронных торгов, без объяснения причин снятия

Дата и время начала и окончания электронных торгов: начало торгов – в 10.00 **03.10.2022 г.** Окончание торгов – в 11.00. **03.10.2022 г.** Торги продлеваются на 10 минут с момента подачи ставки, в случае если ставка поступила менее чем за 10 минут до окончания торгов

Дата и время окончания приема заявок: заявки на участие в электронных торгах принимаются по **29.09.2022 г.** до 17.00 на ЭТП «ИПМ-Торги» по адресу: www.ipmtorgi.by

Контактные данные	**Тел.: +375 17-280-36-37; +375 (29)-317-95-42; +375 (44) 704-92-06.** **E-mail: auction@cpo.by; info@ipmtorgi.by**

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО АУКЦИОНА (ПОНИЖЕНИЕ ЦЕНЫ НА 50 %) ПО ПРОДАЖЕ ИМУЩЕСТВА ОАО «УПРАВЛЯЮЩАЯ КОМПАНИЯ ХОЛДИНГА «ГРОДНООБЛСЕЛЬХОЗТЕХНИКА»

Предмет торгов	Начальная цена с учетом НДС, руб.	Сумма задатка (1 %), руб.
Лот № 1 – свеклоуборочный комбайн Kleine SF-10-2, 2008 г. в., зав. № 2310060, рег. № СК-4 2832	34 338,67	343,00

Местонахождение имущества: Гродненская обл., Щучинский р-н, аг. Рожанка (ОАО «Щучинский ремонтный завод»)

Сведения о продавце: ОАО «Управляющая компания холдинга «Гроднооблсельхозтехника», г. Гродно, ул. Лермонтова, 2, тел. 8 (0152) 626024

Сведения об организаторе торгов и номер счета для перечисления задатка: Гродненское областное учреждение финансовой поддержки предпринимателей, г. Гродно, ул. Мицкевича, 8, тел. 8 (0152) 621631, счет BY65BLBB30150500481906001002 в Дирекции ОАО «Белинвестбанк» по Гродненской обл., код BLBBBY2X , УНП 500481906

Торги состоятся 12 сентября 2022 года в 12.00 по адресу: г. Гродно, ул. Мицкевича, 8

Срок подачи документов для участия в торгах	**По 06 сентября 2022 года включительно до 16.00 по адресу: г. Гродно, ул. Мицкевича, 8**

Аукцион без условий. Шаг аукциона 5 %. **Срок заключения договора купли-продажи:** в течение 10 рабочих дней с момента проведения аукциона.

Условия оплаты: 100 % предоплата. Условия участия и порядок проведения аукциона по тел.: 8 (0152) 621632, 621630 и на сайте www.fincentr.by.

Ознакомление заинтересованных лиц с предметом торгов осуществляется в рабочие дни с 9.00 до 17.00, ответственное лицо:

Болдовский Алексей Геннадьевич, тел. в г. Гродно: 8 (0152) 626020, 626024. Предыдущие публикации: газета «Звязда» от 21.05.2022 г., 22.06.2022 г., 07.07.2022 г., 19.07.2022 г., 03.08.2022 г., 16.08.2022 г.

Вниманию предприятий, организаций и индивидуальных предпринимателей!

Комитетом государственного имущества
Гродненского областного исполнительного комитета
проводятся аукционы по продаже неиспользуемого имущества,
находящегося в собственности Волковысского района

К ПРОДАЖЕ ПРЕДЛАГАЕТСЯ:

1) здание цеха производства клеевой ленты и объекты благоустройства в г. Волковыск, ул. Новопроектная, 1В.
Начальная цена предмета аукциона – 38 550 руб.
Размер задатка – 4 000 руб.

2) Здание котельной с составными частями и принадлежностями, Волковысский район, Росский с/с, г. п. Россь, ул. Карла Маркса, 8.
Начальная цена предмета аукциона – 39 640 руб.
Размер задатка – 4 000 руб.

Аукцион состоится **27.09.2022 г. в 12.00.**

Заявки на участие в аукционе принимаются по адресу: г. Гродно, ул. 17 Сентября, 39.

Последний день подачи заявлений на участие в аукционе – **21.09.2022 г. до 16.00**.

Подробная информация по телефонам:
в городе Волковыске: 8 (01512) 5 13 44, 2 06 03;
в городе Гродно: 8 (0152) 62 39 24, 62 39 23, 62 39 31.
Дополнительная информация размещена на сайте: https://au.nca.by

УНП 500042135

ОАО «Гомельоблреклама» филиал «Эксперт-Услуга» (организатор аукциона) по поручению ОАО «Гомельоблстрой» (продавец), в лице антикризисного управляющего в деле о банкротстве Колеснёва Н. М., извещает о проведении **14 сентября 2022 года открытого повторного аукциона со снижением начальной цены на 90 % по продаже имущества в 11.00 в городе Гомеле по улице Гагарина, 20, 2-й этаж**

№ лота	Наименование предметов торгов	Начальная цена продажи имущества, без учета НДС (20 %), бел. руб.	Шаг аукциона – 5 %, бел. руб.	Сумма задатка, без учета НДС (20 %), бел. руб.
	Информация о земельном участке: лоты №№ 1–2 расположены на земельном участке с кадастровым номером **324550100001001409** общей площадью **1,2046 га (право постоянного пользования). Адрес:** Гомельская обл., Речицкий р-н, г. Речица, ул. Чапаева, 108. **Условие продажи (лоты №№ 1–2):** после проведения аукциона Продавец уполномочивает покупателя в установленном законодательством порядке обратиться за осуществлением **необходимых действий, направленных на выделение и регистрацию земельных участков**, необходимых для обслуживания предметов аукциона, а также проведение государственной регистрации договора купли-продажи. Покупатель осуществляет регистрационные действия по выделению земельного участка в границах, определенных специализированными службами, согласованными с продавцом. Расходы по приведению в надлежащий вид всей необходимой документации, оформлению земельного участка, государственной регистрации договора купли-продажи и перехода права собственности на предмет аукциона возлагаются на покупателя. В связи с обеспечением возможности для каждого из образованных в результате раздела (выделения, деления) земельных участков беспрепятственных подъездов (подходов) для организации доступа к ним с целью содержания и обслуживания покупателями приобретенных зданий и сооружений в соответствии со ст.268 ГК Республики Беларусь, ст. ст.19,45 «Кодекса Республики Беларусь о земле», установить право ограниченного пользования чужим недвижимым имуществом (сервитут) на объекты недвижимости (земельные участки), через которые покупатели каждого из выставляемых на аукцион лотов после их приобретения имели бы доступ к ним с целью содержания и обслуживания приобретенных зданий и сооружений			
1	**Капитальное строение с инв. № 340/С-315934** общей площадью **1 447,9** кв. м, назначение – здание административно-хозяйственное, наименование – **здание АБК**	**10 700,00**	535,00	1 070,00
2	**Капитальное строение с инв. № 340/С-315933** общей площадью **571,6** кв. м, назначение – здание специализированное для общественного питания, наименование – **здание столовой**	**3 050,00**	152,50	305,00
3	**Капитальное строение с инв. № 340/С-304011** общей площадью **638,9** кв. м, назначение – здание неустановленного назначения, наименование – **мастерская ПМК-81. Информация о земельном участке:** кадастровый номер **324550100001013051** общей площадью **0,0737 га (право постоянного пользования). Адрес:** Гомельская обл., Речицкий р-н, г. Речица, ул. Чапаева, 108/11	**2 680,00**	134,00	268,00

Продавец: ОАО «Гомельоблстрой», г. Гомель, ул. Малайчука,12. **Порядок ознакомления с имуществом осуществляется по контактному тел.** 8 (029) 185-37-18 – управляющий в деле о банкротстве – Колеснев Николай Михайлович; 8 (044) 769-19-61, 8 (0232) 53-27-62 – по недвижимости – Яроцкая Людмила Николаевна. **Шаг аукционных торгов – 5 (пять) % от начальной цены предмета аукциона и не изменяется в течение всего аукциона. Для участия в аукционе необходимо: 1)** Оплатить задаток на расчетный счет **Продавца (ОАО «Гомельоблстрой**»): р/с BY73 BLBB 3012 0400 0516 9300 1001, в Головной ф-л по Гомельской области ОАО «Белинвестбанк», БИК BLBBBY2X, УНП 400051693, назначение платежа – задаток за участие в аукционных торгах по лоту № (задаток для участия в аукционе перечисляется до подачи заявления); **2)** Подать заявление организатору аукциона по установленной форме с приложением необходимых документов можно **с 31августа 2022 г.** по адресу: г. Гомель, ул. Гагарина, 20, 2-й этаж, каб. «Эксперт-Услуга» в рабочие дни с 09.00 до 13.00 и с 14.00 до 16.00. Прием заявлений для участия в аукционе **заканчивается 12 сентября 2022 г. в 16.00 включительно (предварительно по контактным телефонам Организатора торгов).** Заявления, поступившие после установленного срока, не принимаются. Организатор аукциона вправе отказаться от проведения аукциона в любое время, но не позднее чем за **5 (пять) дней** до его проведения. **В случае если аукцион признан несостоявшимся в силу того, что заявление на участие в нем подано только единственным участником** (претендентом на покупку), объекты аукциона продаются этому участнику при его согласии по начальной цене, **увеличенной на 5 (пять) %**. Участник торгов имеет право до начала торгов письменно отозвать свое заявление на участие. Неявка участника торгов на торги признается отказом от участия в торгах. В этих случаях сумма внесенного им задатка возвращается **Продавцом** в течение **5 (пяти) рабочих дней** со дня проведения торгов. Победителями торгов будут признаны участники, предложившие более высокую цену. Лица, являющиеся победителями торгов, обязаны: подписать протокол о результатах аукциона; заключить договор купли-продажи в течение **5 (пяти) календарных дней** от даты подписания протокола о результатах аукциона; оплатить приобретаемое имущество, согласно договору купли-продажи в течение **10 (десяти) рабочих дней** с момента его подписания и возместить затраты и расходы на организацию и проведение аукциона, в течение **5 (пяти) рабочих дней** с момента подписания протокола. Задатки, уплаченные участниками аукциона, ставшими победителями, будут учтены в счет исполнения обязательств по договору купли-продажи. Проводится аукцион в соответствии с Положением Открытого акционерного общества «Гомельоблреклама» филиал «Эксперт-Услуга» о порядке организации и проведения аукционов по продаже имущества и права на заключение договоров аренды нежилых помещений (их части) и с Законом РБ от 13.07.2012 № 415-З (ред. от 04.01.2014) «Об экономической несостоятельности (банкротстве)» ст. ст. 127–129. **Ранее опубликованное извещение о торгах размещено в газете «Звязда» от 18.01.2022 г. № 10 (29632). Порядок оформления участия в аукционе, в том числе документации необходимой для регистрации участника торгов, порядок проведения аукциона размещены на официальном сайте Организатора торгов – www.expert-usluga.by раздел «Аукционы» или www.gomeloblreklama.by, www.bankrot.gov.by. Дополнительная информация по контактным телефонам Организатора торгов: 8 (0232) 23-23-54, 23-23-56, 8 (029) 651-22-19, 8 (029) 126-66-62, 8 (044) 599-18-16**

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ЭЛЕКТРОННЫХ ТОРГОВ

по продаже недвижимого имущества

Коммунальное консалтинговое унитарное предприятие «Витебский областной центр маркетинга» объявляет о проведении электронных торгов **2022.Ч.002.00089** по продаже имущества на электронной торговой площадке ETPVIT.BY, по адресу: https://etpvit.by.

Продавец: производственное унитарное предприятие «Пищевой комбинат Белкоопсоюза», г. Минск, пр-т Партизанский, 168, тел. +375 (017) 379-31-32.

Организатор, Оператор электронной торговой площадке ETPVIT.BY: коммунальное консалтинговое унитарное предприятие «Витебский областной центр маркетинга», г. Витебск, проезд Гоголя, 5, тел.: +375 (212) 24-63-12, +375 (29) 510-07-63, +375 (44) 709-55-52, e-mail: vcm74@mail.ru, https://etpvit.by.

Дата и время проведения торгов: **03.10.2022 в 09.00** (по времени на сервере ЭТП ETPVIT.BY).

Лот № 1. Кап. строение с инв. № 500/С-45475 по адресу: г. Минск, пр-т Партизанский, 168/2, площадью 2501,7 кв. м, назначение: здание специализированное складов, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранилищ, наименование: склад сырья. Кап. строение с инв. № 500/С-42205 по адресу: г. Минск, пр-т Партизанский, 168/18, площадью 328 кв. м, назначение: здание специализированное иного назначения, наименование: мехмастерские. Кап. строение с инв. № 500/С-42222 по адресу: г. Минск, пр-т Партизанский, 168/15, площадью 489,0 кв. м, назначение: здание специализированное для общественного питания, наименование: столовая. Кап. строение с инв. № 500/С-45466 по адресу: г. Минск, пр-т Партизанский, 168/17, площадью 125,3 кв. м, назначение: здание специализированное для обработки древесины и производства изделий из дерева, включая мебель, наименование: столярная мастерская. Кап. строение с инв. № 500/С-45467 по адресу: г. Минск, пр-т Партизанский, 168/8, площадью 565,8 кв. м, назначение: здание специализированное складов, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранилищ, наименование: склад сборный. Кап. строение с инв. № 500/С-42218 по адресу: г. Минск, пр-т Партизанский, 168/3, площадью 1360 кв. м, назначение: здание специализированное складов, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранилищ, наименование: здание специализированное складов, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранилищ. Кап. строение с инв. № 500/С-42204 по адресу: г. Минск, пр-т Партизанский, 168, площадью 240 кв. м, назначение: здание административно-хозяйственное, наименование: административно-бытовой корпус; составные части и принадлежности проезд – 4 шт., площадка – 21 шт., дорожка – 3 шт., лестница, ограждение – 2 шт., бортовой камень, ворота – 11 шт., калитка – 3 шт., ограждение мет. Кап. строение с инв. № 500/С-42206 по адресу: г. Минск, пр-т Партизанский, 168/1, площадью 29 кв. м, назначение: здание специализированное иного назначения; наименование: проходная с весовой. Кап. строение с инв. № 500/С-45465 по адресу: г. Минск, пр-т Партизанский, 168/20, площадью 69,3 кв. м, назначение: здание специализированное энергетики; наименование: здание специализированное энергетики (подстанция). Кап. строение с инв. № 500/С-45470 по адресу: г. Минск, пр-т Партизанский, 168/4, площадью 6,7 кв. м, назначение: здание специализированное иного назначения; наименование: водонапорная башня. Кап. строение с инв. № 500/С-45464 по адресу: г. Минск, пр-т Партизанский, 168/19, площадью 18,8 кв. м, назначение: здание специализированное иного назначения; наименование: здание специализированное иного назначения (АТС). Кап. строение с инв. № 500/С-42217 по адресу: г. Минск, пр-т Партизанский, 168/5, площадью 1322 кв. м, назначение: здание специализированное складов, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранилищ, наименование: здание специализированное складов, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранилищ. Кап. строение с инв. № 500/С-45468 по адресу: г. Минск, пр-т Партизанский, 168/10, площадью 548,7 кв. м, назначение: здание специализированное складов, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранилищ; наименование: склад МТС. Кап. строение с инв. № 500/С-42219 по адресу: г. Минск, пр-т Партизанский, 168/11, площадью 1552 кв. м, назначение: здание специализированное складов, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранилищ; наименование: фруктохранилище. Кап. строение с инв. № 500/С-42221 по адресу: г. Минск, пр-т Партизанский, 168/13, площадью 1799,0 кв. м, назначение: здание специализированное для производства продуктов питания, включая напитки, и табака; наименование: консервный цех. Кап. строение с инв. № 500/С-42220 по адресу: г. Минск, пр-т Партизанский, 168/12, площадью 2426 кв. м, назначение: здание специализированное для производства продуктов питания, включая напитки, и табака; наименование: соковый цех (Р1/к). Кап. строение с инв. № 500/С-42215 по адресу: г. Минск, пр-т Партизанский, 168/7, площадью 710 кв. м, назначение: здание специализированное для производства продуктов питания, включая напитки, и табака; наименование: здание специализированное для производства продуктов питания, включая напитки, и табака. Кап. строение с инв. № 500/С-42216 по адресу: г. Минск, пр-т Партизанский, 168/6, площадью 1011 кв. м, назначение: здание специализированное складов, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранилищ; наименование: здание специализированное складов, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранилищ. Сооружение с инв. № 500/С-1013150 по адресу: г. Минск, пр-т Партизанский, 168, протяженностью 2689,4 м, наименование: внутриплощадная хоз.-питьевая водопроводная сеть, назначение – сооружение специализированное коммунального хозяйства, наименование – внутриплощадная хоз.-питьевая водопроводная сеть. Составные части и принадлежности: лит. А – внутриплощадная хоз.-питьевая водопроводная сеть, лит. Б – колодец, камера, лит. В – артезианская скважина № 1, лит. Г – артезианская скважина 1а, лит. Д – артезианская скважина № 2, лит. Е – артезианская скважина № 3. Сооружение с инв. № 500/С-1013155 по адресу: г. Минск, пр-т Партизанский, д. 168, протяженность – 3231,05, назначение – сооружение специализированное коммунального хозяйства, наименование – внутриплощадочная хоз.-фекальная канализационная сеть. Составные части и принадлежности: лит. А – трубопровод хоз.-фекальной канализационной сети, лит. Б – выпуски, лит. В – колодец, камера, лит. Г – отстойники. Сооружение с инв. № 500/С-1013154 – внутриплощадочная ливневая канализационная сеть, по адресу: г. Минск, пр-т Партизанский, д. 168, протяженность – 1768,78, назначение – сооружение специализированное коммунального хозяйства, наименование – внутриплощадная ливневая канализационная сеть. Составные части и принадлежности: лит. А – трубопровод ливневной канализационной сети, лит. Б – выпуски, лит. В – колодец, камера, лит. Г – дождеприемник. Устройство низковольтное комплектное автом. систем управления электроприводами НКУ АСУЭ-НН/2-026-4-2-2-2-1IP65-УХЛ4 инв. № 1628.

Счетчик импульсов «Вега NB-11», подключенный к системе диспетчеризации, инв. № 1663. Счетчик холодной воды СТВХ-80, инв. № 1619. Кап. строения расположены на зем. участке с кадастровым № 500000000002005960 (право общего долевого постоянного пользования).

Обременения по объектам недвижимого имущества: договоры аренды, с условиями которых можно ознакомиться по предварительному согласованию с продавцом, залог, ипотека ОАО «Сберегательный банк «Беларусбанк» (договор об ипотеке от 27.05.2020 № 5000390520-7; договор об ипотеке от 28.06.2022 № 5000200622-7). Запрет на отчуждение будет снят после оплаты Покупателем приобретенного предмета электронных торгов.

Обременения по земельному участку с кадастровым № 500000000002005960: сервитут (договор об установлении сервитута от 10.06.2011 № б/н), границы которого определены в земельно-кадастровом плане земельного участка.

Нач. цена: 14 147 134,80 бел. руб. с учетом НДС.

Задаток: 1 414 713,48 бел. руб.

Электронные торги проводятся в соответствии с Регламентом организации и проведения электронных торгов по продаже имущества и имущественных прав на электронной торговой площадке коммунального консалтингового унитарного предприятия «Витебский областной центр маркетинга» «etpvit.by». **Для участия в** электронных торгах необходимо ознакомиться с Регламентом ЭТП, пройти аккредитацию на ЭТП по электронному адресу: https://etpvit.by, внести задаток и подать документы на участие в торгах в порядке, размещенном на сайте ЭТП. **Срок внесения задатка и время окончания приема заявлений с прилагаемыми документами: до 16.00 30.09.2022.** Сумма задатка перечисляется оператору электронных торгов на р/с: № BY93MTBK30120001093300066782 ЗАО «МТБанк» г. Минск, БИК MTBKBY22, УНП 390477566. Получатель – ККУП «Витебский областной центр маркетинга», код операции 40901. **Условия электронных торгов**: Победитель эл. торгов (претендент на покупку) обязан: в течение 10 (десяти) раб. дней со дня проведения эл. торгов возместить затраты на организацию и проведение эл. торгов, расходы Продавца на проведение независимой оценки предмета эл. торгов; оплатить услуги Оператора ЭТП согласно прейскуранту, размещенному на сайте ЭТП; подписать договор купли-продажи предмета эл. торгов в течение 15 (пятнадцати) раб. дней со дня проведения эл. торгов; оплатить предмет эл. торгов: если между продавцом и покупателем (победитель аукциона либо единственный участник аукциона, согласившийся приобрести предмет аукциона по начальной цене, увеличенной на 5 %) в течение срока, установленного для подписания договора купли-продажи, не достигнута договоренность по срокам и о порядке оплаты предмета аукциона, оплата предмета аукциона должна быть произведена в течение 30 (тридцати) календарных дней после подписания договора купли-продажи. *Расходы продавца на проведение независимой оценки предмета эл. торгов составляют 9487,90 бел. руб. с НДС.* Организатор электронных торгов имеет право отказаться от проведения электронных торгов в любое время, но не позднее, чем за три календарных дня до наступления даты их проведения. С подробной информацией о предмете эл. торгов, порядке участия и оформления документов для участия в электронных торгах можно ознакомиться на сайте ЭТП ETPVIT.BY, по электронному адресу: https://etpvit.by в разделе: «Недвижимость». Ознакомиться с предметом торгов можно в рабочие дни с 09.00 до 16.00 по предварительному согласованию с Продавцом по тел.: +375 (25) 500 29 21, Протченко Татьяна Михайловна.

ООО «Деловая оценка»

(организатор аукциона) по поручению Добрушского районного потребительского общества (продавец) извещает о проведении 30 сентября 2022 года открытого аукциона по продаже имущества в 12.00 по адресу: Гомельская обл., г. Гомель, ул. Жарковского, д. 24, каб. 3-2

№ лота	Наименование предмета торгов	Начальная цена продажи без НДС, бел. руб.	Задаток без НДС, бел. руб.
1	Капитальное строение с инв. № 311/С-35724 площадью 477,3 кв. м, наименование: здание магазина с административным помещением, назначение: здание специализированное розничной торговли, расположенное по адресу: Гомельская обл., Добрушский р-н, Тереховский с/с, г. п. Тереховка, ул. Советская, 36. Заключен договор аренды № 28 от 05.07.2021 г. и № 2 от 27.01.2022 г. В состав лота входит торговое оборудование в неисправном состоянии, список опубликован на сайте www.deloocenka.by	38 000,00	3 800,00
2	Капитальное строение с инв. № 311/С-52106 площадью 194,0 кв. м, наименование: книжный магазин, назначение: здание специализированное розничной торговли, расположенное по адресу: Гомельская обл., Добрушский р-н, Тереховский с/с, г. п. Тереховка, ул. Советская, 36/1	6 600,00	660,00
3	Капитальное строение с инв. № 311/С-52027 площадью 157,2 кв. м, наименование: заготовительный магазин, назначение: здание специализированное розничной торговли, расположенное по адресу: Гомельская обл., Добрушский р-н, Тереховский с/с, г. п. Тереховка, ул. Советская, 36/3. Заключен договор аренды № 20 от 11.05.2019 г.	12 600,00	1 260,00
4	Капитальное строение с инв. № 311/С-52038 площадью 294,8 кв. м, наименование: магазин, назначение: здание специализированное розничной торговли, расположенное по адресу: Гомельская обл., Добрушский р-н, Тереховский с/с, г. п. Тереховка, ул. Советская, 36/2	29 900,00	2 990,00
5	Капитальное строение с инв. № 311/С-52105 площадью 130,0 кв. м, наименование: здание гаражей, назначение: здание специализированное автомобильного транспорта, расположенное по адресу: Гомельская обл., Добрушский р-н, Тереховский с/с, г. п. Тереховка, ул. Советская, 36А	4 000,00	400,00

Лоты №№ 1–4 расположены на земельном участке с кадастровым номером 321255700001000569 площадью 0,6512 га (право постоянного пользования), лот № 5 расположен на земельном участке с кадастровым номером 321255700001000514 площадью 0,1522 га (право постоянного пользования)

Расходы по изменению границ земельного участка, необходимого для обслуживания предмета аукциона; приведению в надлежащий вид всей необходимой документации, государственной регистрации договора купли-продажи и перехода права собственности на предмет аукциона возлагаются на Победителя аукциона

Продавец: Добрушское районное потребительское общество, г. п. Тереховка, ул. Вокзальная, 47 . Конт. тел. +375 29 690-00-10.

Шаг аукциона – 5 % от начальной цены лота в фиксированной сумме.

Для участия в аукционе необходимо: 1. Оплатить задаток на расчетный счет **Организатора аукциона ООО «Деловая оценка»: р/с BY60BELB30121322650030226000 в филиале ОАО «Банк БелВЭБ», г. Гомель, ул. Советская, 71, БИК BELBBY2X, УНП 490870026.**

2. Подать заявление организатору аукциона по установленной форме с приложением необходимых документов по адресу: г. Гомель, ул. Жарковского, д. 24, каб. 3-2, в рабочие дни с **10.00 до 13.00** и с **14.00 до 17.00** от даты опубликования настоящего извещения. **Прием заявлений для участия в аукционе заканчивается 29.09.2022 г. в 17.00. Прием заявлений для участия в аукционе заканчивается 29.09.2022 г. в 17.00.** Порядок участия и проведения аукциона с перечнем необходимых документов опубликован на сайте www.deloocenka.by.

Организатор аукциона вправе отказаться от проведения аукциона в любое время, но не позднее чем за 3 (три) дня до его проведения. Единственный участник имеет право приобрести лот с шагом 5 %. Победителем торгов будет признан участник, предложивший более высокую цену. Лицо, являющееся победителем торгов, обязано: подписать протокол о результатах аукциона; заключить договор купли-продажи в течение **10 (десяти) календарных дней** с момента подписания протокола; стоимость, сформированная в результате аукциона, должна быть выплачена продавцу в сроки согласно заключенному договору купли-продажи. Возместить затраты на организацию и проведение аукциона и оплатить вознаграждение организатору торгов в течение **5 (пяти) рабочих дней** с момента подписания протокола. Задаток, уплаченный участником аукциона, ставшим победителем, будет учтен в счет окончательной стоимости предмета оценки. Указанные объекты никому другому не проданы, не заложены, под запретом не состоят, судебного спора о них не имеется, других владельцев нет. Проводится аукцион в соответствии с Положением Общества с ограниченной ответственностью «Деловая оценка» о порядке организации и проведения аукционов по продаже имущества и права на заключение договоров аренды нежилых помещений (их части). **Конт. тел. организатора аукциона: +375 (232) 34-62-36, +375 (44) 750-40-03, +375 (29) 303-30-62**

Вниманию предприятий, организаций и индивидуальных предпринимателей!

Комитетом государственного имущества
Гродненского областного исполнительного комитета
проводятся аукционы по продаже неиспользуемого имущества,
находящегося в собственности Волковысского района

К ПРОДАЖЕ ПРЕДЛАГАЕТСЯ:

1) здание главного корпуса, будка с колодцем, овощехранилище с составными частями в Волковысском районе, г. Волковыск, ул. Госпитальная, 11/15, 11/16, 11/1.

Начальная цена предмета аукциона – 107 445 руб.

Размер задатка – 11 000 руб.

Аукцион состоится – **30.09.2022 г. в 12.00.**

Заявки на участие в аукционе принимаются по адресу: г. Гродно, ул. 17 Сентября, 39.

Последний день подачи заявлений на участие в аукционе – **27.09.2022 г. до 16.00**.

Подробная информация по телефонам:
в городе Волковыске – 8 (01512) 5 13 44, 2 06 03.
в городе Гродно – 8 (0152) 62 39 24, 62 39 23, 62 39 31.
Дополнительная информация размещена на сайте: https://au.nca.by

УНП 500042135

ООО «Фрондера» извещает о проведении публичных торгов в форме открытого аукциона по продаже имущества ОАО «МИНСКВОДСТРОЙ»

Лот	Наименование	Начальная цена с учетом НДС 20 %, бел. руб.	Задаток, бел. руб.	Шаг аукциона, бел. руб.
1	Капитальное строение с инвентарным номером 615/С-33601 (назначение – здание административно-хозяйственное, наименование – здание административно-хозяйственное, общая площадь – 74,8 кв. м)	168 000,00	16 800,00	8 400,00
	Капитальное строение с инвентарным номером 615/С-33600 (назначение – здание специализированное для обработки древесины и производства изделий из дерева, включая мебель, наименование – здание пилорамы, общая площадь – 93,4 кв. м; составные части и принадлежности – подвал, площадка, площадка)			
	Капитальное строение с инвентарным номером 615/С-33602 (назначение – здание специализированное складов, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранилищ, наименование – здание склада для хранения материалов, общая площадь – 67,7 кв. м)			
	Капитальное строение с инвентарным номером 615/С-33602 (назначение – здание специализированное складов, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранилищ, наименование – здание склада для хранения техники, общая площадь – 672,3 кв. м)			
	КТП 10010/04 тип ТУ-16-530.059-70			

В отношении вышеуказанного имущества проводятся первые торги

Местонахождение лота № 1: Минская обл., Червенский р-н, г. п. Смиловичи, ул. Революционная, д. 40. Лот № 1 расположен на земельном участке с кадастровым номером 625855700001001557, площадью 0,5859 га, назначение – для производственных нужд

Обременения (ограничения)	В отношении лота имеется обременение в виде договоров аренды. По вопросам обременений обращаться к Артуру, тел. +375-29-339-68-45
Дата и время проведения торгов	**3 октября 2022 года в 12.00 (регистрация с 11.30 до 11.55)** по адресу: г. Минск, ул. Мележа, 1, оф. 1127
Срок приема заявлений и внесения суммы задатка	С 10.00 31 августа 2022 года до 16.00 29 сентября 2022 года

Условия для участия в торгах: 1. До подачи заявления необходимо внести задаток на р/с **BY36ALFA30122215570040270000**, код банка ALFABY2X, УНП 192789344. Получатель – ООО «Фрондера», назначение платежа: **OTHR 40901** Задаток для участия в торгах по Лоту «__», ОАО «МИНСКВОДСТРОЙ», проводимых 03.10.2022.

2. Заявление на участие (на каждый лот отдельное) и необходимые документы (соглашение о правах и обязанностях сторон в 2 экземплярах (на каждый лот отдельное), копия платежного поручения о перечислении задатка, копия паспорта (стр. 31–33, действующая прописка); копия свидетельства о государственной регистрации – для ИП и юр. лица; документ, подтверждающий полномочия руководителя или представителя юр. лица, копия Устава – для юр. лица) принимаются в рабочие дни с 10.00 до 18.00 по адресу: г. Минск, ул. Мележа, 1, оф. 1127. Документы могут подаваться посредством направления почтой (220113, г. Минск, а/я 524) или личной подачи. Заявления, поступившие после установленного срока, не рассматриваются. Сроком поступления заявления является дата и время получения организатором торгов оригинала заявления на участие в аукционе и полного пакета прилагаемых документов (в случае направления почтой – дата и время поступления документов на абонентский ящик организатора торгов). По вопросу подготовки необходимых документов для участия в аукционе обращаться по телефонам: +375293082897, +375293058650.

3. К участию в торгах допускаются лица, подавшие организатору торгов в указанный в извещении о проведении торгов срок заявление с приложением необходимых документов и зарегистрированные в журнале регистрации на участие в торгах. Победителем аукциона признается участник, предложивший в ходе торгов наивысшую цену. Результаты торгов оформляются протоколом в день проведения торгов.

4. В случае если аукцион признан несостоявшимся в силу того, что заявление на участие в нем подано только одним участником или для участия в нем явился только один участник, при согласии этого участника приобрести предмет торгов по начальной цене, увеличенной на 5 %, комиссия в день проведения аукциона оформляет протокол о продаже предмета торгов этому участнику аукциона.

5. Победитель аукциона (Претендент на покупку) обязан возместить Организатору аукциона стоимость затрат на организацию и проведение открытого аукциона (вознаграждение аукциониста и затраты по размещению публикации в газете) на основании счета-фактуры и акта в течение 5 (пяти) календарных дней со дня проведения аукциона. **Вознаграждение аукциониста – 5 % от конечной цены предмета торгов.**

Победитель аукциона (Претендент на покупку) должен подписать с Продавцом договор купли-продажи предмета торгов после возмещения затрат на организацию и проведение аукциона в течение 10 (десяти) календарных дней с момента подписания протокола о результатах торгов. Оплата приобретенного предмета торгов должна быть произведена в полном объеме не позднее 15 (пятнадцати) календарных дней со дня проведения торгов.

6. Подробнее с правилами проведения торгов можно ознакомиться в разделе «Ликвидация» на сайте https://orgtorg.by/info.

7. Все желающие могут предварительно ознакомиться с предметом торгов. Контактное лицо для осмотра предмета торгов – **Андрей, тел. +375293042560.**

8. Организация и проведение аукциона осуществляется на основании норм Положения «О порядке продажи имущества ликвидируемого юридического лица с публичных торгов», утвержденного постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 08.01.2013 № 16.

9. Государственная регистрация договора купли-продажи недвижимости и возникающих на его основании прав осуществляется Покупателем самостоятельно и за свой счет

Информация о продавце	ОАО «МИНСКВОДСТРОЙ» в лице ликвидатора – ООО «Партнер-Консультант», тел.: +375-17-351-54-52, +375-29-339-68-45, e-mail: pc-bel@tut.by (220090, г. Минск, улица Широкая, д. 4, УНП 600013209)
Организатор аукциона	ООО «Фрондера» 220113 г. Минск, ул. Мележа, 1, оф. 1127: • 8 (029) 308 28 97 • e-mail: info.torgi@orgtorg.by • сайт https://orgtorg.by • telegram https://t.me/orgtorg

---

ООО «Деловая оценка»

(организатор аукциона) по поручению Лоевского районного потребительского общества (продавец) извещает о проведении 30 сентября 2022 года открытого аукциона по продаже имущества в 11.00 по адресу: Гомельская обл., г. Гомель, ул. Жарковского, д. 24, каб. 3-2

№ лота	Наименование предметов торгов
1	Капитальное строение с инв. № 340/С-290116 общей площадью 192,4 кв. м, наименование – магазин № 17, назначение – здание специализированное розничной торговли, расположенное на земельном участке с кадастровым № 323055100008000001 по адресу: Гомельская обл., Лоевский р-н, г. п. Лоев, ул. Комсомольская, 16. Заключен договор аренды № 19-07/2019 от 19.07.2019 г. Кондиционер, инв. № ЛО752. Кондиционер, инв. № ЛО10939. Котел стальной, инв. № ЛО10834. Холодильная камера, инв. № ЛО0000391 **Начальная цена** продажи имущества без НДС – 74 177,00 бел. руб. **Задаток** 10 % без НДС – 7 417,70 бел. руб.
2	Кондиционер, инв. № ЛО476 **Начальная цена** продажи имущества без НДС – 190,00 бел. руб. **Задаток** 10 % без НДС – 19 бел. руб
3	Холодильная камера, инв. № ЛО0000390 Холодильная камера, инв. № 119 **Начальная цена** продажи имущества без НДС – 220,00 бел. руб. **Задаток** 10 % без НДС – 22,00 бел. руб.

Продавец: Лоевское районное потребительское общество, Гомельская область, г. п. Лоев, ул. Ленина, 26А. Конт. тел.: +375 44 717-81-55, +375 29 345-09-66.

Шаг аукциона – 5 % от начальной цены лота в фиксированной сумме.

Для участия в аукционе необходимо: 1. Оплатить задаток на расчетный счет **Организатора аукциона ООО «Деловая оценка»: р/с BY60BELB30121322650030226000 в филиале ОАО «Банк БелВЭБ», г. Гомель, ул. Советская, 71, БИК BELBBY2X, УНП 490870026.**

2. Подать заявление организатору аукциона по установленной форме с приложением необходимых документов по адресу: г. Гомель, ул. Жарковского, д. 24, каб. 3-2, в рабочие дни с **10.00 до 13.00** и с **14.00 до 17.00** от даты опубликования настоящего извещения. **Прием заявлений для участия в аукционе заканчивается 29.09.2022 г. в 17.00.** Порядок участия и проведения аукциона с перечнем необходимых документов опубликован на сайте www.deloocenka.by.

Организатор аукциона вправе отказаться от проведения аукциона в любое время, но не позднее чем за 3 (три) дня до его проведения. Единственный участник имеет право приобрести лот с шагом 5 %. Победителем торгов будет признан участник, предложивший более высокую цену. Лицо, являющееся победителем торгов, обязано: подписать протокол о результатах аукциона; заключить договор купли-продажи в течение **10 (десяти) календарных дней** с момента подписания протокола; стоимость, сформированная в результате аукциона, должна быть выплачена продавцу в течение **10 (десяти) рабочих дней** с момента подписания договора купли-продажи. Возместить затраты на организацию и проведение аукциона и оплатить вознаграждение организатору торгов в течение **5 (пяти) рабочих дней** с момента подписания протокола. Задатки, уплаченные участниками аукциона, ставшими победителями, будут учтены в счет окончательной стоимости предмета оценки. Указанные объекты никому другому не проданы, не заложены, под запретом не состоят, судебного спора о них не имеется, других владельцев нет. Проводится аукцион в соответствии с Положением Общества с ограниченной ответственностью «Деловая оценка» о порядке организации и проведения аукционов по продаже имущества и права на заключение договоров аренды нежилых помещений (их части). **Конт. тел. организатора аукциона: +375 (232) 34-62-36, +375 (44) 750-40-03, +375 (29) 303-30-62**

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНЫХ ТОРГОВ

Унитарное предприятие «Могилевское отделение БелТПП» 29 сентября 2022 в 14.00 проводит повторные торги по продаже

Лот № 1: экскаватор шагающий ЭШ 11.75, заводской номер 5, инвентарный номер 00445584 (изготовитель – ОАО «Уралмашзавод» г. Екатеринбург, вместимость ковша 11 м^3, длинна стрелы 75 м, скорость подъема ковша 2,71 м/сек).

Начальная цена продажи снижена на 20 % и составляет с учетом НДС (20 %):

4 824 000 бел. руб. 00 коп. (четыре миллиона восемьсот двадцать четыре тысячи белорусских рубля 00 копеек); задаток 482 400 бел. руб. 00 коп (четыреста восемьдесят две тысячи четыреста белорусских рублей 00 копеек;

Собственник имущества: открытое акционерное общество «Кричевцементношифер», 213493, Республика Беларусь, Могилевская область, Кричевский р-н, Краснобудский с/с, 2, АБК в районе месторождения «Каменка», тел. +375224120909, тел. для осмотра объектов продажи +375224120914.

Организатор торгов: унитарное предприятие по оказанию услуг «Могилевское отделение Белорусской торгово-промышленной палаты», г. Могилев, ул. Циолковского, 1.

Место проведения торгов: г. Могилев, ул. Циолковского, 1, к. 203, унитарное предприятие «Могилевское отделение БелТПП».

Лот № 1 продается без условий на торгах в форме открытого аукциона с применением метода повышения начальной цены, с шагом 5 (пять) процентов от предыдущей названной аукционистом цены. Победителем торгов признается участник, предложивший наивысшую цену.

К участию в торгах допускаются юридические и физические лица, предоставившие организатору торгов, в сроки, указанные в извещении, следующие документы: заявление на участие в торгах; копии учредительных документов (для юридических лиц) и свидетельства о регистрации (для юридических лиц и индивидуальных предпринимателей); доверенность представителю юридического лица (кроме случаев, когда юридическое лицо представляет его руководитель); заявление об ознакомлении с документами, продаваемым имуществом, порядком проведения торгов; соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения торгов (в двух экземплярах); копию платежного поручения о внесении задатка, заверенную банком. Задаток перечисляется на расчетный счет унитарное предприятие «Могилевское отделение БелТПП» р/с № BY55PJCB30123018571000000933 в «Приорбанк» ОАО, ЦБУ 300 г. Могилев, BIC: PJCBBY2X, УНП 700016628; физическим лицам – предъявить паспорт; иные документы в соответствии с Положением о порядке организации и проведения торгов по продаже объектов, находящихся в собственности юридических лиц и индивидуальных предпринимателей Республики Беларусь, организуемых унитарным предприятием «Могилевское отделение Белорусской торгово-промышленной палаты».

Условия регистрации, участия в торгах размещены на интернет-сайте продавца по адресу: www.mogilev.cci.by.

Срок заключения договора купли-продажи между продавцом и победителем торгов (покупателем) – в течение 10 календарных дней после проведения торгов.

Срок оплаты предметов торгов на условиях заключенного договора купли-продажи.

Торги состоятся в 29 сентября 2022 г. в 14.00 по адресу: г. Могилев, ул. Циолковского, 1, к. 203, унитарное предприятие «Могилевское отделение БелТПП».

Срок подачи заявления: с момента выхода публикации настоящего извещения в рабочие дни с 9.00 до 12.00 и с 14.00 до 15.00 по адресу: г. Могилев, ул. Циолковского, 1, к. 104. Последний срок подачи заявления – 28 сентября 2022 до 12.00.

Регистрация участников торгов 29 сентября 2022 с 13.30 до 14.00 по адресу: г. Могилев, ул. Циолковского, к. 104, унитарное предприятие «Могилевское отделение БелТПП».

Телефоны для справок: (0222) 778042, + 375 0296927492 (А1).

Извещение о предыдущих торгах по объекту было размещено в газете «Звязда» от 14.04.2022 г., 01.07.2022 г.

БЕЛАРУСКІЯ МАТЫВЫ

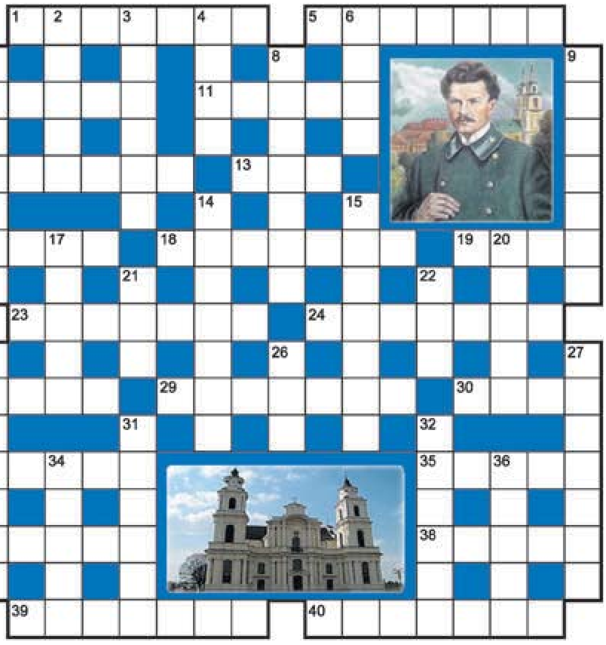

ПА ГАРЫЗАНТАЛІ: 1. Месца, дзе ў старажытнасці распальвалі і зберагалі агонь. **5.** Расійскі касманаўт паходжаннем з Беларусі, Герой Расійскай Федэрацыі. **10.** Закруглены рукапісны, а таксама друкаваны шрыфт. **11.** Кавальскі ачаг для награвання металу. **12.** Імя паэта на здымку. **13.** Маляваны дыван мастачкі-прымітывісткі Алены Кіш. **16.** Кантора, канцылярыя, служба. **18.** Беларускі навуковец-даследчык, геолаг, Нацыянальны герой Чылі. **19.** Каляндарны час падзеі. **23.** Згіб у пластах зямной кары. **24.** Кампазітар і педагог, народны артыст БССР і СССР, прафесар, аўтар кантаты «Салдацкае сэрца». **28.** Статуй, якому паганцы пакланяліся як бажаству. **29.** Невялікае ўзвышэнне з пакатымі схіламі. **30.** Мера даўжыні, роўная 2,54 сантыметра. **33.** Рака ў басейне Прыпяці. **35.** Араматычная смала, якая выкарыстоўваецца падчас богаслужэння. **37.** Металічны кручок для зашпільвання адзення. **38.** Дарослы самец дзіка. **39.** Натуральны выхад падземных водаў на паверхню зямлі. **40.** Кіраўнік духоўна-рыцарскага каталіцкага ордэна ў Сярэднія вякі.

ПА ВЕРТЫКАЛІ: 2. Прыбудова з прыступкамі перад уваходам у хату. **3.** Тонкая, скрытая насмешка. **4.** Грыб на ствале бярозы. **6.** Праём у сцяне будынка. **7.** Духавы музычны інструмент. **8.** Старадаўняя ручная зброя ў выглядзе лука. **9.** Населены пункт у Мінскай вобласці, дзе знаходзіцца гэты храм *(на здымку)*. **14.** Знадворны навес над акном, дзвярыма. **15.** Прадмет або некалькі прадметаў, загорнутыя ў пакунак. **17.** Часцінка распаленага рэчыва. **20.** Цвёрдая лёгкая горная парода. **21.** Беларуская народная казка «Бацькаў ...». **22.** Моцна нагрэтае паветра, спёка. **25.** Адам Міцкевіч як удзельнік тайнага таварыства студэнтаў Віленскага ўніверсітэта ў 1817—1823 гадах. **26.** Хімічны элемент. **27.** Спецыяліст па лясной гаспадарцы. **31.** Эстрадны танец хуткага тэмпу. **32.** Пісьменнік, гісторык, этнограф, краязнавец, публіцыст, заснавальнік краязнаўчага музея ў Замосці Пухавіцкага раёна. **34.** Пірожнае з заварнога цеста з крэмам усярэдзіне. **36.** Залатая манета, якую ўпершыню пачалі чаканіць у 1284 годзе ў Венецыі і якая мела хаджэнне ў многіх краінах Еўропы, у тым ліку на беларускіх землях.

Склаў Анатоль ЖУК,
г. Слуцк.

АДКАЗЫ

Па гарызанталі: 1. Агнішча. 5. Навіцкі. 10. Рандо. 11. Горан. 12. Максім. 13. «Рай». 16. Офіс. 18. Дамейка. 19. Дата. 23. Складка. 24. Лучанок. 28. Ідал. 29. Узгорак. 30. Цаля. 33. Арэса. 35. Ладан. 37. Аплік. 38. Сякач. 39. Крыніца. 40. Магістр. **Па вертыкалі:** 2. Ганак. 3. Іронія. 4. Чага. 6. Акно. 7. Трамбон. 8. Арбалет. 9. Будслаў. 14. Маркіза. 15. Скрутак. 17. Іскра. 20. Апока. 21. «... дар». 22. Жар. 25. Філамат. 26. Бор. 27. Ляснічы. 31. Канкан. 32. Ельскі. 34. Эклер. 36. Дукат.

СЁННЯ

Сонца

	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск —	6.15	20.03	13.48
Віцебск —	6.03	19.55	13.52
Магілёў —	6.06	19.53	13.47
Гомель —	6.05	19.47	13.42
Гродна —	6.31	20.17	13.46
Брэст —	6.35	20.15	13.40

Месяц

Маладзік 27 жніўня.
Месяц у сузор'і Шаляў.

Імяніны

Пр. *Георгія, Дзяніса, Емяльяна, Івана, Іларыёна, Міхаіла, Рыгора, Яўгена.*
К. *Ізабелы, Паўліны, Багдана, Марка, Раймунда.*

Фота Настассі ГРУК.

ЗАЎТРА

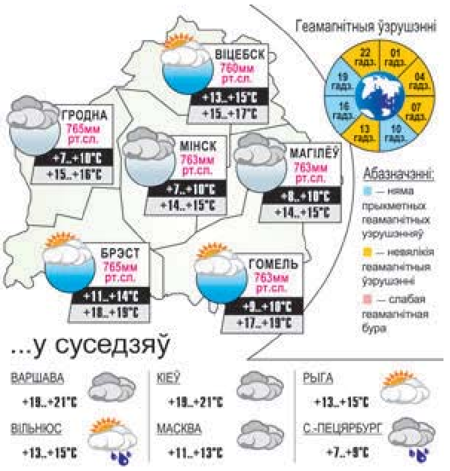
Геамагнітныя ўзрушэнні
22 гадз.
01 гадз.
04 гадз.
07 гадз.
10 гадз.
13 гадз.
16 гадз.
19 гадз.
ВІЦЕБСК 760мм рт.сл. +13..+15°С +15..+17°С
ГРОДНА 765мм рт.сл. +7..+10°С +15..+16°С
МІНСК 763мм рт.сл. +7..+10°С +14..+15°С
МАГІЛЁЎ 763мм рт.сл. +8..+10°С +14..+15°С
БРЭСТ 765мм рт.сл. +11..+14°С +18..+19°С
ГОМЕЛЬ 763мм рт.сл. +9..+10°С +17..+19°С
Абазначэнні:
— няма прыкметных геамагнітных узрушэнняў
— невялікія геамагнітныя ўзрушэнні
— слабая геамагнітная бура
...у суседзяў
ВАРШАВА +19..+21°С
КІЕЎ +19..+21°С
РЫГА +13..+15°С
ВІЛЬНЮС +13..+15°С
МАСКВА +11..+13°С
С.-ПЕЦЯРБУРГ +7..+9°С

Даты | Падзеі | Людзі

31 ЖНІЎНЯ

У краіне

1797 год — у Лепельскім павеце Віцебскай губерні пачалося будаўніцтва Бярэзінскага канала, які злучыў басейны Дняпра і Заходняй Дзвіны (завяршылася ў 1805 годзе).

1894 год — нарадзіўся Аляксандр Васілевіч Грубэ, вядомы беларускі скульптар, народны мастак БССР. Адзін з арганізатараў і старшыня Усебеларускага аб'яднання мастакоў. Працаваў у жанры партрэта, станковай і манументальнай пластыкі. Сярод работ — карціны «М. Багдановіч», «Чырвонаармеец», «Беларус» і іншыя.

1913 год — старшыня Мінскага спартыўнага таварыства «Санітас» А. Александровіч і яшчэ шэсць мінскіх спартсменаў на ўласныя зберажэнні і сабраныя ахвяраванні ўзялі ўдзел у 1-й Усерасійскай алімпіядзе, якая адкрылася ў Кіеве. Тут мінскі гіравік А. Александровіч заняў 1-е месца ў паўцяжкай вазе. Паспяхова выступілі цяжкаатлет Саланевіч (2-е месца), барэц М. Зуеў (3-е месца).

1922 год — нарадзіўся (г. Шклоў) Уладзімір Шыцік, беларускі пісьменнік. Аўтар аповесцяў «Назаўсёды», «Сосны адшумелі сваё», «Майская раніца». Выступаў у жанры фантастыкі і дэтэктыва, пісаў для дзяцей.

2003 год — кіраўнік дзяржавы Аляксандр Лукашэнка заснаваў спецыяльную прэмію Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь «Беларускі спартыўны Алімп».

У свеце

1872 год — нарадзілася Мацільда Феліксаўна Кшасінская, вядомая руская балерына, якой прыпісваюць раман з апошнім расійскім імператарам Мікалаем II. Пражыла амаль 100 гадоў.

1892 год — рускі мецэнат і калекцыянер Павел Міхайлавіч Траццякоў прапанаваў Маскоўскай гарадской думе перадаць у дар гораду створаную ім мастацкую галерэю.

1907 год — Англія, Расія і Францыя сфарміравалі ваенна-палітычны саюз (Антанта), які быў створаны ў процівагу «Траістаму саюзу» (Германія, Аўстра-Венгрыя і Італія).

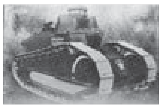

1920 год — з варот завода «Чырвонае Сормава» выйшаў першы выпушчаны ў СССР танк тыпу М («Рускі Рэно»), які атрымаў уласнае імя «Змагар за рэвалюцыю таварыш Ленін». Было выпушчана ўсяго 15 машын, удзелу ў баявых дзеяннях яны не бралі.

1925 год — прыняцце дэкрэта аб увядзенні ўсеагульнага пачатковага навучання ў СССР.

1935 год — рэкорд шахцёра Стаханава — за змену (5 гадзін 45 хвілін) ён здабыў 102 тоны вугалю, перавысіўшы норму ў 14 разоў. Дата рэкорду была прымеркавана да Міжнароднага юнацкага дня. Гэты прыклад падтрымалі іншыя шахты Данбаса, затым у іншых галінах вытворчасці. У краіне тут жа з'явіўся рух паслядоўнікаў, які заахвочваўся партыйнымі камітэтамі, — стаханаўцы. Падобныя рухі ў рабочым асяроддзі былі пазней разгорнутыя і ў іншых сацыялістычных краінах. Ініцыятарам учынку Стаханава стаў парторг шахты К. Г. Пятроў. Ён жа і падабраў выканаўцу, выбраўшы яго з некалькіх кандыдатаў, кіруючыся іх вопытам работы і фізічнымі данымі. Адным з кандыдатаў на рэкордную змену быў М. Д. Дзюканаў, які праз некалькі дзён, пры садзейнічанні таго ж Пятрова, давёў рэкорд здабычы вугалю да 114 тон.

1947 год — падняўся ў паветра першы доследны ўзор самалёта АН-2 (знакаміты «кукурузнік»).

Так гаварыў...

МАРК ТВЕН:

«Людзі, у якіх ёсць сваё гора, умеюць суцяшаць іншых».

УСМІХНЕМСЯ

Фінальная стадыя недасыпання — гэта калі табе ў сне сніцца, што ты прачнуўся і займаешся сваімі справамі.

Віно становіцца лепшым з гадамі. Я раблюся лепшым з віном.

Прыгожай быць лёгка! Толькі дорага...

Прыкметы таго, што вы непрызнаны геній:
1. Вы геній.
2. Вас не прызнаюць.

Я так хачу. Ну, не настолькі, вядома, каб з канапы ўстаць, але хачу вельмі.

Рашэнне, прынятае ў суботу ўвечары, раніцай губляе сваю значнасць.

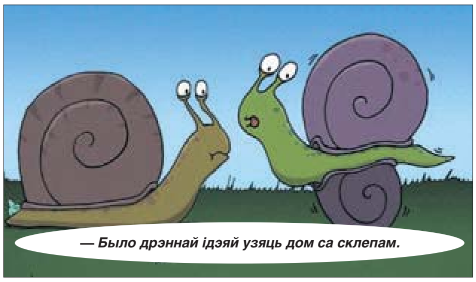

— Было дрэннай ідэяй узяць дом са склепам.

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь
Выдавец — Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда».
Рэгістрацыйнае пасведчанне нумар 2 ад 17 лютага 2009 года, выдадзенае Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.

Дырэктар — галоўны рэдактар КАРЛЮКЕВІЧ Аляксандр Мікалаевіч.
АДРАС: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10а.
ТЭЛЕФОНЫ Ў МІНСКУ: прыёмнай – 311 17 13 (тэл./факс);
аддзелаў: пісьмаў — 311 17 44, маркетынгу — 263 66 73, бухгалтэрыі — 311 17 16.
прыём рэкламы тэл./факс: 311 17 27,
e-mail: reklama@zviazda.by

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.
Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаваннем рэдакцыі. Рэдакцыя па сваім меркаванні адбірае і публікуе адрасаваныя ёй пісьмы. Перадрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

www.zviazda.by
e-mail: info@zviazda.by
(для зваротаў): zvarot@zviazda.by
Газета аддрукавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП № 02330/106 ад 30.04.2004.
220013, Мінск, прасп. Незалежнасці, 79/1. Выходзіць 5 разоў на тыдзень.
Тыраж 14.804. Індэкс 63850. Зак. № 1865.
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
Нумар падпісаны ў 19.30 30 жніўня 2022 года.